

Traktorji v skupščini?

Ko to pišemo, se še ne ve, ali se bodo kmetje iz Vojvodine 28. avgusta s traktorji in kombajni pripeljali pred skupščino SFRJ v Beogradu in tako protestirali zoper kmetijski del politike Markovićeve vlade. Ne glede na izhod (kmečkega mitinga najbrž ne bo predvsem zato, ker bi taka oblika nezadovoljstva silno čudila naše neuvrščene prijatelje, ki bodo napolnili Beograd), pa je jasno, da je pobuda iz vasi Gardinovi v Bački predvsem še en poskus čimprejše rušitve kabineta Anteja Markovića. Botri tega poskusa so Srbi, miting naj bi bil odgovor na Markovićeve ukrepe za zaščito kmetijstva, ki so po mnenju SR Srbije, naše kmetijske velesile, nezadostni.

Marković oziroma njegov minister za kmetijstvo Stevo Mirjanić sta samo človeški bitji, samo nedobro nameren nestranež od njihju pričakuje, da bosta v nekaj dnevih popravila vse krivice in neumnosti, ki so se v našem agraru nakopile v povojnih desetletjih. Slovenci in hrvaški kmetje Markovićeve kme-

tijških ukrepov niso sprejeli na nož niti se niso odzvali bratskemu klicu, naj se udeležijo traktoriade pred zvezno skupščino. Za razliko od srbskih tovarišev po motiki menijo, da bi se morale kmetijske zadeve s polj počasi preseliti v skupščino in ne pred njo.

Da gre pri pobudi iz Gardinovcev predvsem za še en poskus destabilizacije Markovićeve vlade, govori o tem tudi prizadevanje, naj patronat nad kmečkim mitingom prevzame zvezna konferenca SZDL. To bi dalo mitingu jugoslovanski pečat, zvezna SZDL pa prošnje, ki je pravzaprav zahteva, niti ne more zavrniti, saj so srbski in jugoslovanski kmetje vsaj na papirju še kako del njenega članstva. Zvezna SZDL je torej v precej zagaten položaju, na eni strani mora upoštevati tiho, vendar očito željo jugoslovanskega predsedstva, ki si želi ob shodu neuvrščenih v Beogradu mir, na drugi pa je skušnjava ugoditi zahtevi kmetov. Še zlasti, če vemo, katere narodnosti je sedanjí predsednik zvezne SZDL. Skušnjava pa je mi-

kavna samo na prvi pogled. Kaj se bo zgodilo, ko se bodo v Beogradu napotili (na primer) jugoslovanski potrošniki, člani SZDL, nezadovoljni z novimi cenami kmetijskih ali kakšnih drugih izdelkov. Se bo torej zvezna SZDL prelevila v mitingaški servis vseh in vsakogar? Servis vseh proti vsem? To se najbrž ne bo zgodilo.

Grožnja srbskih kombajnov in traktorjev pred zvezno skupščino ni izvenela v prazno. Čeprav je Markovićeve vlada kmetijski svezjenj vezala že pred pobudo iz Gardinovcev, je očito, da je z njim bolj pohitel, kot je nameravala. K temu je gotovo prispevala tudi grožnja, čeprav je kmetijski minister dr. Mirjanić na tiskovni konferenci v Gornji Radgani izjavil, da ukrepov zvezne vlade niso izsilili pritiski.

In kaj je nauk te zgodbe? SR Srbija bo naredila vse, da Markovićeve vlada čimprej odide. Scenarij pa je bil tokrat napačno tempiran, pisci iz nekih Gardinovcev v Bački so pozabili vnesti podatek o samitu neuvrščenih. Pa saj bo še več kot dovolj drugih priložnosti. Srbi se za razliko od sveta, Evrope in nesrbskega dela Jugoslavije očito ne zavedajo, da je Markovićeve vlada poslednja jugoslovanska civilna šansa. Če bo zrušena, jo lahko nadomesti samo vojaška uprava.

M. BAUER

Peskokopi — rane

O tem izvršni svet

TREBNJE — Trebanjski občinski izvršni svet bo na eni naslednjih sej razpravjal o peskokopih v občini, kot so se pred časom dogovorili člani tega občinskega organa. Glede na trenutno stanje peskokopov bo občinska vlada nemara sprejela tudi sklepe o tem, kaj storiti, da bodo peskokopi čim manjša rana na okolju.

Sanacija omenjenih objektov, do katere bo pot iskal odločujoči občinski organ, bo že po površnih ocenah vredna velikega denarja. Kje taka sredstva dobiti, je vprašanje, na katerega bodo morda najlažje odgovorili traserji preteklega razvoja občine, če bodo odklenili blagajne, v katere se je stekal denar, zbran s prodajo peska prav z namenom, da bo kdaj služil za sanacijo peskokopov in kamnolomov. Sedanjí izvršni svet seveda utegne ostati tudi brez tovrstnih odgovorov, če v ceno peska tovrstni denarni delež ni bil vračunan.

Tak morebiten (in po dokaj veljavnih ocenah dejanski) »trgovski« spodrsjaj v preteklosti bi utegnil kdo jemati kot uvod v razglabljanje o tem, kdo lahko prodaja pesek, po čem in komu. Prej ko slej bi se tako brskanje po predpisih izkazalo kot krivično, posebej še, če bi se na zatožni klopi znašle krajevne skupnosti, o katerih je znano, da si lahko pomagajo še največ po načelu »najdi se«. Ta parola pač včasih pomeni tudi prodajo peska. Takšno po silni razmer izbrano kranje blagajnih krajevnih skupnosti je pripeljalo do ekološkega opustošenja, katerega odprava bo draga. Toda komu naprtiti to ceno?

Če bo znan ta odgovor, bo še nadalje na stečaj odprto drugo vprašanje: kje kopati pesek v bodoče? Gradnje pri nas niso ustavljene, hkrati pa so vse glasejši ekologi, katere naj bi posredno zadovoljili tudi sklepi z napovedane seje občinskega izvršnega sveta.

M. LUZAR

VOJAK BREZ PUŠKE

LJUBLJANA — Vojak, ki zaradi verskega prepričanja noče sprejeti orožja, služi vojaški rok 24 mesecev ali še enkrat več kot ostali. Tako pravi dopolnilo zakona o vojaški obveznosti, ki je bilo objavljeno v 43. številki Uradnega lista. Dopolnilo dodaja, da mora staršina vojaka, ki noče sprejeti orožja, opozoriti, da bo služil vojaški rok 24 mesecev in ne le 12, ali pa naj sprejme orožje. Vojak pa si med služenjem vojaškega roka lahko premisli in sprejme orožje, nakar se mu vojaški rok ustrežno nanovo določi.

T. J.

Za prvo silo zbiralnik

V Trebnjem rešujejo pereč problem oskrbe z vodo iz sistema Šentpavel — Kaj predlaga projektant?

TREBNJE — Očitno je, da postaja v Trebnjem preskrba z vodo vse bolj pereč problem. O tem je pred časom razpravljali tudi občinski izvršni svet, ki se je zavzel za izdelavo študije o možnostih boljše oskrbe z vodo. Problem razrešujejo tudi v Komunali, kjer so povabili k sodelovanju tudi projektanta vodovodnega sistema v Šentpavlu, tj. najbolj problematičnega dela omrežja. S tem strokovnjakom želijo najti dolgoročne rešitve, medtem ko sami sproti popravljajo okvare na vodovodu.

POSJILA BREZ ČEKOV

LJUBLJANA — Podjetja, banke in druge pravne osebe smejo dajati posjila največ za 6 mesecev, posjila morajo biti zavarovana (poroki itd.), za zavarovanje posjila se ne sme uporabiti ček tekočega ali žiro računa, v pogodbi o posojilu pa je treba ločeno izkazati znesek posjila in znesek obresti. Tako pravi že veljavna odredba o pogojih za dajanje posojil občanom. Če posojilodajalci ne bodo upoštevali uredbe, jim je zagrožena kazen, in sicer za podjetje 9 do 45 milijonov din, za odgovorno osebo pa od 500.000 do 2,5 milijona din.

V Komunali sicer predlagajo kot najboljšo rešitev novo zajetje pri Šentpavlu. Vodo, ki bi bila bistveno kakovostnejša od te, ki jo daje izvir v Šentpavlu, bi pošiljali po cenejšem gravitacijskem vodovodnem sistemu. O tem že obstajajo idejni projekti, potrebne raziskave pa je že opravil geološki zavod. Ali bo ponudila rešitev za okrog 2.300 gospodinjstev, ki dobivajo vodo

• Načrti za temeljito prenovo vodovodnega sistema v Trebnjem so v končni točki gotovo cenejši v primeri s sedanjimi večkrat nezanesljivimi popravili. Okvare, ki so bile 17. in 18. julija, stanejo okrog 40 milijonov din.

iz šentpavelskega vodovodnega zajetja, ta nadomestna varianta ali jo bo prispeval omenjeni projektant, pa še ne moremo sporočiti, saj je bil strokovnjak v Trebnjem ta teden.

Da odgovorni ne stojijo križem rok, to nemara vendarle potrjujejo še ne v celoti dograjen 500-kubični rezervoar na Cvibljah, in napoved, da bodo tam zgradili še dva tolikšna vodna zbiralnika.

L. M.

NOVI DEVIZNI TEČAJI

država	valuta	tečaj	velja za	za devize, efektivno, čke, kreditna pisma		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	a. dolar	1	20158,52	20188,80	20219,08	
Avstrija	šiling	100	192703,16	192992,65	193282,14	
Kanada	dolar	1	22581,81	22615,73	22649,65	
Danska	krona	100	348756,09	349280,01	349803,93	
Finska	marka	100	602386,09	603291,03	604195,97	
Francija	frank	100	401621,04	402224,38	402827,72	
ZR Nemčija	marka	100	1356131,97	1358169,22	1360206,47	
Grčija	drahma	100	15749,77	15773,43	15799,09	
Irska	funt	1	36151,26	36205,57	36259,88	
Italija	lira	100	1888,62	1891,46	1894,30	
Japonska	jen	100	18556,94	18584,82	18612,70	
Kuvajt	kv. dinar	1	88840,03	88973,49	89106,95	
Nizozemska	gulden	100	1201344,45	1203149,17	1204953,89	
Norveška	krona	100	371657,29	372215,61	372773,93	
Portugalska	escudo	100	16195,65	16219,98	16244,31	
Švedska	krona	100	400623,04	401224,88	401826,72	
Švica	frank	100	1570792,44	1573152,17	1575511,90	
V. Britanija	funt	1	41538,04	41600,44	41662,84	
ZDA	dolar	1	26641,22	26681,24	26721,26	

Tečajna lista št. 159
z dne 21. avgusta 1989

Naša anketa

Živeti z nesmiselnostmi

Zaradi velikih količin bankovcev z majhno nominalno vrednostjo je zadnje mesece postalo ravnanje z denarjem fizično naporen posel, sedaj, ko se pojavljajo novi bankovci s šestimi ničlami, hkrati pa ostajajo v obtoku še stari, je postalo preračunavanje tudi nepotreben psihičen napor in neredko se v trgovini zgodi, da stojita s šopi denarja v rokah zmehčana oba — prodajalec in kupec. Inflacija je oba pripeljala do nesmiselnosti, da ob v podzvesti še živčnem starem dinarju niti lastnega denarja po vrednosti ne prepoznata več. Denar je tako postal brez vsake predstave teže in nekateri že kličejo na pomoč novo denominacijo. Ta bi ob taki inflaciji povzročila še večjo zmedo. Če smo še pred pol leta lahko trdili, da se učimo živeti z inflacijo, potem lahko sedaj nemočno ugotavljamo, da je že odbrzela dalje v sferi, rezervirane za fantastiko. In v teh sferah krmarimo vsak po svoje, državni organi, ki jo skušajo zaježiti, gospodarstveniki, ki jo skušajo obrniti v svoj prid, in državljani, ki se skušamo zaman izogniti njenim uničujočim udarcem. Doklej še?

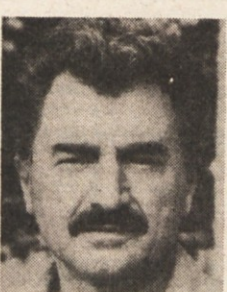
NADA BRODARIČ, pripravnica v črnolajski srednji šoli Edvarda Kardelja: »Meje inflacije najbrž so neke, toda glede na slab položaj v naši državi jih težko napovedo celo strokovnjaki, kaj šele navadni občani. Najbrž pa bi se v gospodarstvu morali bolj zavedati po kapitalističnih državah. Kot vse kaže, socializem ni tako idealen, kot so ga dolgo proglasili, saj so vse socialistične države v težavah. Več možnosti za uveljavitev bi morali dati mladim strokovnjakom, če hočemo iz krize.«

BRANKO PETKOVIČ, trgovski potnik v metliški Beti: »Končno bi morali uvesti tržno gospodarstvo in začeti delati. Dokler se bo vse vgrajevalo le v ceno, inflacije še ne bo konec. Za grosiste bi morali plačilne roke zmanjšati na največ 60 dni, s tem pa bi se lahko pocenili tudi izdelki, saj potrošnik ne bi plačal še inflacije, ki bi jo šele nastala. Seveda pa bi morali tudi prodajalci postati pravi trgovci, da ne bi bili le nekakšen servis. Vsega tega pa ne bo moč storiti čez noč.«

STANKO TOMŠE iz Dobenege, vratar pri Slovinu: »Tudi sam se sprašujem, do kod bo to šlo. Bo tisoč, tisoč tristo do novega leta? Dolgo pa tako ne bo moglo iti naprej. V tako visoke številke kot so desetstotni in več, inflacija ne bo mogla. Verjetno bo že prej potrebno kako ukrepati, predvsem izboljšati gospodarstvo in povečati izkoristek delovnega časa. Sicer pa mi o tem lahko le govorimo, gospodarstvo pa tako in tako drugi.«

ANDREJA BRAČUN iz Brestanice, uslužbenka občinske skupščine Krško: »Zaenkrat ne kaže, da bi se rast inflacije ustavila. Vsi ukrepi, ki jih uvajajo, ne bodo pomagali, če ne bodo vsi ljudje za to. Strokovnjaki zastoj računajo na rezultate, če eni delajo, drugi ne, če eni upoštevajo ukrepe, drugi jih pa kršijo. Življenja pri desetstotnostni inflaciji si ne moremo predstavljati, saj bodo cene divjale navzgor, plače pa ne. Skratka, kaj posebno dobrega ne moremo pričakovati.«

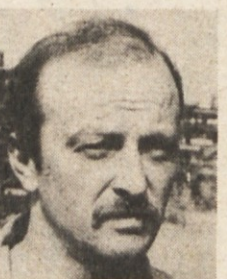
JURIJ PESTNER, trizer iz Novega mesta: »Kje se bo ta nadloga ustavila, je težko ugibati, lažje je reči, da bo letos skoraj zagotovo preskočila 1.000-odstotno mejo. Vsem pa je verjetno jasno, da je brez enotne podpore zvezni vladi ne bo moč ustaviti. Sedanje razprtje in medsebojna obtoževanja samo podžigajo inflacijski ogenj, saj so s tem, ko vsakdo vleče na svojo stran, stvari postale brezizhodne. Nekdo bo moral priznati, da imajo drugi boljše rešitve.«

DRAGO MILINOVIČ, direktor Jutrjanke, Selnica: »Mislim, da bo inflacija približno 1.400-odstotna. Če jo bomo hoteli brzdati, potem bomo morali marsikaj storiti, pa tudi zvezna vlada in oblast bosta morali pokazati, kako se to dela, predvsem z zmanjševanjem proračunske in celotne porabe. Recept zoper inflacijo med drugim pravi, da je treba kakovostno delati in kvalitetne izdelke prodati za primerno ceno. Nekatere panoge so sedaj ves čas v zgbah, a si stalno povečujejo plače.«

ADOLF LONGAR, tehnični vodja v Novolesu, Rače selo: »Strokovnjaki napovedujejo več kot 1.000-odstotno inflacijo. Rešitev je v uresničitvi vseh napovedanih gospodarskih reform, v zmanjševanju neproduktivne rezije, v ukinitvi kliringa in v delu po zahodnem vzorcu. Sedaj delavec z osebnim dohodkom ne more kupiti kaj dosti, zato ni motiviran za dobro ali nadurno delo. Tudi to bo ena od posledic visoke inflacije, saj bo motiviranost še slabša.«

JANKO VEBER, gradbeni inšpektor — pripravnik, Kočevje: »Mladi smo najmanj krivi za inflacijo, zato ni prav, da so za vse, tudi za mlade družine, ukinitvi brezobrestna posojila na čke. Mislim pa, da ne bo inflacije — vsaj tako visoke ne — in da nam bo vsem bolje, ko se bo politika nehala vtiakati v gospodarstvo. Sedaj se borimo proti inflaciji le tako, da za služeni denar hitro nakupimo opremo za stanovanje in druge potreščine, kar je pač dosegljivo.«

JOŽE ŠKULJ, vodja kalilnice v Riku, Ribnica: »Proti inflaciji se je najboljše boriti tako, da je pri hiši čim manj dinarjev. Najbolje je, da nakupiš razno trajno blago ali pa dinarje zamenjaš za katerokoli tujo valuto, saj je vsaka boljše kot dinar. V Ribnici se tega načela držimo, zato je ob izplačilih dnev na banko, nato pa v trgovino. Bojim se, da bomo dosegli nemško inflacijo med obema vojnama, ko je pisemska znamka veljala dva milijona mark.«

Vse več računovodske »telovadbe«

Z novinarske konference SDK Novo mesto — Izvoz več ne pokriva uvoza

NOVO MESTO — »Številni sistemski zakoni, ki so bili sprejeti v okviru izvajanja gospodarske reforme, zlasti zakon o računovodstvu, zakon o financiranju in zakon o podjetjih, so skupaj z ukrepi tekoče ekonomske politike, politiko realnega tečaja dinarja in realnih cen, ob zmanjšanju proračuna in odpravi izvenproračunske porabe, odločujoče vplivajo na izkazane finančne rezultate tudi v naši regiji.« so povedali prejšnji teden na tiskovni konferenci pri novomeški podružnici SDK, kjer naj bi te rezultate podrobneje analizirali.

To pa nikakor ni lahko delo, saj so se zakonski in podzakonski akti stalno spreminjali in zamujali. Tako je bil zakon o računovodstvu sprejet šele 2. marca, mnoge predpise so sprejemali še julija, zadnja sprememba pa je bila objavljena v Uradnem listu šele 20. julija. To je pripeljalo do številnih napak v obračunih, ki so jih na SDK le s težavo odpravljali, rezultati pa z lanskimi tako ali tako niso primerljivi, saj so nekatere postavke povsem spremenjene. »Tako še vedno ostaja dejstvo, da v Jugoslaviji nimamo urejenih financ, še manj pa knjigovodstvo,« so poudarili na SDK.

Se najbolj primerljiv je podatek o rasti industrijske proizvodnje. Ta je v primerjavi z lanskim polletjem v metliški občini porasla za 25,3 odstotka, v črnolajski za 11,7, v novomeški za

1,7, v trebanjski pa padla za 13,6 odstotka.

Gospodarstvo regije je doseglo 9.880 milijard din skupnega prihodka, na nje-

• O izgubah, zlasti o vzrokih izgub je težko govoriti, saj so ponekod še vedno del finančne »telovadbe«, zagotovo pa so največji v novomeški občini, kjer prednjači Iskra-Tenel, sledijo pa ji IMV-Adria, Novoles FPL, Iskra-Hipot, ŽTO Novo mesto itd.

govo velikost pa so vpivali številni dejavniki, predvsem pa inflacija. Po posebni metodologiji so na SDK izračunali primerljivi prihodek za prvo polletje in ta znaša 1.328 milijard dinarjev ter je

narodovi zavesti do danes. Zanimivo je, da bolj kot v Ljubljani in Zagrebu govorijo o političnem pluralizmu, bolj nacionalističen postaja besednjak. Vzrok je tudi v zgodovinski antipatiji do Srbov. V Sloveniji in na Hrvaškem se bojijo, da hoče Srbija spet dobiti prevladujočo vlogo v Jugoslaviji. Današnje razprave spominjajo na tiste iz leta 1918. Razprave med republikami se še naprej zastrujejo. Slovenija grozi, da bo izstopila iz federacije, Srbija zahteva vodstvo močne partije, Hrvaška pa se potaplja v vse globlji pesimizem glede prihodnosti Jugoslavije. Vse to pa povzroča težave Markoviću, ki bi rad partijo ločil od države.

Judy Dempsey je še zapisala, da je slovenska partija danes verjetno najbolj liberalna organizacija ne le v Jugoslaviji, temveč tudi v vsej vzhodni Evropi. Zahvala gre Milanu Kučanu, ki hoče partijo »humanizirati«. Kučan politični pluralizem počasi uvaja tudi v prakso. Takšna pot v Sloveniji ni težka. Slovenija je namreč homogena družba, s svojim jezikom in kulturo. Že leta 1918 so se slovenski politiki borili za avtonomijo znotraj federacije. Sedaj se zgodovina ponavlja. Problem pa je v tem, da takšne spremembe v republikah zahtevajo spremembe na federalni ravni. Srbsko partijsko vodstvo, ki ostaja pri ortodoksni homunistični ideologiji, kritizira Slovenijo zaradi njenih političnih pogledov, še zlasti zaradi političnega pluralizma. Bati se je, da namerava Srbija blokirati temeljne in nuje politične reforme v državi.

Viktor Meier pa je v časniku Frankfurter Allgemeine Zeitung zapisal, da se je slovensko vodstvo končno dokopalo do stališča, da se je treba upreti vsakršni majorizaciji v Jugoslaviji in da je bolje izstopiti iz federacije, kot pa sprejeti nesprejemljive pogoje. Slovenija je pripravljena le na enakopraven dialog, ali pa se ne bo pogovarjala. Srbsko stališče je nekoliko drugačno: ali bodo drugi njim prilagodili svoja stališča ali pa se ne bodo pogovarjali. To vsekakor ni izhodišče za sožitje suverenih narodov, menijo slovenski politiki.

V. BLATNIK

Ljubljansko pismo

Razrvana Jugoslavija v obeh tujine

Diagnoza londonskega »Financial Timesa«

LJUBLJANA — Od kar naši časniki in novinarji pišejo republiško obarbane resnice in pometajo pred tujimi pragi namesto pred lastnim, je bolj poučno brati tuji tisk kot domačega.

Tako so v londonskem časniku Financial Times nedavno tega objavili posebno prilogo o Jugoslaviji. V uvodniku je Jugy Dempsey zapisala, da je Jugoslavija na razpotju. V vladajoči ZKJ obstajajo dileme glede nadaljnjega razvoja, z obotavljanjem pa se povečuje možnost za neuspeh reform. Jugoslavija je daleč od homogenosti. V državi živi več narodov z različnimi političnimi izkušnjami in drugačno politično kulturo. Partija in vlada skušata najti sistem, ki bi olajšal ekonomske reforme, hkrati pa bi bil skladen s pričakovanji in političnimi cilji posameznih delov države. Marković, ki se je odločil uvesti temeljite reforme, ima s tem težko nalogo. Otežuje jo še stare mednarodne antipatije, ki cepijo državo in vplivajo na razpravo o politični reformi. Zaostrene mednarodne napetosti pa so tudi rezultat politične in gospodarske avtarkije političnih republik. Tito je znal simptome nacionalizma sproti zatreti. Danes pa se Jugoslavija sooča z neverjetno polemično vojno, kar je pripeljalo nacionalizem do vrelišča.

Severozahodni del Jugoslavije je bliže Evropi kot Balkan. Od habsburških časov je zadržal določeno stopnjo civilne družbe, ki je ostala v

Zopet knjigarna

»Iz usmiljenja do občanov Metlike«

METLIKA — Približno leto dni je bila Metlika brez knjigarnice, pretekli mesec pa je Mercator v prostorih, ki jih je odkupil od Mladinske knjige, zopet odprl knjigarno in papirnico. To so v Mercatorju storili tudi iz usmiljenja do občanov, kot pravi poslovodja Bojan Flajnik, saj so morali ljudje po šolske potrebščine v Črnomlju ali celo v Novo mesto.

»Priznam, da v Mercatorju nimamo izkušenj s knjigarnami, da zato še tipljemo po tržišču, žal pa smo v glavnem prepuščeni sami sebi. Vendar pa se bomo potrudili, da kupci ne bodo razočarani. Na voljo bo vse za šolo in ves potreben material za delovne organizacije, naročiti bo tudi moč pisalne stroje vseh vrst, računske stroje,

Bojan Flajnik

kalkulatorije ter raznoževalne in fotokopirne stroje, »pove Flajnik in pristavi, da njihov trud že doslej očitno ni bil zaman, saj prihajajo večje stranke tudi iz Črnomlja in Semic, ne samo iz domače občine.

Sedaj imajo v knjigarni največ dela s šolarji. Ta teden so začeli prodajati učbenike in delovne zvezke, razen berila za 1. in 8. razred ter slovenskega delovnega zvezka za petošolce. »Imamo smolo, ker ne moremo prodajati na obroke, zlasti še, ko vidimo, da so nekateri starši v veliki stiski. K nam je prišel kupec, ki ima štiri šolarje, pa je naročil le delovne zvezke. Za kaj več je zmanjkalo denarja, »potarna poslovodja. Bojan zagotavlja, da nihče od šolarjev ne bo odšel od njih praznih rok, prosil pa jih, da z nakupom ne odlašajo do zadnjega dne.

M. B.-J.

PRIZNANJE OB 60-LETNICE

DRUŠTVA — Predsednik gasilskega društva Smolenja vas Anton Avsec je za svoje društvo, ki praznuje 60-letnico, prejel iz rok predsednika KK SZDL Mali Slatnik Borisa Dularja bronasti znak OF za leto 1989. To je bilo v nedeljo popoldne, ko so po gasilskem tekmovanju pred gasilskim domom hkrati praznovali praznik krajevnih skupnosti Mali Slatnik in gasilskega društva. Ob tej priložnosti je predsednik krajevnih skupnosti Alojz Dragan izročil gasilcem tudi ključke novega gasilskega kombija, z željo, da bi ga bilo treba čim manj uporabljati, številni krajanji in gasilci pa so za svoje delo v KS in gasilskem društvu dobili priznanja in pohvale. V kulturnem programu sta sodelovala pevka zbor Orehovica in Mali Slatnik ter učenci osnovne šole. (Foto: T. Jakše)

DOGOVARJANJE ŠEPA

KOČEVJE — Poročali smo že, da je Komunala lepo uredila Kidričevo ulico in območje za stolpnice. Lepo in prav bi bilo, da bi hkrati uredili še okolično stanovanjskih stolpnice in blokov, ugotavljajo tako pri Komunali kot stanovanjci. Pri samoupravi stanovanjski skupnosti pa so povedali, da bi bilo lepo in prav, če bi se pred začetkom urejanja posameznega dela mesta zbrali in dogovorili vsi, ki so za to zadolženi, saj bi bilo tako urejanje še bolj načrtno in cenejše. Zanimivo je, da smo le pri nas v Jugoslaviji uvedli tako imenovano »družbeno dogovarjanje in sporazumevanje« in prav pri nas — in Kočevje ni nobena izjema — tega sporazumevanja in dogovarjanja sploh ni ali ga je zelo malo ali pa do njega ne pride ob pravem času. Tako je ob urejanju Kidričeve ulice padlo v vodo tudi dogovarjanje o namestitvi cevi za bodočo kabelsko televizijo in se še danes ne ve, kdo bi bil dolžan za to poskrbeti in plačati.

J. P.

Izvoz Adrii ne prinaša dobička

Adria, prikolika dejavnost IMV, je zopet pridobila tuje trge, domača nesorazmerja pa ustvarjajo izgube — Prodaja doma zelo upadla — Težave z dobavitelji

NOVO MESTO — Adria, prikolika dejavnost IMV, se je tudi v letošnjem polletju znašla zelo visoko med izgubarji v dolenski regiji, saj je z 39.303 milijoni din izkazane izgube na drugem mestu, takoj za Iskro Tenel, ki vodi na lestvici. Na prvi pogled bi se to zdelo čudno, saj je znano, da je Adria z novimi modeli in izboljšavami starih ponovno osvojila evropski trg, saj dosega plan proizvodnje, izvozni plan pa je s preko 30 milijoni dolarjev ustvarjenega izvoza v letošnjem prvem polletju celo nekoliko presežala.

Adrio pesti predvsem to, da izvažajo kar 90 odstotkov svoje proizvodnje — na domačem trgu je letos prodala zaradi slabe kupne moči le nekaj 900 prikolice — s tem pa je zaradi nesorazmerja med rastjo domače inflacije in rastjo tečajja dinarja »pridelala« od 33 do 34 milijard dinarjev minusa. Drugače povedano: priliv deviz ne pokriva hitre rasti cen domačih materialov, osebnih dohodkov in ostalih stroškov, pri tem pa so izvozne stimulacije skoraj izostale, prav tako tudi izvozni krediti.

»To so seveda zunanji dejavniki, na katere nimamo vpliva, nikakor pa ne bomo reči, da so tu edini vzroki, saj se zavedamo tudi lastnih pomanjkljivosti, ki jih moramo odpraviti,« pravi glavni direktor Adrie Jože Sagadin. »V primerjavi z našimi konkurenti na Zahodu imamo na enoto proizvoda še vedno od 20 do 30 odstotkov več delovne sile.

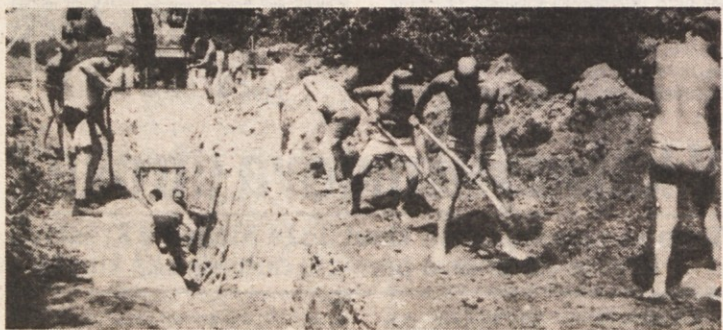
• »Cene domačih surovin in proizvodov, ki jih vgrajujemo v prikolice, rastejo čez vse meje. Večina tujih surovin, s katerimi primerjamo blago z domačega trga, je bistveno cenejših, kvalitetnejših in dobavljivih v kratkih rokih. Gre za les, stiropor, vezane plošče, tekstil, svetila, ki jih še kupujemo od domačih dobaviteljev. To za nas kratkoročno sicer ne bi bil problem, širše gledano pa je problem za državo, ki ni sposobna v izdelku, kot je prikolica, vgraditi vsaj 40 do 50 odstotkov lastnih materialov,« pravi Jože Sagadin.

Presežek delavcev rešujemo sicer z naravnim odlivom, imamo pa tudi še vedno slabo kadrovsko strukturo zaposlenih, kar poskušamo popraviti. Oktobra ali novembra bo ves IMV prešel na prodajo na delovnem mestu, se pravi, da ne bo več izboljšenega časa med eno in drugo izmeno, prav tako pa bomo prilagodili delovni čas vse administracije, ki opravlja posle s tujino, saj sedanjih od

6. do 14. ure ne ustreza. Pospraviti moramo najprej pred lastnim pragom. Da je to moč napraviti, kažejo rezultati tovarne v Belgiji, ki zelo dobro posluje in je v tej sezoni prodala že več kot

tisoč avtomodov različnih modelov. Medtem ko je povpraševanje po avtomodih na trgu poraslo, pa za prikolice stagnira. S hudo konkurenco Adria sedaj ne bo šla v boj z novimi modeli, zato pa se namerava posvetiti tehničnim izboljšavam, predvsem konstrukciji, teži in varnosti. Edina bistvena novost za prihodno sezono je polintegrirani avtomod, na katerega razvoju sedaj intenzivno delajo.

T. JAKŠE

KANAL NAPREDUJE — Kljub neznosni vročini dela pri kanalizaciji v Češči vasi hitro napredujejo. Udeležba pri akciji je velika, saj bi vaščani cesto radi čimprej usposobili. Sedaj je promet stavljen, celo zbiralec mleka ne more v vas, ki oddaja kakih 800 l dnevno. (Foto: T. Jakše)

Češča vas je vsa prekopana

Kljub vročini velika udeležba pri prostovoljnem delu — 500 m dvocevne kanalizacije v enem tednu

ČEŠČA VAS — Kljub sparni in vročini je bilo prejšnji teden na gradbišču v Češči vasi vse živo. Vaščani so se pod vodstvom predsednika gradbenega odbora Franca Kolenca in vodje gradbišča Alojza Drganca lotili gradnje kanalizacije, ker pa bo le ta tekla pod vaško cesto, so pohiteli, saj jim globok jarek sredi ceste onemogoča ves promet v vasi.

»Do sedaj so dela potekala normalno in hitro napredujejo,« je povedal vodja gradbišča Alojz Drganec, »čeprav smo imeli v spodnjem delu pri Krki nekaj težav s podtalnico, ki je vdirla v jarek, in kar nam dela težave pri betoniranju jaškov. Jaškov je kar 21 na celotni napeljavi, dolgi 500 metrov. Cesto skoz vas, pod katero sedaj polagamo cevi za kanalizacijo, nameravamo s pomočjo krajevnih skupnosti Prečna asfaltirati, zato moramo vsa ta dela prej izgotoviti, da ne bo treba, kot je pri nas že navada, komaj asfaltirane površine zopet prekopavati.«

V Češči vasi polagajo dvocevno kanalizacijski sistem. Metorno vodo bodo od hiš takoj, ko bo napeljava gotova, spustili v Krko, na fekalne cevi pa se bodo gospodinjstva priključila šele potem, ko bo v bližini novih stavb BTC, ki jih nameravajo kmalu pričeti graditi, dograjena tudi nova čistilna naprava. Na sistem, ki ga gradijo sedaj, se jih ne bo moglo od 35 gospodinjstev priključiti sedem, ampak se bodo zaradi nagnjenosti terena priključila pozneje na kanalizacijo BTC.

Za primarno kanalizacijo so krajanji poleg lastnega dela in samoprispevka prispevali po milijon do milijon in pol po gospodinjstvu, s svojimi traktorji so organizirali tudi ves prevoz materiala, izkop jarka pa je prispevala Opekarna Zalag. Seveda bo moral vsak z lastnim

delom in na lastne stroške napraviti tudi hišni priključek.

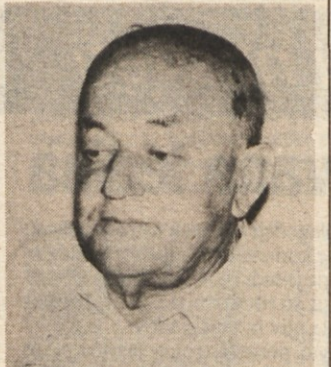
T. J.

Spomini na davno leto 1941

A. Dvojmoč, eden od organizatorjev vstaje, praznuje 70 let

ČRNOMELJ — Na novi stavbi SDK v Črnomlju bodo v soboto, 26. avgusta, odkrili spominsko ploščo padlim v NOB in žrtvam sovražnikovega nasilja iz črnomljske občine v letih 1941—45. Na plošči, ki jo bodo odkrili 44 let po osvoboditvi, bodo napisana imena 24 žrtev in 87 padlih, med njimi tudi prvih belokranjskih borcev, ki so proti koncu leta 1941 padli na Gornjih Lazah.

Eden pomembnejših organizatorjev partizanske vstaje v Črnomlju je bil tudi Anton Dvojmoč, nosilec partizanske spomenice, ki prav te dni praznuje 70. rojstni dan. Takole se spominja dogodkov izpred 48 let: »Mladi fantje, ki so se odpravljali na odhod v partizane, so imeli 11. avgu-

Anton Dvojmoč

sta 1941 vrsto diverzantskih akcij po Beli krajini. Ena od uspešnih akcij je bil tudi napad na italijansko stražo pri vranovškem mostu in v spomin nanj praznujejo danes črnomljske mestne krajevnih skupnosti svoj praznik. Sam sem vodil dve akciji, in sicer pri vodni črpalki in na železniški progi v Črnomlju. Po teh akcijah so fantje v glavnem odšli v partizane, jaz pa sem po nalogu CK ostal v Črnomlju. Organiziral sem preskrbo partizanov in odhode fantov v gozdove. Tako nam je kmalu uspelo organizirati prvo belokranjsko četo, v kateri so bili borci iz metliške in črnomljske občine.

Njihova prva akcija je bila na Bučki, ko pa so se vračali, so bili na Gornjih Lazah napadeni. Težko mi je bilo, ko smo Črnomljalci izgubili svoje prve hrabre partizane, čeprav je bilo pozneje teh izgub še veliko. Mnogih smo se spomnili že na raznih mestih, ob odkritjih različnih plošč in spomenikov, prav pa je, da se jih z žrtvami terorja spomnimo tudi skupaj, na enem mestu. Zato smo se njim v spomin odločili odkriti ploščo na stavbi SDK,« je povedal Dvojmoč.

M. B.-J.

Z obratom v korak z Zahodom

V črnomljskem obratu Imejeve Adrie gradijo nove proizvodne dvorane

ČRNOMELJ — V črnomljskem obratu Imejeve Adrie so končno začeli uresničevati dolgo načrtovano in željeno naložbo. S to naložbo bodo izboljšali pogoje za delo, ki so sedaj prav v Črnomlju najslabši v vsem IMV, boljša bo organizacija proizvodnje, ki bo le na eni lokaciji, imeli bodo več prostora in bolje bodo lahko izkoristili stroje.

Ta naložba je glede na zahteve zahodnoevropskega trga nujna, saj bo omogočala boljše in večjo proizvodnjo, ki je danes že v vzponu. Proizvodnja prikolice je namreč po besedah vodje obrata Branka Koširja tista, ki se srečuje z velikimi težavami v pozitivnem smislu, saj ne vedo, kako zadovoljiti povpraševanje na zahodnem trgu, in to kljub temu, da so za letošnje leto v Adrii začrtali za petino večjo proizvodnjo kot lani.

Osnovna proizvodnja bo v črnomljskem obratu kljub novi naložbi še vedno razrez hlodovine v deske, umetno sušenje ter izdelava karoserijskih delov (sten in podov) in pohištva za prikolice in avtomode. Vendar pa bo naložba omogočala tudi specializacijo programov. Eden od razlogov za investicijo so tudi prihranki rezanega lesa, saj bodo v novo proizvodno dvorano nanovo postavili linijo, ki bo omogočala dober izkoristek lesa, odstranila vse napake v le-

su ter spajale tudi krajše kose.

V prvi fazi bodo v Črnomlju zgradili proizvodno dvorano s 3.600 m² ter s pomožnimi in pisarniškimi prostori, kamor bi preselili večino proizvodnje z Zadrzne ceste, stare prostore pa naj bi odprodali. Hkrati gradijo tudi drugo fa-

• Kljub večji proizvodnji v črnomljskem IMV ne nameravajo nanovo zaposlovati, ampak se bodo potrudili izboljšati izobrazbeno strukturo delavcev, saj lesnih delavcev v četrto ali peto stopnjo izobrazbe tako rekoč ni moč dobiti.

zo energetskega objekta, v katerem bodo trafo postaja s kompresorsko postajo in delavnice za vzdrževalce. Koliko bo naložba veljala, je težko napovedati. Nekaj denarja bo lastnega, nekaj pa iz prispevka za nerazvite. Velik del opreme, zlasti pa omenjeno linijo, bodo

uvozili iz ZRN in bo veljala milijon 700 tisoč nemških mark.

M. BEZEK-JAKŠE

MALO DENARJA

ČRNOMELJ — Čeprav je bila črnomljska občina zaradi velike škode, ki je nastala v neurju s točo sredi julija v semiški krajevni skupnosti, upravičena do republiških solidarnostnih sredstev, bodo ta sredstva zaradi številnih letošnjih naravnih nesreč v Sloveniji kaj pičila. Črnomljska občina bo dobila le 7,5 odst. vrednosti ocenjene škode ali okrog 400 milijonov din. V Črnomlju je pri Rdečem križu odprti žiro račun za pomoč prizadetim v neurju, na katerega pa se je do sedaj nateklo malo denarja. Poleg Rdečega križa Slovenije, ki je namenil 20 milijonov din, sta prispeli še dve nakazili. Denar so razdelili krajevnim organizacijam Rdečega križa v semiški krajevni skupnosti, prejela pa so ga tista prizadeta gospodinjstva, ki nimajo razen kmetijstva drugih dohodkov. Še posebej pa so sredi avgusta z dopisom zaprosili za pomoč delovne organizacije in obrtnike.

radi atmosferskih razmer, ki je prituskala te pline k tlom. Sicer pa je bila kon-

• Na vprašanje, kakšni bodo ukrepi v zvezi s tem onesnaževanjem, je inšpektor Petrovič odgovoril, da bo kemična tovarna morala urediti čistilne naprave ali pa spremeniti tehnologijo. Potrebno pa je tudi spremeniti zavest članov tega kolektiva. Omenili je še, da so bili pred leti podobni zapleti zaradi plinov iz impregnacije plastike v Opremi, kar pa so v tem podjetju rešili s svojo čistilno napravo, da zdaj odvajajo v zrak dim brez plinov, hkrati pa so pridobili tudi brezplačno toplo vodo.

centracija formaldehida v ozračju enaka kot vedno.

J. PRIMC

Formaldehid uhaja iz Melamina

V ozračje prihaja iz kemične tovarne Melanim Kočevje preveč formaldehida — Sodi v spojine, ki so glavne povzročiteljice raka (kancerogene snovi)

KOČEVJE — Mnogi občani so se pritožili, da jih je močno dušil dim, ki se je 14. avgusta popoldne in 15. avgusta zjutraj valil iz kemične tovarne Melamin v Kočevju. Zahtevali so ukrepanje inšpekcije.

Obiskali smo sanitarnega inšpektorja Predraga Petroviča. Najprej je povedal, da je Kočevje sodilo še pred leti v tretje območje po onesnaženosti zraka, zdaj pa sodi v drugo, kar pomeni, da se je onesnaženost zmanjšala. Za nadzor v kočevski kemični tovarni tudi ni pristojna (med)občinska, ampak republiška inšpekcija. V zvezi s pritožbami občanov pa je dejal:

»Trenutno je v Kočevju glavni vir onesnaževanja zraka podjetje Melamin. Ta kemična tovarna v svojem tehnološkem procesu ne upošteva normativov za znižanje prostega formaldehida v proizvodnem procesu in emisijah v ozračje. Največ prostega formaldehida

je v njihovih eksternih in internih smolah.«

Uradne meritve so bile letos v kočevski kemični tovarni opravljene le enkrat, pokazale pa so, da emisijske koncentracije formaldehida iz obratov Melamina presegajo za faktor 1,5 do 5 najvišjo dovoljeno emisijsko koncentracijo. Za določitev povprečja pa bo potrebnih še več meritev, ki jih opravlja Zavod SRS za varstvo pri delu Ljubljana. Inšpektor Petrovič je povedal, da je kočevska kemična tovarna pač sredi mesta in da vsak občan že kar brez meritev občuti te spremembe, ki so bile v omenjenih dveh dneh še bolj očitne za-

ZELENJAVARJI — Starejša gospa je zelenjavo, ki je stal pred zelenjavno trgovino Dželandini v Kandiji lepo vprašala, do kdaj imajo odprto. Fant ni premaknil nobenega dela telesa, vključno z jezikom. Slovesni smo ponižen narod, ženska je ubrala jezikovno goslovansko struno in izustila: »Do kdaj imate odprto?« Na to je bil prodajalec še bolj tiho. Gospa žal ne zna albansko in tako nikoli ne bo zvedela, do kdaj delo omenjena trgovina. Sicer pa je tja ne bo nikoli več.

SLADKOR — Naknadno smo zvedeli, zakaj v nesreči pred Dolenjkinim metakom na Cesti herojev (tovornjak je dobesedno zdobil nekaj tam parkiranih avtomobilov) ni bilo ranjenih ali celo mrtvih. V trgovini so ravno takrat dobili ceni sladkor iz državnih rezerv. Vse, kar lahko leze in gre, se je iz avtov preselilo v vrsto za sladkor. Sreča v nesreči ali kar država, ki se maje, posredno rešuje življenja svojih podanikov.

DVOJNO MERILO? — Pri cestnem podozu pod železniško progo v Kandiji stoji nekakšna točilnica oziroma okrepna valnica. Lastnik je hotel boljše poskrbeti svoje stranke in brez potrebnih dovoljenj zgradil nadstrešek. Na vrat na nos so privedli inšpektorji in zadevo ukinitili. Tudi prav. Če pa so bili inšpektorji tam, bi se lahko premaknili kakšnih metrov naprej in malo pogledali, kako različni dovoljenji za gradnjo avtomobilov ne postaje.

Ena gospa je rekla, da bo zdaj, ko je vse čisto in jasno, pri Pionirju naročila gradnjo hiše po pogojih, ki so veljali za udeležence gradbenih afere.

Sprehod po Metliki

GOSTILNIČAR EDO MACELE bifeja Rajmer je kupil pred kratkim v od metliških mesnic meso za približno 600.000 dinarjev. Ko je hotel plačati bankovci po 5.000 dinarjev, mu je mešar rekel: »Edi, zdaj nimam časa šteti, boš pa čal jutri.« Tako je tudi bilo.

PRI TREH FARAH BO 27. avgusta veselica, ki jo pripravljajo rosalniški igrači. Gre za tradicionalno fešto, na kateri igra ansambel Cof. Tega dne bo pri treh farah tudi žegnanje, zato se ne gre bati obisk.

V TEJ NAŠI RUBRIKI SMO KAR MALCE pozabili na poletne turne prireditve na grajskem dvorcu Metliki. Zadnja letošnja predstava bo v soboto, 26. avgusta, ob 20.30. Obiskovalcem se bosta predstavila mojster električar harmonike Silvester Mihelčič in melec Ivo Ban.

Črnomljski drobci

PEČENKA MENDA BO — Predsednik občinskega sveta Zveze sindikatov in naprednih delavcev je bil v nedeljo v Črnomlju. V njegovem spremstvu sta bili tudi županinja in sekretar občinske komisije SZDL Zvonimir Butalo. To gostovanje je bilo priložnost za razgovor, ki je bil za stavo: poraženec bi moral plačati poraz, nega jagenjčka. Glede na Zvonimirovo brohotnost je bil Bojanov dolg zmanjšan na 3 kg pečenke, ki pa je Butala dosegel bil deležen. Toda nadzve razumevali bi kretar Socialistične zveze, zelo strpen svoje baze, je to vrlino pokazal tudi ob zamudi. Tolaži se, da se Vipavec, sicer lik gurman, ne more odločiti, kam bi jega tekmeča (pri tenisu) povabil na čenka, saj znajo v številnih krajih v krajinu in njeni okolici odlično pripraviti jagenjčka. Nekoliko bolj nestrepni mladinski sekretar Boris Mužar, ki je mešar tekmi sodil in upa, da bo pri pojedini ležen vsaj kakšne kosti.

ROKOMETAŠI IN AVSENKI Da nekaterim metanje za žogo še ne ustreja, da bi prišli do pečenke, dokazuje iz naslednjega primera. Črnomljski rokometaši bodo morali pripraviti koncert s sambla Avsenik, če hočejo priti v cvenka. Načrtujejo, da bo prireditev v soboto, 2. septembra, ob 19.30 v črnomljski športni dvorani, obiskalo okoli 2.000 ljudi. Da naval na stopnice zmernih cenah ne bi bil prevelik, je moč kupiti tudi v predprodaji v izbi biroju.

Drobne iz Kočevja

KOMARJI SE ŽENIJO — Kočevski Rinža ne slovi po pretirani čistosti, s ribe iz nje po oceni nekaterih sicer se ne, po oceni drugih pa ne. Nekateri domnevajo, da bi pri čiščenju svojih domov, čejo odvečne stvari kar v Rinžo, da se sicer plava ponekod sloj blata, da pa neka sluzast sloj, kjer se veselo množijo komarji.

SPET V ŠOLO — Blizu se začel je nova šolskega leta. Za varnejši promet pot v šolo bodo v teh dneh obnovili iz prometno signalizacijo in označili pot v šolo in domov. **OPROŠČENI TURISTIČNE TAKSE** — Zvedeli smo (iz zanesljivih virov), da so občani kočevske občine oproščeni čila turistične takse na območju okolice (občine) Rab. Kočevska občina je namreč pobratena z občino Rab. Med vojno je najbveje interniranec na Rabu (v kočevski občini (in takrat tudi niso) čevali turistične takse).

Ribniški zobotrebci

NE JOČI, PETER — Ribniški mladinci so sklenili, da bodo po svojih močeh prispevali k ustvarjanju vzdušja pred bližnjim sejmom suhe robe, lončarstva in obrti, ki bo 3. septembra v Ribnici. V ta namen so za 25. avgust povabili na gostovanje koprski rock ansambel »Ne joči, Peter«. Koncert bo na ulici pri mladinski klub.

UGRABITVE NI BILO — V Ribnici in Kočevju so se pred kratkim razširile »zanesljive« novice, da je skupina petih sezonskih delavcev iz južnih krajev ugrabila otroka iz ugledne ribniške družine. Zadevo smo preverjali pri najbližjih sorodnikih in zvedeli, da so starši »ugrabljenim« otrokom na morju in da so najbližji sorodniki »žrtve« o ugrabitvi zvedeli zadnji.

OTROKA NA POKOPALIŠČU — Poročali smo, da je junija prišlo na pokopališče v Hrovači do skrutitve grobov. Mihičniki so ugotovili, da sta dva mladoletna otroka, stara komaj 8 in 6 let, razbila grobu na svetilki na enem grobu, na drugem grobu snela keramično ploščico in jo vrgla na tretji spomenik, na katerem sta poškovala sliko pokojnika. Na predlog mihičnikov so zadevo rešili kar starši obeh otrok in oškodovani lastniki grobov.

Trebanjske iveri

ČIGAVO JE? — Ekologi, ki so sodelovali na letošnjem mirovno raziskovalnem taboru v Kostanjevici nad Sentrupertom, so v svoji hvaljevni vni in zagnanosti popisovali, fotografirali, skratka obdelovali divja smetišča v nekaterih predelih trebanjske občine. Pri tem so se nekada dne napotili tudi na Slepšek. Tam je očito bivši kamnolom in kup nesnage. To dejstvo so zapisali tudi ekologi in s to potezo povzročili val vznemirjenja med domačini. Če je kateri vznemirjen, ker niso raziskovalci našli na Slepšku ničesar, kar je sad njegove »čistilne vneme«, potem naj stopi do rokavov Mirne. Tam bo v kupih odpadkov gotovo našel kaj svojega.

OVODI — V Trebnjem bi se dobro počutil — Napoleon. O tem vojščaku namreč pravijo, da je, vračajoč se z bojnih pohodov, sporočal svoji ljubici Josephini: »Draga, ne kopaj se, prihajam.« Če bi njegova draga živila v Trebnjem, se zaradi pomanjkanja vode sploh ne bi mogla umivati, tako da bi bil, veličina, jako zadovoljen.

Novo v Brežicah

USLUŽNOST PA TAKA — V breškem Kerametalu imajo dovolj kupcev, kot kaže, pa tudi denarja. Kako bi si drugače razlagali trgovsko logiko, po kateri prodajalec kupcu potisne v roko izbran vzorec ploščice in ga — ne boste verjeli — pošlje v skladišče. Tam naj si sam pomaga, kakor ve in zna, ploščice naj poišče in podela, če jih imajo dovolj. Ko si potrpežljivo kupec sam poišče blago, pa ga presesteti še ena novica. Če hoče uveljaviti dvajsetodstotni popust za nakup z gotovino, mora sam še na banko in tam novičnik ček. Ni kaj, nadvse uspešno prizadevanje za povečanje prometa!

DOSTAVA OVIRA PROMET — Kaj nastane, če nasproti okrepčevalnice vrtična parkira dostavni tovornjak in začne razkladati pohištvo? Oblikuje se dolga vrsta nestrpnih voznikov, ki ne morejo naprej ne nazaj, če pa se vmes postavi še avto, je to toliko težje. Očitno so nekateri pozabili, da je ulica široka samo toliko, kot je, pa poskušajo vanjo strpati parčiča, terase, dostavo, reden promet in še kaj.

Krške novice

PLES V BAZENU — Kot smo že pisali, je breštanski bazen še vedno prazen. Krajinu so ga garderobe že uredili, lastniku Rudniku Senovo pa nikakor ne uspe, da bi bazen, ki pušča, popravil. Kaže pa, da bo konec tega tedna bazen vendarle uporaben. Ob njem bodo namreč organizirali breštansko noč in veselico z ansambлом Agropop. Če bazena tisti večer še ne bodo mogli uporabiti za ohlajitev najbolj vročih glav, potem predlagamo, da ga uporabijo vsaj za plesišče!

NOVA PRIMERJAVA MERITEV — Ko je Institut »Jožef Stefan« iz Ljubljane objavil rezultate meritev v žrpalcih posajenih vodovodov in v podtalnici, je primerjavo o vsebnosti radioaktivnih elementov uporabljal predčrnilobilo in počrnilobilo obdobje. Glede na to, da je močnejši zaznati povečano vsebnost tritija zaradi vpliva atomske elektrarne, svetujemo, da v bodoče delajo primerjave med obdobjema pred izgradnjo nuklearke in po njej.

Sevniški paberki

ŠOLSKA POTREBŠČINE — Pri vstopu v sevniško osnovno šolo Savo Kladnik si lahko starši ogledajo seznam tistih, kar bo njihova mladčeta tvorila v prihodnjem šolskem letu v hišo učenosti. Ta seznam pa predstavlja še nekaj. Z manjšimi popravki bi namreč skoraj uspešno spiskali šolskih potrebščin, ki jih proizvajalci učbenikov in zlasti delovnih zvezkov še ni uspelo dostaviti knjigarnam. TRGOVSKA — Popotnik si je v eni od sevniških trgovin kupil salamo. Narezali ki se je skupaj s polivinilastim ovijem, ki se je lačenmu kupcu deloma ovijal okrog zobovja. Obravnani občan bo ob naslednji priložnosti kupil v omenjeni trgovini svinjino (po približno enajst starih toliko), da bo videl, če bo ob mesu tudi kaj ščiten rajne živali.

IZ NAŠIH OBČIN

IZ NAŠIH OBČIN

Predlogi mladih ekologov

Ob projektu čistilne naprave za Ribnico

RIBNICA — Ribniški mladi ekologi, ki delajo kot posebna skupina OK ZSM Ribnica, so se oglasili tudi v zvezi z gradnjo čistilne naprave pri Ribnici.

Najprej opozarjajo, da je ureditev industrijske kanalizacije in predčiščenje tehnoloških odpadkov bistven pogoj za normalno obratovanje čistilne naprave. Zato je treba zahteve iz projekta dosledno upoštevati pred morebitno priključitvijo teh odpadkov na kanalizacijsko omrežje čistilne naprave.

Mladi ekologi ugotavljajo, da mehansko in biološko očiščena voda vsebuje še veliko anorganskih spojin. Odtok tako (dvakrat) očiščenih odpadkov po 17 m dolgi cevi v Bistrico ni zadovoljiva rešitev. Ta voda bi se morala zadržati v posebnih lagunah in se tam še tretjič očistiti odvečnih anorganskih snovi.

Se pred začetkom delovanja čistilne naprave je potrebno opraviti biološko analizo Bistrice ter raziskati živalstvo in rastlinstvo v njej. Tako bo možno ob morebitnem nepravilnem delovanju čistilne naprave ugotovljati spremembe v rečnem rastlinstvu in živalstvu in tudi zahtevati odpravo povzročene škode in sprememb.

Nacrta za čistilno napravo predvideva tudi, da bodo dva do trikrat na leto odvažali prebrano blago s čistilne naprave na kmetijske površine. Vprašanje pa je, kam z blatom, za katerega bi analize sanitarne službe ugotovile, da ni primerno za kmetijsko uporabo. Se pravi, da je treba imeti pripravljen in primerno urejen prostor, kjer bi skladiščili to blago.

Te svoje pripombe so ribniški mladi ekologi sporočili komunalni skupnosti in pristojni službi občinske skupščine. Poleg tega so člani ekološke skupine predlagali, naj bi jih občinski upravni organi že pred izdajo gradbenih dovoljenj vprašali za mnenje o posameznih zadevah in jim pošiljali v presojo dokumentacijo.

J. PRIMC

DAN KVALITETE

BRESTANICA — V Novolesovem tozdu Sigmata zadnje čase veliko pozornost posvečajo kontroli kakovosti proizvodnje. Medtem ko so pred desetimi leti beležili več kot desetodstotni delež izdelkov, ki se bistveno zmanjšalo, in sicer od nekdanjih petdesetih na približno 3,5 odstotkov. V smislu zagotavljanja vse boljše in učinkovitejši proizvodnje bodo v ponedeljek, 4. septembra, organizirali dan kvalitete v Sigmatu, v okviru katerega bo med drugim predaval tudi profesor Andrejčič, vodilni slovenski strokovnjak na tem področju.

Neurje Bučki ni prizaneslo

V KS Bučka pričakuje pomoč za odpravo škode

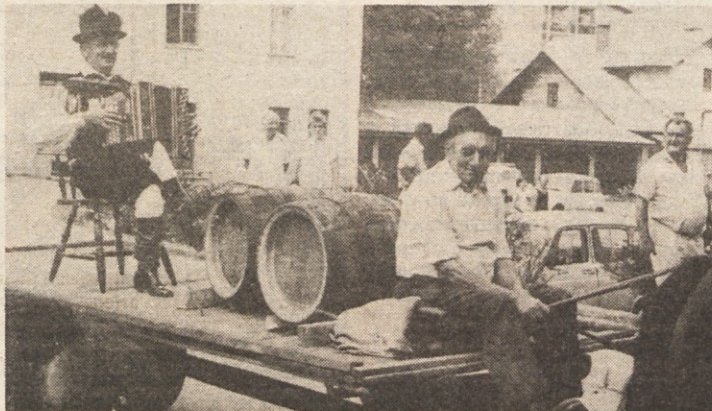
BUČKA — Krajevna skupnost Bučka sodi po zemljepisni legi med obmejne. Koliko so njeni prebivalci tudi na političnem in družbenem obrobju, ma tične sevniške občine, bodo Bučkanjari in domačini iz drugih zaselkov te krajeve skupnosti lahko sami presodili po pomoči, ki jo bodo dobili za ublažitev posledic letošnjih neurj.

Medtem ko o pomoči, ki so je bili nekaj že deležni konec prejšnjega tedna,

Letos se bo v KS Bučka izteklo plačevanje krajevnega samoprispevka. Po nekaterih ocenah prinaša ta denarni vir krajevni skupnosti skoraj dve tretjini sredstev, zato se verjetno krajanom kljub rastočim stiskam ne bo pretežno odločiti za nov samoprispevek, čeprav marsikdaj upravičeno negodujejo nad našim ustaljenim načinom financiranja skupnih družbenih potreb. Samoprispevek bi v prvi vrsti namenili za ureditev mrliške vežice.

še ne vedo vsega, dobro pomnijo razdajanje po neurjih 24. julija in 8. avgusta. Upepeljeni kozolec, izruvana drevesa in od toče stolčene poljsčine ne odražajo vseh posledic ujma, so pa nadloge najnovejšega datuma.

Nekatere težave te krajevine skupnosti segajo v preteklost. Primer je regionalna cesta Sevnica—Škocjan, saj je doslej še niso v celoti asfaltirali, kar zla-

USPEL DAN PIVA IN KOČEVSKA NOČ — Minuli petek je bil v Kočevju na ploščadi zelo uspel dan piva, ki se je začel popoldne s parado mažoret, godbe, narodnih noš in voza s pivom (na fotografiji), nato pa nadaljeval z zabavo in nastopom kulturnih skupin, ki so sodelovale v paradi, in tudi še s koncertom moškega pevskega zbora Svoboda »Pod vaško lipo«, noneta Rog ter harmonikarja Cveta Kržiža. Nastop je zelo uspel, nanj pa nameravajo prihodnje leto poleg pivovarne Union povabiti še pivovarno Zlatorog iz Laškega. — Naslednji dan je bila prav tako na ploščadi Kočevska noč, na kateri pa so poleg domačih skupin nastopili še pevec Zdravko Škender, znani humorist Dudek, ansambla iz Varazdina in Radeč itd. (Foto: Primc)

Novosti za boljše delo

Novoles iz Račjega sela bo dopolnil strojni park — Za tuje in domače naročnike — Nakup doma dražji

RAČJE SELO — V tukajšnjem Novolesovem obratu za proizvodnjo plokovnih elementov bodo v kratkem preuredili delno izdelavne linije, poleg tega pa z novima strojema, robovno furnirko in brusilko povečali proizvodne zmogljivosti. Dobra stran posega naj bi se pokazala v višji stopnji izdelanosti izdelkov iz račjesekega obrata, saj ta tovarna pošilja zdaj na trg predvsem enostavnejše in zato cenejše polizdelke. Sicer pomeni preurejenje le korak naprej na že začeti poti, kajti Novoles ima že zdaj v Račjem selu furnirnico, ki je po kakovosti zelo visoko tako v Jugoslaviji kot tudi Evropi. Tako meni Slavko Medle, projektant tehnologije v tem obratu.

S sedanjim postavitvijo in sestavo strojnega parka dela obrat v Račjem selu večinoma različne furnirane elemente, ki jih prodaja domači pohištveni industriji ali pa jih prek posrednikov tudi izvažajo, precej imajo italijanskih kupcev. Medtem ko so ti poslali dogovorjeni dolgoročno, opravlja Novoles tudi enkratne storitve za različne naročnike. V vodstvu obrata ugotavljajo, da so v tovarni delali vrsto sobot in velikonočnih. Kot kaže, si bodo pomagali z nekaj novozaposlenimi delavci.

Lesarji iz Račjega sela so tudi uvozniki. Približno 80 odst. furnirja kupijo

na italijanskem trgu, da pa svoj vhodni material precej nabavljajo v tujini, so med drugim krive cene. Račun namreč vedno znova kaže, da je uvoženi material cenejši od jugoslovanskega, pravi vodja obrata Ivan Segina.

M. LUZAR

NOV ASFALT OB PRAZNIKU KS ČATEŽU OB SAVI

ČATEŽ — Minulo nedeljo so na Čatežu ob Savi pričeli z vrsto prireditve ob prazniku krajevine skupnosti. Čisto na začetku so ga obeležili z otvoritvijo asfaltirane ceste na Cerini, z gasilsko vajo in s primopredajo gasilskega orodnega vozila. Organi krajevine skupnosti in družbene, politične organizacije bodo praznik počastili s slavnostno sejo, ki bo v soboto, 26. avgusta, ob 18. uri. Po seji bodo odprli novo asfaltirane ceste na Čatežu. Naslednji dan bo praznik v Sobenji vasi, kjer bodo prav tako odprli novo asfaltirano cesto. Po tem, za vsačane nadvse pomembnem dogodku bodo organizirali še turnir v nogometu.

Sproščen trg bo naredil trgovce

Slaba kupna moč sili trgovce k večji kakovosti prodajnih storitev — Izboljšave pripravlja tudi Mercator — Preskrba iz Krškega — Plačilo po delu

KRŠKO — Danes gre le redkokateri kupec zadovoljen iz trgovine. Ne jezijo nas samo nenehno naraščajoče cene, ampak tudi nezadostna izbira blaga in nemalokrat tudi neprimerna postrežba. Če je kakovost naših izdelkov za izdelki v razvitih državah, potem lahko tudi za kakovost storitev rečemo, da še zdaleč niso na primerni ravni.

Trgovci ugotavljajo, da je prodaja v primerjavi z lanskim letom najmanj za 10 odstotkov manjša, trenutni kreditni

• Za večjo kakovost trgovskih storitev je potrebno tudi ustrezno nagrajevanje prodajalcev. V krški Mercator-Preskrbi nadzorujejo uspešnost prodaje po posameznih poslovnih enotah. Presežena norma pomeni debelejšo plačilno kuverto. Seveda pa s tem različne možnosti izboljšanja kvalitete storitev še niso izčrpane. Takega mnenja je tudi direktor Vili Manček: »Večjo pozornost bomo morali posvetiti razlikam v ceni, nagrajevati hitrejši obračun zalog v trgovini in hitrejšo dostavo. Naše rezerve so še v drugačnih načinih prodaje, kot je na primer prodaja na stojnicah na prostem.«

pogoji pa obetajo, da se bo ta številka še bistveno povečala. Kaže, da ni daleč čas, ko bo na policah več izdelkov, kot jih bomo zmogli pokupiti. V takem položaju bodo trgovci prisiljeni poskrbeti tudi za boljše storitve, še posebno, če

BREŽIŠKI PEKI PO ZASLUŽEK NA MORJE

BREŽICE — Zадnje čase vse manj kruha konča v kantar za smeti. Denarna stiska namreč sili ljudi tudi v varčevanje s to osnovno dobrino, medtem ko na drugi strani povzroča nemalo skrbi pekarnam. Brežiški peki skozi vso poletno sezono ponujajo svoje izdelke tudi ob morju, da bi tako vsaj malo ublažili padec prodaje doma. Njihovi šoferji so dvakrat tedensko na poti proti Kvarnerskemu zalivu, proti Krku, Pagu in Rabu. V obmorske turistične kraje dostavljajo predvsem temne embalarne vrste trajnega kruha, po katerih vprašujejo tujci, prodajajo pa še toast, kekse, mlince, drobtine in šarklje.

M. LUZAR

Brigadirski prosti čas

O interesnih dejavnostih na MDA Sevnica 1989

SEVNICA — Na nedavno končani mladinski delovni akciji v Sevnici je bila namestnica komandanta za interesne dejavnosti Martina Skok. Bivše brigadirje bo verjetno zanimalo, kaj počne »interesnik« na akcijah danes, ko se mnogo hitreje kot pred leti domala zagrinjajo nad nas novosti.

Pred leti na mladinskih akcijah brigadirji v prostem času gotovo niso gledali video programa. Za tovrstno zabavo, izobraževanje, ali kar pač je to za koga, je bila na sevnški akciji posebej zadolžena Martina, ki je sicer skrbela še za informiranje. Obveščanju so bili namenjeni stencasi, bilteni in interne radijske oddaje ter letaki, je naštevala interesnica Martina načine informiranja na letošnji sevnški MDA, ki jih bolj ali manj pozna tudi brigadirji-veterani. Najbrž pa se leti ne spomnijo, da na akcijah število urejenih stencasov ne bi bilo predpisano. Za letošnjo omenjeno akcijo pa velja, in pri tem sploh ne gre za to, ali je MDA Sevnica v tem pogledu izjemna ali prva, da so se brigade same odločale, koliko stencasov bodo napravile. Pa se je izkazalo, da je bilo svežih novic vselej na pretek.

Kaj počne na sedanjih akcijah interesnik, je razvidno tudi iz kulturno-zabavnega in športnega življenja na MDA Sevnica. Prvo je bilo po Martininih besedah prijetno, ker je ustrezna akcijska komisija pripeljala v Sevnico Pohorje ekspres, Afrosound, Lainščekovega Slovenca in še kaj, drugo pa je bilo lepo in razgibano zaradi mno-

Martina Skok

gih tekem, v katerih so se pomerili brigadirji ali med seboj ali z domačini.

M. LUZAR

Bor je uspešen v Finali

Novolesova finalna proizvodnja se otepa z izgubo

KRŠKO — Novolesov tozdu FLP, katerega obrat je tudi Bor v Krškem, je po podatkih novomeške podružnice SDK v letošnjem prvem polletju ustvaril 26.449 milijonov izgube in je tako po višini izgube na tretjem mestu v dolenski regiji. Za izgube so v veliki meri krive velike podražitve lesnih surovin, seveda pa se zastavlja tudi vprašanje, ali ne nosi pri tem svojega deleža tudi notranja reorganizacija Novolesa, ki je celotno Finalo potisnila v težaven položaj.

Letošnji pokazatelji poslovnih rezultatov v Krškem Boru kažejo, da le-ti tako v primerjavi z ostalimi obrati v Finali kot tudi v primerjavi s celotnim Novolesom le niso slabi. Tako so lani s 127 delavci v dnevni proizvodnji ustvarili 8.577 dolarjev dnevne vrednosti, letos pa imajo v načrtu s 123 zaposlenimi ustvariti 10.000 dolarjev vrednosti dnevno in kot kažejo dosedajni rezultati, bodo ta plan tudi dosegli. Mesečni pregledi do sedaj dosežene-

ga in v tričetrtletnem planu predvidenega namreč kažejo, da Bor dosega 10 odstotkov višji plan od poprečja v tozdu Finala, kar ga postavlja med osmi obrati na drugo mesto, dosega pa tudi 7 odstotkov višji plan od poprečja celotnega Novolesa. Tudi letošnja realizacija konvertibilnega izvoza kaže dokaj spodbudne rezultate, ki so v vseh pogledih višji, kot je Novolesovo poprečje.

V tozdu Bor so v drugem četrtletju sledili akciji nadur, ki naj bi pomagale Novoles premakniti iz težavne situacije. Tako so opravili skupno za 1050 delovnih dni nadur, kar je bilo celo za 50 odstotkov več dodatnih delovnih dni, kot pa je bilo zahtevano, temu pa gre tudi zahvala, da so dosegli boljše proizvodne rezultate.

Seveda bo tudi pri proizvodnih artiklih treba napraviti določeno dohodkovno selekcijo, ocenjujejo pa, da je njihov program jedilnih miz perspektiven in ga bo moč na trgu uspešno plasirati.

T. J.

kratkem uvedli popolno računalniško obdelavo podatkov v lastnem skladišču, enako tudi obdelavo osebnih dohodkov.

S posodobitvijo naj bi si v letu 1990 zagotovili možnost sprotnih informacij o prodaji ter dnevno obdelavo prispelih računov, da bi v vsakem trenutku lahko vedeli, kako je s prodajo na posameznih mestih. Vsaj v prodajalnah, ki imajo največ prometa, bi radi uvedli računalnike tudi v blaginje, vendar jih precej ovira to, da približno polovica izdelkov še vedno ni kodirana.

B. DUŠIČ

Zdole zaživele

Z rezultati prišle tudi nove pobude za skupne akcije

ZDOLE — Kakor ostali prebivalci vaških krajevni skupnosti, so tudi Zdolani prisiljeni sami poskrbeti za svoj kraj. Že tri leta bo, odkar so uvedli krajevni samoprispevek, da bi z njim posodobili ceste in vodovodno napeljavno ter dozdajali mrliško vežico. Krajinu so sicer na začetku godrnjali, sedaj, ko so rezultati njihovega vlaganja že vidni, pa so zadovoljni.

Staro šolo, kjer že dolgo ni več pouka, so preuredili v kulturni dom, v njej pa se je našel tudi prostor za vrtec s štiriindvajsetimi otroki, za pevske vaje, za sestanke in za druge aktivnosti. Vaška cerkev je dobila novo fasado in tako postala kraju v ponos. Precej truda posameznikov in tudi finančnih sredstev je bilo potrebno za posodabljanje vodovoda in cest, ki so zaradi hribovitega terena podvržene nenehnim popravilom.

Trenutno je na vrsti asfaltiranje ceste v zaselek Lopate, odseka od ceste proti Kostanjku do Gor. Šapule in odseka ceste od zaselek Loke do Zdol. Z asfaltiranjem naslednjega bi prišli do povezave Krško — Anovec — Zdole, ki bi omogočila krožni avtobusni pre-

voz šoloobveznih otrok. Z vodo se oskrbujejo prek lokalnih vodovodnih napeljav, ki so tudi potrebne sanacije, kajti naselje Kostanjek ima oporečno vodo in potrebuje novo vrtino. Predvidevajo, da bo do konca tega leta v drugi etapi izgradnje telefonskega omrežja dobilo nove številke čez sto telefonskih naročnikov.

»S krajinu ni težko delati in o marsičem se jih da prepričati. Volje je dovolj, saj so ljudje pripravljeni pomagati z lastnim delom in denarjem. Imam občutek, da je danes na Zdolah mnogo bolj razgibano življenje, kot je bilo pred leti. Občinski skis sicer nima največ posluha za naše kraje, vendar se je zdaj, ko imamo tudi svoja sredstva, mnogo lažje dogovarjati in pogajati,« je povedal Viktor Pavlič, predsednik skupščine KS Zdole.

B. D.

kultura in izobra- ževanje

36. festival v puljski areni

**Za odličja se poteguje
25 filmov — Trije slo-
venski**

PULJ — V puljskem amfiteatru, krajše imenovanem arena, ki so jo zgradili v 1. oz. 2. stoletju našega štetja za 25.000 gledalcev, poteka že od leta 1954 vsakoletni festival jugoslovanskega igranega filma. Na njem teko predstave najboljšega, kar so sposobne od ene do druge festivalne prireditve pripraviti republiške in pokrajinske kinematografije. Podeljujejo nagrade za najboljše stvaritve (za film kot celoto, za režijo,

• V Pulju se je prejšnji teden končal 24. medklubski avtorski festival amaterskega filma. Na njem so zlato plaketo podelili Bojanu Jovanoviću iz Novega Beograda za film *Odštevanje tempiranega časa*. Zlato plaketo je dobil tudi slovenski ustvarjalec Janez Kosmač iz Radomelj, in sicer za montažo filma *Sveti Primož in pomlad*.

jo, scenarij, igro, glasbo itd.), na spremljajočih prireditvah se krešje misli o vzponih in padcih jugoslovanskega filma, o značilnostih, smerih razvoja itd.

Te dni, od 18. avgusta, poteka v puljski areni že 26. festival jugoslovanskega igranega filma. Na njem se bo do jutri, 25. avgusta, ko bo prireditev zaključena, vrstilo 25 novih filmov, ki so jih ustvarili v posameznih republikah. Zanimivo je, da letos ne sodelujejo na festivalu Makedonci, Vojvodina in Kosovo, pa tudi, da so sprejeli v program vse filme, ki so bili prijavljeni, torej ni bilo še zadnje selekcije kot običajno. Največ filmov je za 36. festival prijavila Srbija — 12, slovensko produkcijo pa zastopajo trije filmi in to: *Kavarna Astoria*, *Coprnica* Zofka in Remington. Kot je slišati, ti filmi v Pulju niso brez možnosti za priznanja in nagrade, a treba je počakati.

I. Z.

V Miniartu razstavlja Nizozemec iz Dragatuša

56-letni akademski kipar Dirk Heij živi v Beli krajini od leta 1987 — Vsestranski likovni ustvarjalec

ČRNOMELJ — V črnomaljski galeriji Miniart, ki jo vodi Silvester Mihelič, sin ravnatelja glasbene šole, skladatelja in solista na elektronski harmoniki Silvestra Miheliča, se predstavlja s svojimi likovnimi stvaritvami nizozemski akademski kipar Dirk Heij, ki od leta 1987 stalno živi in ustvarja v Dragatušu.

Na razstavi, ki bo odprta do 3. septembra, so na ogled risbe, pasteli, grafike in male plastike, poleg tega pa še fotografije lesenih igralnih objektov, ki jih je Dirk Heij izdelal za šole v več krajih na Nizozemskem. Že navedeno priča o široki razvejenosti likovne dejavnosti tega ustvarjalca, ki je do zdaj svoje znanje in sposobnosti preizkusil tudi v freskah, slikanju na steklo, keramiki, pri portretih in kot izdelovalec posebnih predmetov iz lesa, kamna in jekla ter je takšna njegova dela videti marsikje v njegovi domovini.

Dela, razstavljen v Miniartu, so nastala deloma na Nizozemskem, deloma pa v Beli krajini, kažejo pa, da je njih tvorec v glavnem figurativ. Heijev priljubljeni motiv so konji, vendar pa avtorju ne gre toliko za to, da te živali anatomsko precizno nariše, ampak bolj za to, da jih prikaže v gibanju, da nariše neko zgodbo o konjih. Podobno je tudi s pastelnimi slikami, na katerih pogosto nastopa ženski akt v naravnem okolju, saj se tudi s temi akti nekaj dogaja. Tako rekoč vsaka Heijeva slika ali skulptura hoče biti sporočilo o nekem dogodku oziroma dogajanju tistega, kar prikazuje, zato so ta dela gledalcem dostopnejša in razumljivejša. Ženski akti in obrazi žensk na daleč spominjajo na Gauguinov figure iz tahitijskega okolja, vendar ne bi mogli trditi, da se Heij zgleduje po tem velikem mojstru, odkar je odkril svoj »Tahiti« v Beli krajini.

Kvečjemu lahko zapišemo, da Dirk Heij s to razstavo dokazuje, kako je navezan na izvir, iz katerih se napaja evropska umetnost, s čim se oplaja.

Razstavo so odprli minulo soboto zvečer ob navzočnosti številnih obiskovalcev. Nekaj besed o razstavljalcu, predvsem o razvejenosti njegovega likovnega dela, ki ga izpričuje tudi ta razstava, je povedal akademski kipar Jože Vrščaj. Obenem so najavili novo razstavo, ki bo sledila tej. Septembra bodo namreč v Miniartu na ogled izkopanine, ki so jih našli med arheološkim izkopavanjem okrog cerkve sv. Duha v Črnomlju.

I. Z.

POD TRŠKO GORO LIKOVNA ŠOLA

NOVO MESTO — Petnajst likovnih ustvarjalcev iz raznih krajev Slovenije se udeležuje že tradicionalne poletne likovne šole, ki jo je v prostorih Srednje kmetijske šole Grm pod Trško goro pripravilo Združenje likovnih skupin Slovenije pri republiški ZKO. Šola se je začela minuli petek in bo potekala do nedelje, 27. avgusta. Delo je v ateljeju z modelom. Udeleženci se ob mentorski pomoči akademskega kiparja Toneta Račkega seznanjajo z osnovami likovnega izražanja, poudarek pa je na risbi. Namen tega likovnega izobraževanja je spoznati delovne postopke, se učiti in pridobiti odnos do lastnega dela.

RAD BI IZDAL ZAJCA

NOVO MESTO — Zasebni založnik Dušan Cunjak iz Ljubljane je med nedavnim obiskom v Novem mestu povedal, da bi rad izdal zbrano delo slovenskega pesnika in dramatika Daneta Zajca. Cunjak, tudi sam pesnik, ima zelo rad poezijo in je izdal že več pesniških zbirk slovenskih avtorjev. Njegova založba se imenuje Emonica, v njej pa je kot prva knjiga izšla pesniška zbirka Jadranke Matič-Zupančič iz Novega mesta.

Slovenija Moja dežela.

Zamejski pevci v gosteh

75 pevcev s Tržaškega na izpopolnjevanju pri nas

DOLENJSKE TOPLICE — Prejšnji teden se je v tukajšnjem zdravilišču mudilo 75 zamejskih Slovencev, članov slovenskih cerkvenih pevskih zborov s Tržaškega. Tam je kar dvajset odraslih in devet mladinskih zborov, vsi pa so vključeni v Zvezo cerkvenih pevskih zborov, ki deluje pod okriljem tržaške

Slovenske prosvete. Vodja Zveze je profesor Zorko Harej, ki je vodil tudi skupino v Dolenjskih Toplicah.

»Vsako leto, že kar precej let zapored, se nekaj pevcev iz vsakega zbora odpravi na šestdnevno bivanje v Sloveniji, nekajkrat pa smo bili tudi v Avstriji in Italiji. V Dolenjskih Toplicah smo drugič. Menjamo tako sestavo udeležencev kot tudi kraj bivanja. Osnovni namen takega bivanja je pevsko izpopolnjevanje, spoznavanje novih tehnik, interpretacij, novih skladb in tekstov. Ta del opravimo dopoldne v gostišču Rog. Popoldnevi in večeri so namenjeni spoznavanju pokrajine in njene kulturne zgodovine ter medsebojnemu spoznavanju, izmenjavi mnenj in izkušenj. Obiskali smo pletersko Kartuzijo, Kostanjevico, Novo mesto, Metliko, Vinico in še nekatere kraje,« pravi vodja skupine prof. Harej in ne pozabi dodati, da so z organizacijo in vsemi drugimi storitvami v Dolenjskih Toplicah zelo zadovoljni. Še posebej jim je ostal v spominu piknik na gozdni jasi, kjer so tržaški Slovenci zapeli zbranim gostom, predvsem Holandcem, slovenske narodne pesmi in poželi obilo aplavza. Pravi, da bodo v Dolenjske Toplice še prišli.

T. J.

VAJA — Člani cerkvenih pevskih zborov s Tržaškega so v gostišču Rog v Dolenjskih Toplicah študirali petje, popoldne pa si ogledovali dolenjsko pokrajino in njene kulturne znamenitosti. (Foto: T. Jakše)

Bo 1. septembra pouk ali stavka?

V Novem mestu se bodo o tem odločili na jutrišnji seji občinskega odbora

NOVO MESTO — Ali se bo novo šolsko leto v novomeški občini res začelo v petek, 1. septembra, kakor je to določeno s šolskim koledarjem (oziroma šele 4. septembra, za kar je predlog), ali pa bodo učitelji v osnovnih in srednjih šolah ter vzgojitelji v vrtcih in domovih učencev tega dne namesto s poukom začeli s splošno stavko in tako uresničili sklep skupnega protestnega zbora, ki je bil 16. junija oziroma le dober teden pred zaključkom pouka v minulem šolskem letu?

To sta vprašanji, pravzaprav eno samo, ki ta hip najbolj zanima učitelje, vzgojitelje, vodstva šol, vzgojnovarstvenih ustanov in domov učencev, učence, starše, nič manj ali pa še bolj šolske oblasti, izobraževalno skupnost, pristojne organe občine, politiko in sploh najširšo javnost, odgovor nanj pa bo znan že jutri popoldne, in sicer se bodo ali za pouk ali za stavko izrekli na seji občinskega odbora sindikata delavcev zgoje, izobraževanja in znanosti, ki deluje v okviru občinskega sindikalnega sveta v Novem mestu. Takšno ali drugačno odločitev bodo sprejeli, ko bodo pretehtali trenutne razmere v vzgoji in izobraževanju in se seznanili, kako se uresničujejo zahteve, sprejete na protestnem zboru.

Na omenjenem zboru so namreč

vso republiko.

Na prvi šolski dan, 1. septembra, ko bodo učitelji v novomeški občini morali biti že stavkali, se bo v Ljubljani sestal republiški komite za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo in razpravljal o medtem izoblikovanih predlogih za ureditev materialnega položaja šolstva in zamislih za novo organiziranost in upravljanje v vzgoji in izobraževanju, oziroma naj bi dal odgovore na zahteve prosvetnih delavcev s spomladanskih protestnih zborov in stavk. Kot rečeno, prosvetne delavce najbolj žuli materialna plat njihove dejavnosti. Če naj bi šolsko leto 1989/90 teklo brez večjih motenj, pretresov in zastojev, potem je pričakovati samo to, da bo glavni zahtevi protestnih zborov in stavk, to je zahtevi po povečanju družbenega deleža za šolstvo na vsaj 5 odstotkov družbenega proizvoda, ugodeno. In če tako tudi bo, potem ne bo več toliko kričočih razlogov za nenehno negodovanje učiteljev.

I. ZORAN

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 25. VIII.

16.10 — 1.40 TELETEKST
16.25 VIDEO STRANI
16.35 POLETNA NOČ, ponovitev nanizank
18.00 DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.00 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
20.05 NAŠE AKCIJE
20.15 SVET NENAČADNIH SIL ART-HURJA CLARKEA, ameriška dok. serija, 7/12
20.55 KRIMINALNA ZGODBA, ame-

riška nanizanka, 11/20
21.40 DNEVNIK 3
22.05 POLETNA NOČ
0.00 TRGOVINA S SMRTJO, ameriški film
1.30 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

15.50 EP v atletiki za mladince — 20.15 Oddaje neuvrščeni — 21.15 Poročila — 21.20 En avtor, en film — 21.40 Pred filmom (nemški film) — 23.05 Satelitski programi

SOBOTA, 26. VIII.

16.35 — 1.55 TELETEKST
16.50 VIDEO STRANI
17.00 POLETNA NOČ, ponovitev nanizank
18.00 DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.00 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
19.59 UTRIP
20.20 ŽREBANJE 3 x 3
20.30 VELIKI ROP VLAKA, ameriški film

22.20 DNEVNIK 3
22.45 POLETNA NOČ
1.45 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

13.30 Kako biti skupaj — 14.00 Narodna glasba — 14.30 Otroški film — 15.00 Svet neuvrščeni: Kampučija — 15.50 EP v atletiki za mladince — 19.30 Dnevnik — 20.00 Glasbeni večer — 21.30 Poročila — 21.35 Oddaja o kulturi — 22.15 Športna sobota — 22.35 Nogomet Rad-Partizan — 23.05 Kronika Dubrovnških poletnih prireditev — 23.50 Satelitski programi

NEDELJA, 27. VIII.

9.00 — 23.40 TELETEKST
9.15 VIDEO STRANI
9.25 OTROŠKA MATINEJA
10.40 BOLJŠE ŽIVLJENJE, 12. del nadaljevanke
11.30 PIKNIK V ROGAŠKI SLATINI, 2. oddaja
12.00 KMETIJSKA ODDAJA
13.00 GOSTI SAN REMA
15.45 VIDEO STRANI
15.55 ZAPISANI ŠOLI, 12. del nadaljevanke
17.00 DNEVNIK 1
17.05 POSLOVNE INFORMACIJE
17.10 SAMOV SIN, ameriški film
19.00 TV MERNIK

19.30 DNEVNIK 2
19.59 ZRCALO TEDNA
20.20 DUEKNA ŠE NI UMRLA, KDAJ BO, PA NE VEMO, zadnji del nadaljevanke
21.20 TRAIATLON JEKLENIH, reportaža
21.55 ZDRAVO
23.30 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

10.00 Danes za jutri in Odpisani (zadnji del nadaljevanke) — 14.20 Športno popoldne — 19.30 Dnevnik — 20.05 Organiziran kriminal (5. del dok. serije) — 20.55 Poročila — 21.10 Poezija — 21.40

PONEDELJEK, 28. VIII.

15.40 — 1.20 TELETEKST
15.55 VIDEO STRANI
16.05 POLETNA NOČ, ponovitev nanizank
17.25 TV MOZAIK: ZRCALO TEDNA, UTRIP
18.00 DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.05 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
20.05 NA SUŠNI ZEMLJI, drama TV NOVI SAD

21.45 DNEVNIK 3
22.10 POLETNA NOČ
1.10 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.30 Satelitski programi — 19.30 Dnevnik — 20.00 Po sledih napredka — 20.30 Televizija (5. del dok. serije) — 21.25 Nižinski, božji klovn (balet) — 22.05 Perspektive

TV ZAGREB

8.20 TV koledar — 8.30 Oddaja za otroke — 8.45 Najlepše antične pripovedke

TOREK, 29. VIII.

16.05 — 1.20 TELETEKST
16.20 VIDEO STRANI
16.30 POLETNA NOČ, ponovitev nanizank
18.00 DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 TV MOZAIK: DA NE BI BO-

LELO
18.35 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
20.05 DRUŽINA MUNROE, 4. del nadaljevanke
21.00 MEDNARODNA OBZORJA: USODNE ODLOČITVE
21.45 DNEVNIK 3

SREDA, 30. VIII.

16.05 — 1.25 TELETEKST
16.20 VIDEO STRANI
16.30 POLETNA NOČ, ponovitev nanizank
18.00 DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 TV MOZAIK: RADENCI 89
18.45 SPORED ZA OTROKE IN MLADE

19.05 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
20.05 FILM TEDNA: POPOTNO ŽIVLJENJE, mehiški film (ČB)
21.35 MALI KONCERT
21.50 DNEVNIK 3
22.15 POLETNA NOČ
1.15 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.30 Satelitski programi — 19.30 Dnev-

ČETRTEK, 31. VIII.

16.05 — 1.25 TELETEKST
16.20 VIDEO STRANI
16.30 POLETNA NOČ, ponovitev nanizank
18.00 DNEVNIK 1
18.05 POSLOVNE INFORMACIJE
18.10 TV MOZAIK: PO SLEDEH NAPREDKA
18.45 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2
20.05 ELLIS ISLAND, 2. del nadaljevanke

21.00 III. MEDNARODNI FESTIVAL »VOCI NUOVE«, 3. oddaja
21.50 DNEVNIK 3
22.10 INFORMATIVNA ODDAJA ZA GOSTE IZ TUJINE
22.15 POLETNA NOČ
1.15 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

18.00 Satelitski programi — 19.00 Čas, ki živi — 19.30 Dnevnik — 20.00 Zabavna glasba — 20.45 Priljubljeno tišini — 21.25 Umetniški večer

TV ZAGREB

8.20 TV koledar — 8.35 Kdo, ali jaz? — 9.00 Nedotakljivi (nanizanka) — 9.50 Risanka — 10.10 Narodna glasba — 10.40 Od našega dopisnika: Abidjan — 12.00 Zabavna glasba — 12.30 Svet neuvrščeni — 13.30 Resna glasba — 14.30 Kdo, ali jaz? — 14.55 Znanost — 15.30 Poročila — 15.40 Program plus (ponovitev) — 17.45 Poročila — 17.55 TV koledar — 18.05 Številke in črke — 18.25 Narodna glasba — 18.55 Risanka — 19.30 Dnevnik 1 — 20.00 Mortimer (5. del nadaljevanke) — 20.55 Zabavnoglasbena oddaja — 21.30 Dnevnik 2 — 21.45 Kulturni magazin — 22.50 Program plus — 23.15 Poročila

TV ZAGREB

9.20 TV koledar — 9.30 Mortimer (5. del nadaljevanke) — 10.20 Ferdy (risanka) — 10.55 Program plus (ponovitev) — 12.55 Poletni magazin (ponovitev) — 14.30 Novi Robin Hood (indijski mladi film) — 16.15 Sedem TV dni — 17.15 Poročila — 17.05 TV koledar — 17.30 Mali koncert — 17.30 S polno paro — 18.30 Teleobjektiv (dok. oddaja) — 19.30 Dnevnik 1 — 20.00 Tišina (ameriški film) — 21.45 Dnevnik 2 — 22.05 Program plus — 0.10 Elektrici (kolaž erotskega filma)

Mednarodni konjeniški miting na Adu — 22.20 Reportaže z nogometnih tekmo — 23.00 Športni pregled

TV ZAGREB

9.20 Poročila — 9.30 Nedeljsko dopoldne za otroke — 11.00 Kmetijska oddaja — 12.00 Svet neuvrščeni: Egipt — 13.00 Quo vadis (zadnji del nadaljevanke) — 13.45 Nedeljsko popoldne — 16.30 Reportaža — 17.00 Igrani film — 18.45 Ferdy (risanka) — 19.10 TV serija — 19.30 Dnevnik — 20.00 TV nadaljevanke — 21.00 Dom Bernarda — 22.00 (španski film) — 22.30 Dnevnik — 23.00 Program plus — 0.55 Poročila

— 9.00 Igrani film (ponovitev) — 10.00 Korenine prihodnosti — 11.00 Zabavna oddaja — 12.00 Dokumentarni film — 13.00 Mali koncert — 13.15 Risanka — 13.25 Redna glasba — 14.25 Oddaja za otroke — 14.40 Najlepše antične pripovedke — 14.55 Izobraževalna oddaja — 15.30 Poročila — 15.40 Program plus (ponovitev) — 17.45 Poročila — 17.55 TV koledar — 18.05 Številke in črke — 18.25 Nič več strogo zaupno (dok. oddaja) — 19.30 Dnevnik 1 — 20.00 TV serija — 21.05 Zunanja politika — 22.00 Dnevnik 2 — 22.15 Program plus — 23.00 Poročila

22.10 POLETNA NOČ
1.10 VIDEO STRANI

DRUGI PROGRAM

17.30 Satelitski programi — 18.30 Ograjski TV program — 19.30 Dnevnik — 20.00 Resna glasba — 20.45 Zabavna oddaja — 21.00 Zabavnoglasbeni program

TV ZAGREB

8.20 TV koledar — 8.30 Sršeni (3. del nadaljevanke) — 9.00 Igrani film (ponovitev) — 10.30 Korenine prihodnosti — 11.00 Zabavna oddaja — 11.45 Reportaža — 12.15 Mali koncert — 13.00 Avtomat — 13.25 Resna glasba — 14.25 Oddaja za otroke — 14.55 Družinski magazin — 15.30 Poročila — 15.40 Program plus (ponovitev) — 17.45 Poročila — 17.55 TV koledar — 18.05 Številke in črke — 18.25 Guldenburgovi (nadaljevanke) — 19.30 Dnevnik 1 — 20.00 Politika — 21.05 Zabavni program — 22.00 Dnevnik 2 — 22.30 Program plus — 23.00 Poročila

TV ZAGREB

8.20 TV koledar — 8.30 Oddaja za otroke — 9.00 Igrani film (ponovitev) — 10.30 Korenine prihodnosti — 11.00 Zabavna oddaja — 11.45 Reportaža — 12.15 Mali koncert — 13.00 Avtomat — 13.25 Resna glasba — 14.25 Oddaja za otroke — 14.55 Družinski magazin — 15.30 Poročila — 15.40 Program plus (ponovitev) — 17.45 Poročila — 17.55 TV koledar — 18.05 Številke in črke — 18.25 Guldenburgovi (nadaljevanke) — 19.30 Dnevnik 1 — 20.00 Politika — 21.05 Zabavni program — 22.00 Dnevnik 2 — 22.30 Program plus — 23.00 Poročila

PONEDELJEK:
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 11.00 Zeleni ste, poslušajte, 12.30 Novice, 13.30 Novice, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, 17.10 Tema, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

TOREK:
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 11.00 Zeleni ste, poslušajte, 12.30 Novice, 13.30 Novice, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, 17.10 Tema, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

SREDA:
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 11.00 Zeleni ste, poslušajte, 12.30 Novice, 13.30 Novice, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, 17.10 Tema, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

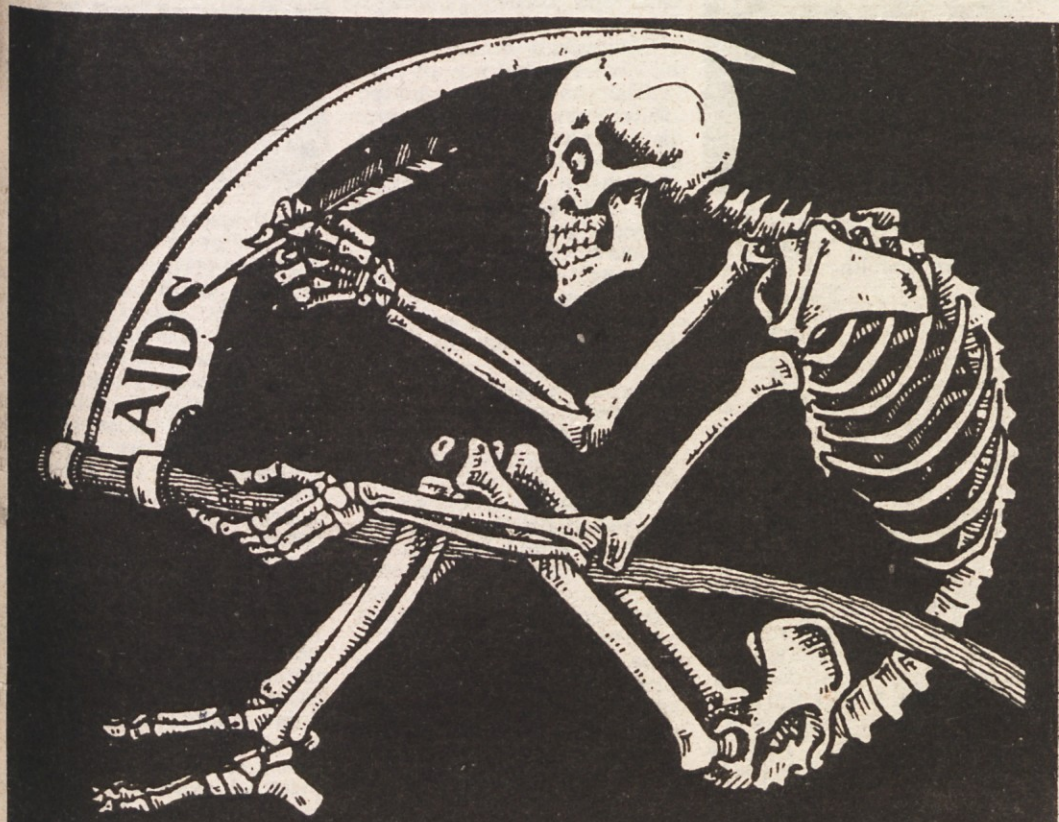
PETEK:
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 11.00 Zeleni ste, poslušajte, 12.30 Novice, 13.30 Novice, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, 17.10 Tema, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

SOBOTA:
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 11.00 Zeleni ste, poslušajte, 12.30 Novice, 13.30 Novice, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, 17.10 Tema, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

NEDELJA:
8.00 Začetek programa, 8.15 Pesem tedna, 8.30 Kmetijska oddaja, 9.30 Kronika, obvestila, 11.00 Mali oglasi, 12.30 Čestitke in želje naših poslušalcev

ČETRTEK:
8.00 Marketing program Studia D, 10.00 Redni program Studia D, Pesem tedna, 10.30 Novice, 11.00 Zeleni ste, poslušajte, 12.30 Novice, 13.30 Novice, 14.30 Novice, 15.15 Pesem tedna, 16.30 Novice, 17.10 Tema, 18.00 Kronika, 18.30 Biba, TV spored danes.

AIDS PO SLOVENSKO

Zoper aids, kugo 20. stoletja, je preprečevanje še vedno edino zdravilo, čeprav znanstveniki po vsem svetu mrzlično iščejo sredstvo, s katerim bi končno lahko premagali to smrtonosno bolezen. Aids je bolezen, pri kateri človek izgubi odpornost pred okužbami, povzroča pa ga virus HIV. In ker se aids med drugim prenaša tudi s krvjo, so zaskrbljeni predvsem prejemniki in dajalci krvi. Zato se nam je zdelo umestno, da iz prve roke zvemo, kako pri nas v Sloveniji ugotavljajo okužbe oziroma preprečujejo širjenje po tej poti. Vabilu na pogovor se je odzvala prof. dr. Ljerk Glonar, specialistka transfuziologinja Zavoda SRS za transfuzijo krvi in članica internacionalnega združenja strokovnjakov, ki se na ta ali oni način bavijo z virusom HIV ali boleznijo aids.

• **Morda bi za začetek povedali, koliko bolnikov oziroma okuženih je pri nas in po svetu ter kako je s testiranjem krvi.**

»Na svetu je ta čas okoli 160 tisoč bolnikov, okuženih ljudi pa precej več, deset do petnajst milijonov. V Sloveniji je bilo doslej šest bolnikov in mislim, da so štirje umrli. Okuženih je okrog 30. Sorazmerno je to število manjše kot drugod in na primer za Ameriko še zaostajamo, vendar se počasi tudi pri nas vzpenjamo in čez nekaj let bo razmerje drugačno. Sedem odstotkov bolnih za aidsom se je okužilo s krvjo in njenimi sestavinami, zato je testiranje krvi prineslo velik uspeh pri preprečevanju bolezni. V Zavodu SRS za transfuzijo krvi smo predvsem zainteresirani za krvodajalce in za tiste, ki so prejeli kri ali krvne sestavine in so zaradi tega okuženi z virusom HIV. Leta

1985 smo pričeli s poskusnim testiranjem, od 6. januarja 1986 pa testiramo vsako dozo odvzete krvi na protitelesa virusa HIV.

Naše rezultate preverja laboratorij v Atlanti in ta nas zelo dobro ocenjuje. Sodelujemo namreč v krožnem preizkusu, pri katerem ugotavljajo, kako laboratorij po svetu testirajo vzorce odvzete krvi.

• **Ali ste med krvodajalci v Sloveniji našli osebe, ki so bile že okužene? Kaj ukrepite v takih primerih?**

»Med krvodajalci smo odkrili šest seropozitivnih oseb in te morajo priti na kontrolo. Serum odpošljemo referenčnemu centru Mikrobiološkega inštituta Medicinske fakultete v Ljubljani. Okuženega darovalca krvi najprej pokličemo na ponoven kontrolni odziv, nakar ga napotimo k zdravniku infektologu. Testiranje krvi opravljamo pri nas 24 ur dnevno. Izvid je narejen v nekaj urah. Krvodajalcem ga ni treba plačati, medtem ko na Infekcijski kliniki za nekrvodajalce baje zahtevajo plačilo. K nam pride lahko vsak, tudi tisti, ki želi ostati anonimen. Do zdaj smo že imeli anonimnega seropozitivnega krvodajalca, ki smo mu naredili izvid in ga vpisali v knjigo kot osebo X.

• **K vam torej prihajajo na pregled krvi prostovoljno? Kaj pa rizične skupine, jih prav tako testirate?**

»Da, prostovoljno, najsi povedo ime ali ne. Če spadajo v rizično skupino, vsakemu ob razložitvi, zakaj ne morejo biti več krvodajalci. Za testiranje rizičnih skupin nismo pooblašteni, res pa je, da pridejo k nam, ker ne vemo, da spada vanjo. Sicer so pa naši krvodajalci dobro prosvetljeni in ve-

činoma vedo, kdaj lahko darujejo kri in kdaj ne. Če kdo izmed njih sodi v rizično skupino in ugotovimo, da je seropozitiven, opravimo z njim razgovor. Ta je zelo zahteven, saj osebi prvič povemo, da je okužena z virusom HIV in zato je vsaka močno prizadeta.

• **Kolikšna je možnost, da okuženi zbolijo?**

»Približno 35 odst. jih zbolijo, morda še manj. Natančneje bomo vedeli čez nekaj let, ker je inkubacijska doba včasih zelo dolga. Mi vsakomur povemo, da ni nujno, da bo zbolel, čeprav je okužen. Mislim, da so prizadeti kljub temu zelo prestrašeni, ker se zavedajo, da še ni zdravila, ki bi bolezen aids zares ozdravilo. Vendar so zdaj že zdravila, ki podaljšujejo bolezen oz. življenjsko dobo bolnikov. Tisti, ki so seropozitivni, so lahko normalno zaposleni, dokler ne zbolijo. Toda tudi bolniki se med boleznijo večkrat počutijo zdrave in lahko delajo, vendar samo dotlej, dokler ne pridejo v stadij, ko tega ne zmorejo več. Po možnosti ostanejo skupaj z družino, dokler je mogoče. Med bolniki, okuženimi osebami in njihovimi svojci smo delali pri nas tudi anketo, pri kateri je sodelovalo veliko strokovnjakov z različnih področij. Tudi psiholog, da je sestavil vprašalnik, v katerem smo želeli zvedeti, kako se počutijo osebe, ko zvedo, da so seropozitivne. Na vsebino odgovorov močno vpliva čas, ki je minil od trenutka, ko so prizadeti zvedeli šokantno novico. Najhuje je na začetku. Čim pozneje odgovarjajo, tem bolj opažamo, da se sprijaznjujejo s svojim položajem. Redno hodijo na kontrolo in se nasploh ravnaajo tako, kot jim svetuje zdravnik infektolog. Tu in tam imamo pogovore z njimi pri nas, po pravilu pa se z njimi pogovarja zdravnik infektolog, z otroki pediater in s hemofiličnim zdravnikom hematološke klinike oz. njihov zdravniški zdravnik.

• **Je kaj upanja, da bodo kmalu našli zdravilo proti aidsu?**

»Veliko strokovnjakov predvsem v Združenih državah Amerike in drugod v razvitem svetu dela na tem, torej ne smemo obupati. Za zdaj so na primer že odkrili zdravilo, ki podaljšuje bolezen, vendar je tudi toksično. Upam, da bo

kmalu prišel čas, ko aids ne bo več nepremagljiv. Tudi vakcine za sedaj še ni, čeprav se strokovnjaki trudijo v tej smeri. Veliko jih je zainteresiranih zanjo. Morda je zanimivo to, če povem, da se je pri iskanju vakcine pojavil s svojo skupino tudi Salk, ki je dal vakcino proti poliomielitisu. Salk je velik strokovnjak in o njem so obetavno govorili na mednarodni konferenci o aidsu.

• **Ali menite, da so ljudje o nevarnostih te bolezni dovolj informirani prek televizije,**

radia, časopisov, plakatov in drugih sporočilnih oblik?

»Predvsem mislim, da vsi po vrsti delajo to preveč kampanjsko, da zaženejo vik in krik, potem za nekaj časa vse utihne, ker pozabijo na aids. Res pa je tudi, da je za to treba imeti denar, saj na primer izdaja lepakov ali letakov veliko stane. Osebnost menim, da je treba več pozornosti posvetiti mladini, tistim, ki vstopajo v spolno življenje, jih posvariti pred nevarnostmi in jim predlagati varnejši način življenja.

Prof. Glonarjeva je sama precej prispevala k informiranju. Sodelovala je na različnih okroglih mizah, v Cankarjevem domu, na radiu in televiziji in imela je številna predavanja za starše in mladino na šolah in drugih ustanovah. Doma je sodelovala na prvi in drugi konferenci o aidsu v Jugoslaviji, na transfuziološkem kongresu v Mariboru ter na številnih mednarodnih srečanjih in konferencah.

J. TEPPEY

Štorklje prinašajo otroke tudi na Dolenjskem

Bela štorklja (Ciconia ciconia L.), ptica, značilna za severovzhodni del Slovenije, se v zadnjih letih vse pogostje pojavlja tudi pri nas na Dolenjskem. Kakšen je vzrok širitve vrste areala, to še ni povsem jasno, bržkone pa imajo odločilen vpliv nanj drastični posegi v prostor, med katerimi prednjačijo hidro-melioracije. Živali in rastline, vezane na mokrišča in močvirja, postajajo v evropskem merilu najbolj ranljivi in ogroženi.

Štorklja je v evropskem prostoru ogrožena živalska vrsta. Nekdaj široka poselitev se je danes zredčila na le posamezna gnezdišča. Tako že vrsto let tečejo prizadevanja za njeno ohranitev, v kateri se vključujemo tudi mi. V Sloveniji je bil prvi popis opravljen leta 1965 ter za tem še leta 1979. Letos »Akcijska štorklja« ponovno teče, vodi pa jo Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Maribor. Zadnji popis bele štorklje je ugotov-

vil, da je bilo v Sloveniji samo 168 zasedenih gnezd oziroma 695 štorkelj, kar zgovorno potrjuje ogroženost te živalske vrste, zaradi česar je tudi zakonsko zavarovana.

Kakšni bodo rezultati letošnjega popisa, še ne vemo, z veseljem pa ugotavljamo, da štorklje prinašajo otroke sedaj tudi na Dolenjskem. Danes poznamo le dve gnezdišči, upamo pa, da to še ni vse. Najstarejše gnezdo je v kraju Zaloče (Krško), kjer je gnezdo nastalo leta 1982 vrh električnega droga nedaleč od avto ceste. Sosedje Kržanovi vedo povedati, da se je v teh letih zvalilo že trinajst mladičev, ki se na pomlad vračajo v jati s starši. Letos se je jata glasno sprla za staro gnezdo, po običaju pa so morali mlajši prepustiti gnezdo starima zakoncema. Kmalu sta se v gnezdu zvalila dva zvezdava mladiča. Pridna starša sta skrbno skrbela za svoje potomstvo; potem pa je prišlo do prave družinske tragedije. Gnezdo vrh električnega droga je najverjetneje zaradi dolgega obdobja slabega vremena razpadlo in se skupaj z mladičem znašlo na tleh. Padec je bil za enega mladiča usoden, medtem ko se za druge štorklje nista več zmenili. Nebojlenega mladiča sta očito odpisali, zavedajoč se dejstva, da ga ne bosta mogli pripeljati za dolgo pot na jug.

Narava ne pozna usmiljenja; tu vlada trda selekcija, boj za preživetje in ohranitev vrste. Kržanovi so se na vse načine trudili, da bi štorklji obdržali mladiča, a zaman. Seveda so tako sami prevzeli skrb za siroto. V začetku je bilo

težko, vendar se je mala štorklja kmalu navadila na novo oskrbo. Skrb za vedno prazen mladičev kljun pa ni preprosta, loviti je bilo potrebno žabe, kače, ptice... Štorklja sedaj domuje pri Kržanovih že dober mesec. Najbolj se je navezala na gospodinjstvo, ki jo hrani. Žal pa človek le ne more nadomestiti pravih staršev, njihove prehrane in potrebne vzgoje. Opazi se, da je štorklja nekoliko zaostala v razvoju in le malo upanja je, da se do jeseni razvije v sposobnega letalca. Na pomoč smo zato poklicali ljubljanski živalski vrt, v katerem je našlo zatočišče že več štorkelj.

Drugo znano gnezdišče je v vasi Šentjakob na Šentjernejskem polju, kjer se je prvi par naselil lani. Bržkone so to potomci gnezda iz omenjene Zaloče. Gnezdo si je par spletel na lipi z odstranjenim vrhom, ki raste na dvorišču domačije Lenič. V gnezdu sta se lani zlegla dva mladiča, letos pa že štirje. Vaščani so prijazne goste hitro sprejeli za svoje, saj je štorklja ptica, ki prinaša srečo; kjer gnezdi, tja ne udari strela in tam sta sreča in zadovoljstvo doma.

Toliko vemo danes. Vse bralce, ki poznajo še morebitna druga gnezdišča štorklje na območju dolenjskih občin (vključno z Brežicami in Krškimi) prosimo, da nas o tem obvestijo. Nad vse zanimivi so tudi podatki o gnezdih v preteklosti, če so ta kje obstajala, ter o opažanju še redkejših črne štorklje, ki je dolga leta gnezдила v Krakovskem gozdu, danes pa je ne zasledimo več.

ANDREJ HUDOKLIN

KOLIKO PREDIN ZA BORISOM?

Novica tega tedna je nedvomno sporočilo predsedstva CK ZK Slovenije, da so minuli četrtek v Novem Beogradu miličniki, delavci beograjskega sekretariata za notranje zadeve, brutalno pretepli Borisa Muževiča, člana predsedstva centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije. To se je zgodilo med postopkom identifikacije, potem ko je policija ustavila službeni avto CK ZKJ, ki ga je vozil Muževič. O dogodku centralni komite slovenskih komunistov niti po štirih dneh ni dobil nikakršne javne ali drugačne uradne informacije pristojnih organov, na ljubljanskem radiu pa je bilo v torek, ko to pišemo, slišati informacijo, da beograjska policija v celoti zanika incident oziroma dogodek.

Neverjetno je, da bi vodstvo slovenskih komunistov izdalo sporočilo, ki je pravzaprav protest in zahteva za temeljito preiskavo, ne da bi prej razpolagalo z dovolj dokazov o resničnosti nezaslišanega dogodka. V trenutku, ko so nacionalistične strasti v državi blizu vrelišča, bo imel incident z Muževičem še posebno hude politične posledice. V vsaki pravni državi je policijsko pretepanje državljanov že samo po sebi dejanje izven razuma in civilizacijske stopnje večine človeštva, še posebno hudo pa je, če so razlogi za policijsko nasilje politične narave. Stališča Borisa Muževiča do dogajanja ljudstva so znana vsem poznavalcem jugoslovanskih političnih razmer, do sklepa, da gre za fizičen obračun z drugače mislečim, je torej manj kot korak.

Nihče se torej ne sme čuditi, da predsedstvo CK ZK Slovenije zahteva, da se na temelju

ugotovljenih dejstev začne postopek za ugotovitev odgovornosti neposrednih akterjev in njihovih nadrejenih, svoje pa bosta po mnenju slovenskih komunistov morala povedati tudi predsedstvo CK ZK Srbije in predsedstvo CK ZK Jugoslavije, katerega član je Boris Muževič. Tisto »svoje« mora biti nedvoumno politično stališče.

Prišli smo tako daleč, da policija pretepa člana najvišjega

jugoslovanskega političnega foruma in to tik pred začetkom konference neuvrščenih, ko so oči pol sveta uprte v Beograd. To, da je dobil buške in podpludbe Boris Muževič, je žalostna novica tedna. Ob njej spoznamo, da živimo pravzaprav v nepravni državi in da je to stanje, ki traja od leta 1945, po mnenju nekaterih pa še dlje, od leta 1919. Koliko ljudi je bilo pretepenih, drugače trpinčenih ali celo uničenih pred Borisom Muževičem in koliko jih bo za njim? Ali veste za ime vsaj enega od otrok ali žensk, ki jih je jugoslovanska policija letos na Kosovu ubila kot protidržavne elemente? Gole in neoborožene. Ne veste. Zato, ker je živeti v nepravni, policijski državi najbolj običajno jugoslovansko stanje.

Dokler ne bodo pretepli vas.

MARJAN BAUER

Mojster vrbovih viter

Pletarji so dandanes redki in tudi v Mrtvicah bo ta obrt z Jožetom Bogolinom izumrla. Daleč naokoli znani mojster kljub svojim osmim križem in dvema letoma povrh še vedno po tri ure na dan presedi v delavnici in plete. Delal bo, dokler bo mogel, le škoda, da ne zna računati. Tega se zaveda in tudi pove, da prepoceni dela, zato nič nima. Vendar tak je in ne želi biti drugačen.

Pletarstva se je Bogolin naučil pri svojem očetu že kot otrok. Kot šolar mu je veliko pomagal, vendar sam ni želel delati v tem poklicu pod trdim očetovim nadzorstvom. Kot pripoveduje, je bil oče siten in čeprav je moral vsak dan delati do devetih zvečer, mu ni nikdar dal denarja. Jože se je v šoli dobro učil, zato bi šel rad študirat za učitelja, a ga oče ni pustil. Pozneje je nagovarjal očeta, da bi šel za kaplana, vendar tudi o tem ni hotel nič slišati. Njegov odgovor je bil vedno enak: »Kot sem jaz živel, tako boš pa ti.« Mama pri tem ni imela besede in mu ni mogla pomagati. Jožek je bil bister otrok. Brati se je naučil že pred šolo iz Domoljuba. Potrudil se je tudi zato, ker mu je oče obljubil nahrbtnik za šolske potrebščine in mu ga potem kupil.

S pletarstvom je pri Bogolinovih začel oče. Poslali so ga v pletarsko šolo na Ptuj, ker se je vrnil domov kot invalid. Dobil je strel skozi stopalo in moral je nositi protezo. Po pletarski šoli je naredil še obrtno šolo, da je imel papirje za samostojno obrt. Sin še danes ne more dojeti, zakaj je tako nasprotoval njegovemu šolanju, saj ga niti v obrtno šolo ni pustil.

Jože se je oženil še pred vojno, 1935. leta. Štiri leta pred tem mu je umrla mama. Ko so Nemci zasedli Jugoslavijo, so jeseni 1941 izselili tudi njegovo vas. Vojno so Bogolinovi prebili v Nemčiji, v izgnanstvu. Tam sta umrli dve Jožetovi sestri. Od treh je ostala

samo ena, pozneje pa je izgubil še njo. Umrla je na porodu. Dom, v katerem danes prebivajo Bogolinovi, je kupil pred tridesetimi leti, leto dni po očetovi smrti. K hiši sodi tudi pet hektarov zemlje. Kmetijo je obdelovala pretežno žena, Jože pa je delal svoj poklic, zato si je kmalu po nakupu novega doma naredil tudi svojo delavnico.

Za pletarje so bila najboljša prva povojna desetletja. Takrat so imeli polne roke dela in so lahko prodali vse, kar so naredili. Bogolinovi so imeli včasih še konje in Jože se je z njimi vozil na sejme v bližnje in oddaljene kraje: v Krško in Brežice pa v Sevnico in Šentjernej. Spominjam se, da se je nekoč v nedeljo prepovedno pripeljal z robo v Šentjernej, ko so se ljudje že razhajali od maše. Pa so ga ženske na poti ustavile in pokupile vse, kar je imel na vozu. Ob takih priložnostih se je vračal domov zadovoljen, pa naj je bilo plačilo še tako skromno.

Imel je lepe izdelke za vsakdanjo rabo, tu in tam tudi kaj posebnega, kaj boljšega, narejenega po lastni zamisli ali po naročilu. Bogolin je naredil nič koliko košar vseh vrst in vseh velikosti, največ pa je zagotovo opletel steklenic za vino. Teh mu še dandanes precej nanosijo. Za opletanje steklenice potrebuje dve do tri ure, odvisno od tega, kakšne kakovosti so šibe, in od tega, kako velike so steklenice. Za 50-litrsko naredi navadno kar košaro, ker je pretežka in prenerodna, da bi jo opletal.

Vse pletarske izdelke dela iz vrbovih viter, ki jih nareže s strojem. Po šibe so včasih hodili k Savi, včasih v Loče in Mihalovec, zdaj pa jih že vrsto

let kupujejo na Ljubljanskem barju.

Šibe z barja so zelo kvalitetne in se skoraj ne lomijo. Domače jim niso par. Med izdelki, na katere je najbolj ponosen, je polica za radio in uro, napravljena kot grad s številnimi stolpiči. Naredil jo je po lastni zamisli pred dvajsetimi leti. Celozimo jo je pletel po več ur na dan. Nekoč je prišla k njemu Horvatičeva gostilničarka z Malenc z željo, da bi ji jo prodal, a jo je samo posodil, in tako je grad štirinajst dni visel v gostilni. Potem ga je Bogolin spet odpeljal in obesil v delavnico. Za noben denar ga ne bi prodal in novega ne bi več naredil.

»Imam vsaj nekaj, česar nobeden nima,« dopoveduje sebi in drugim in prav ta izdelek ga osrečuje, saj prinaša v njegovo skromno delavnico nekaj domišljjskega, sanjskega sveta.

V delavnici stoji tudi pletena polica, ki jo je takoj po vojni naredil po naročilu za naročnico v Brežicah. Pogodila sta se za 450 dinarjev. Vnaprej jih je prejel 50, za preostalo vsoto sta se dogovorila ob izročitvi. Polico, visoko kot omara, je pripeljal na tržnico, pa mu je stranka ponujala zanj samo še 20 dinarjev, češ da je drugo plačala vnaprej. Bogolin ji polico ni prodal, vrnil ji je aro in tudi potem, ko mu je ženska ponujala štiri stotake, se ni omečil. Delo svojih rok je bil cenil kot goljufiva ženska, zato je polico odpeljal domov in še danes mu dobro služi.

Kaže, da ima rad okoli sebe izdelke, v katere je poleg dela vložil tudi nekaj svoje ustvarjalne domišljije. Za okno si je naredil karniso, za koledar na lističe viseči podstavek na steni, za rože najrazličnejša stojala in druge reči. Zelo je ponosen tudi na vrtno garnituro stolov in mizice. Delala sta jih z očetom, on sam pa je spletel zadnjo pred dobrim letom, vendar je to delo zanj že prenaporno.

Samo s pletarstvom ne bi mogel preživljati družine, v kombinaciji s kmetijo je pa šlo. Bogolinu je umrla žena pred sedmimi leti. Doma gospodari najmlajši sin, vendar je zaposlen. Drugi sin živi v Ljubljani, hčerka pa v Švici. Pletaril ne bo nobeden, ker se dandanes od tega ne da živeti.

J. TEPPEY

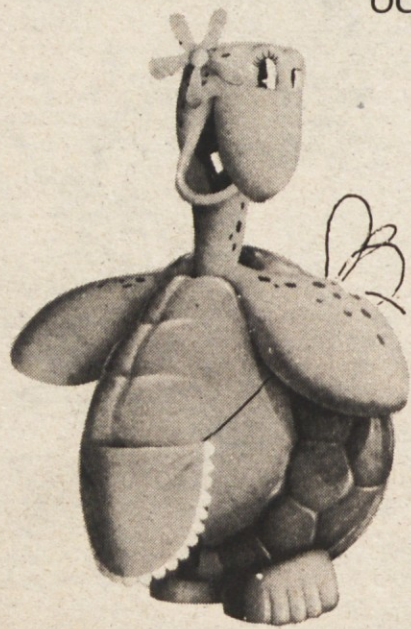
novoles

kolpa-san

Zelo ugoden nakup kopalniške opreme **kolpa-san** in kuhinjskih pomivalnikov **kolpa-ker** **v novo odprtem novolesovem razstavno prodajnem salonu** v tovarni kopalniške opreme **kolpa-san** v Metliki, Rosalnice 5. **Tel.: 068/58-292, 58-273**

Na največjem razstavnem prostoru boste poleg rednih programov našli izdelke v ocenjeni vrednosti in primerke ekskluzivnih izvoznih programov.

Pričakujemo vas v petek, 1. septembra, ob 11. uri, sicer pa vsak dan od 8. do 16. in ob sobotah od 8. do 12. ure.

kolpa-ker

novoles

Je mogoče živeti od koz?

Na Planini, vasi pod Mirno goru — če bi ji danes sploh še lahko rekli vas —, je bilo pred vojno nekaj deset hiš. Pred nekaj leti je naselje ostalo brez zadnjega stalnega prebivalca. Marsikje je na mestu, kjer so bila nekdanja stanovanjska in gospodarska poslopja, ostal le kup kamenja, zidovja, ki ga preraščata trnje in plevele. Le še nekaj hiš kljubuje zobu časa. To je prvi vtis, ki ga dobi obiskovalec te belokranjske planinske vasi. Ko pa se potrudijo in stopijo od hiše do hiše, spozna, da se je v kraj le začelo vračati življenje. Nekaj hiš, skritih med starim sadnim drevjem, ki bi jih lahko preštel na prste ene roke, je obnovljenih, pred nekdanjo šolo stojijo kmetijski stroji, najživahnejše pa je okrog zadrugnih hlevov pod vasio, ki so samevali in propadali kar 20 let. In če smo še pred letom iskali v našem časopisu dobrega gospodarja za omenjena hleva, se je sedaj prižgala iskrica upanja za stavbi, ki naj bi v bodoče ne propadali več.

Prva misel, ki spreleti prišleca, je, kdo so pravzaprav ljudje, ki so se v teh težkih časih odločili za življenje v odročni, zapuščeni vasi, s sabo pa pripeljali še okrog 50 koz in 20 ovac? In to za ceno udobja, ki bi si ga prav gotovo lahko privoščili v dolini. Pri Gajičevih v Novem mestu so že dolgo razmišljali o tem, da bi imeli kmetijo. Vedeli so za propadajoče hleve na Planini in ko so zanje povprašali na črnomaljski kmetijski zadrugi, so bili tam veseli, da se zanje sploh kdo zanima. Tako so februarja letos Gajičevi z zadrugo podpisali prvo pogodbo, ko pa so imeli pozneje na občini usklajevalni sestanek, so bili lovci proti naselitvi drobnice na Planini. Gajičevi so prepričani, da zato, ker so se bali, da bodo okrnjena njihova lovišča. »Dobro vemo, da je paša konj in

drobnice v gozdovih prepovedane in to bomo upoštevali. Toda od nas do gozdov je še daleč. To, kar nas obdaja in kar smo v veliki meri že skrčili, je grmovje, ki je preraslo nekdanje travnike in pašnike,« povedo Gajičevi, ki so kljub nasprotovanjem lovcev in težavam, ki so jih imeli z njimi ob naselitvi v nekdanji šoli, prišli sredi maja z ovčami in kozami v razdejane hleve. Na enem je streho obnovila kmetijska zadruha, popravila drugega pa se bodo morali lotiti popolnoma sami.

Glede na to, da so številnim, ki so se odločili za rejo drobnice, vsi načrti padli v vodo, so tudi pri Gajičevih previdni z izjavami. Ne želijo, da bi pozneje kdo za njimi kazal s prstom, češ, pogled jih, imeli so le velike apetite. Če se bo seveda izkazalo, da se v naši družbi ni moč iti višinskega kmeta z drobnico, potem se bodo raje vrnili, odkoder so prišli. Kaj se splašajo in kaj ne, pa bo pokazal čas. In če bo ta čas na njihovi strani, potem so se pripravljene tudi za stalno naseliti na Planini. Sedaj pa so tam še premalo časa, da bi lahko z gotovostjo rekli tudi to, ali bodo imeli prihodnje leto s čredo tolikšen zaslužek, da bo dovolj za kruh. Seveda pa ne stojijo križem rok in čakajo, kako se bo končalo letošnje leto in kaj bo prineslo prihodnje, ampak pridno delajo in kujejo načrte. Pri tem je najbolj zagnan oče Ljubo, upokojenec, ki preživi na Planini večino časa. Rad pa mu, če le more, priskoči na pomoč sin Darko, po svojih močeh pa tudi že šestletni

vnuček Miha, ki odločno pove, da bo tudi on kmet, ko odraste, in s peščico soli odhiti v hlev k svoji najljubši kozi ter se s ponosom postavi pred objektiv.

»Na Planino nismo prišli vohat rožice in loviti metuljčke, ampak delat, da bomo imeli kaj od tega mi in kraj. Po našem mnenju lahko pričakujemo bodočnost le v tem, da se začnemo vračati k naravi. Zavedati pa se moramo, da takšno vračanje včasih zahteva tudi svojo ceno, zlasti če gre za življenje v hribih, kjer živali počasi rastejo, tako da inflacija hitreje žre zaslužek, kot je prirast. Pri nas sedaj še ne računamo z izubo, ker si šele ustvarjamo osnovno čredo, ko pa bo prireja stekla tako, kot načrtujemo, bodo morali biti računski čisti,« pojasni gospodar. Če bodo na okoliških travnikih nakosili dovolj krme, potem bodo do zime povečali čredo na 400 glav. Prostora bodo imeli v dveh hlevih, ki merita po 400 m², več kot dovolj. V kratkem pričakujejo še molzni stroj, uredili pa naj bi tudi molznico in sirarno, če seveda ne bodo prodali mleka. Po sedanjih zagotovilih s prodajo ne bi bilo težav, saj bi bili pripravljeni priti iz Ljubljane ponj vsak dan, če bi imeli vsaj za 20 litrov mleka odjemalcev. Gajičevi pa bi, če bi povečali čredo, namolžili na dan približno desetkrat toliko. To je seveda le del načrtov, ki jih imajo novi prebivalci Planine. Mnoge še skrbno hranijo zase. Ne želijo se, kot rečeno, pre nagliti z izjavami.

»Čez leto pa se bomo morali že odločiti, ali se bomo ustalili tukaj ali pa bomo odšli. Takrat ne bo smelo biti več nihanja in uganjanj,« pravijo. In če jim bo uspelo, kar so se namenili, potem bodo lahko tistim, ki še tuhtajo, ali bi stopili po njihovi poti ali ne, dali vrsto koristnih nasvetov. Sami so jih bili deležni bolj malo, saj rejci navadno ljubosumno skrivajo svoje izsledke, literatura o reji koz in ovac pa je pri nas tudi bolj pičla. Zanešati se bodo torej morali na lastne izkušnje, a Gajičevi so si jih že doslej nabrali obilo. Predvsem se zavedajo, da z drobnico ni moč na hitro kovati velikih zaslužkov. Ta zmota je pokopala že marsikatero reja.

M. BEZEK-JAKŠE

Obzorja

IGRALCI POKRA

Mladi slovenski pesnik Alojz Ihan, ki mu je že prvo pesniško zbirko Srebrnik »posrebrila« nagrađa Prešernovega sklada, je letos izdal pri Cankarjevi založbi svojo drugo pesniško knjigo Igralci pokra. Že njen naslov pove, da gre za neko navezavo na Šalamunov Poker, prvo modernistično zbirko novejših slovenske poezije. Vendar pa Ihanova nova knjiga meri na več kot na zgolj poigravanje z naslovom Šalamunove zbirke. Ustvarja podobno neuspelega, zavoženega igranja navidezno velikih igralcev pokra, slika prispodob bridkih stvari življenja. Vse skupaj je ena sama metafora življenja s pridatkom ironije nezaresne igre v ustvarjanju, ne nazadnje tudi v poeziji. Življenje je pač takšno, da daje, dokler daje in dokler se pušči preliščiti. Ko pa razkrije zvijačo, je dobitkov konec in tudi igralci pokra naposled končajo kot slabihi in nespretni — ob praznih kozarcih in kletvah. Bralcu se to spoznanje razkrije že v uvodni pesmi, ki je dala novi Ihanovi zbirki naslov.

Ihanova pesniška govorica ostaja v Igralcih pokra takšna, kot je bila v Srebrniku. Se pravi preprosta in jasna, z navadnimi in nezvenečimi, vendar pa polnimi besedami opisana življenjska resničnost. To je izsek iz realnega sveta, toda dvignjen v poezijo pesnikove resnice, vse pa spremlja osebni, požaltnjen odtenek ali posmeha ali ironične drže ali ustvarjalne skepse ali nezaupljivost v stvari in dejstva, kot jih dojema pesnik s svojimi duhovnimi očmi. Realnost torej postaja nova pesniška resničnost, ki jo kot tako moramo sprejeti in ji slediti povsod, do koder nas vodi. Pesnik Ihan pa zarisuje svoje videnje resničnosti v novo pesniško realnost nekako scela, tako da so posamezne pesmi (tudi) v Igralcih pokra kot celote metafore. To je poezija, ki jo je lepo poznati in imeti za svojo, kot je na zavihku zapisal T. P., in verjamemo, da bo temu pritril še marsikateri bralec, ko bo po branju premišljal o sporočilu Ihanovih Igralcev pokra.

ROMANSIRANA ZGODOVINA

Amerika ni samo obljudljena dežela tisočerihi možnosti in neslučenih uspehov, ampak je njena notranja podoba tudi na moč mračna in brezupna. Takšno Ameriko slika v svojih delih tudi Joyce Carol Oates, ena najboljših ameriških pisateljic srednje generacije. »Zanimame samo eno, moralne in socialne okoliščine moje generacije,« pravi Oatesova, katere roman Oni, napisan v dveh delih, lahko beremo tudi v slovenskem prevodu Maje

Kraigher. Izdala in slovenskim bralcem ga je predstavila Pomurska založba iz Murske Sobote.

Roman Oni so nekakšna literarizirana družinska kronika, zajema pa čas od konca prve svetovne vojne do šestdesetih let. To je velika ameriška freska in pisateljica jo gradi na usodah Lorette Wendell in njenih dveh otrok. Avtorica uvođa doma pove, da je zgodba napisana po pripovedi neke njene učenke iz večerne šole. Zato je roman še bolj prepričljiv in zapusti v bralcu močan vtis resničnosti. To je dejansko romansirana zgodovina, zgodovina manjšinske Amerike, ki je v literaturi sicer bolj malo navzoča.

Podobno kot v svojih drugih delih prikazuje Oatesova tudi junake v romanu Oni kot brezizhodne ujetnike vlemestnih in družbenih razmer. Kot

rastline so, ki nenehno hrepnijo po soncu, se pehajo za boljšim življenjem, dokler ne omagajo in ne obupajo — skoraj vsi. Usode so popisane sugestivno in bralcu se zdi, kot da vsak od teh ljudi govori o svojem življenju vsaj nekoliko tudi skoz njegova usta. Z usodo marsikatero od teh lahko vsaj za kanček poistovetijo svoje življenje.

I. Z.

MISEL JE MOČ

Družbene krize so človeka vselej silile, da bi nanovo pregledal in premislil svoje dotedanje ravnanje in znova poiskal ravnovesje, ki se je porušilo. Enega od ključev za razumevanje dogajanj v človeku je že pred več kot petimi desetletji, pred drugo svetovno vojno, ponudil Slovenec Martin Kojec.

Kojec je torej že leta 1935 napisal in izdal Učbenik življenja. Knjiga je najprej izšla v nemščini, tako da je bila njena slovenska izdaja, ki je sledila, prevod iz nemškega izvirnika. Medtem ko sta avtor in vsebina njegovega Učbenika pri nas kmalu potonila v pozabo, pa so po svetu, zlasti ob izbruhu najrazličnejših alternativnih gibanj, ki so povlekla za sabo tudi alternativna filozofska razmišljanja, kar tekmovali z izdajanjem tega Kojčevega dela. V mnoge jezike so ga prevedli, marsikje ponatisnili in pred nedavnim so to storili celo na Japonskem. Z vsem tem se le potrjuje ta tehtnost in veljavnost Kojčevih

Zabeleženo

PONATIS SPEEROVIH SPOMINOV

Arhitekt Albert Speer je sodeloval v intimni krog, ki se je zbiral okrog Hitlerja. Firer ga je najprej izbral za človeka, ki bo v mogočini Nemčiji gradil velike, impozantne zgradbe, nato pa za ministra, odgovornega za oboroževalno industrijo. Speer pa se ni ukvarjal samo s svojim poslom, ampak je znal tudi ostro pogledati v zakulisje okrog Hitlerja, kjer so se kovalle politika, igre pa tudi spletke nacističnih močnikov — Göringa, Goebelsa, Himmlerja in drugih.

Na nürnberškem procesu je bil Speer obsojen na dvajset let zapore. Kazen je prejel zaradi spandauski trdnjavi, zaporu za najhujše nacistične zločince. Tam so nastali njegovi znameniti Spomini, ki pa jih je dokončal, ko je bil že na prostosti — januarja 1969. Knjiga je osupnila svet in tudi zgodovinarje, saj je Speer prenekal to stvar, ki je bila do takrat nejasna ali celo popačeno prikazana, osvetlil z novimi dejstvi, kar je kot avtentični pričevalec seveda lahko storil. Speerovi Spomini so ena najboljših dokumentacij o obdobju nacistične vladavine v Nemčiji. To je svojstveno pričevanje problematične osebnosti, ki se opravičuje za svoja dejanja, poudarja lastno osebnost, hkrati pa tudi priznava svojo krivdo in krivdo vrstnikov.

Slovinci smo Speerove Spomine v prevodu brali že pred sedemnajstimi leti. Zanimiva knjiga pa je kmalu pošla in je zadnja leta ni bilo dobiti niti v kakšnem antikvariatu. Avtor je medtem umrl, povpraševanje po njegovi knjigi pa na slovenskem knjižnem trgu ni pojenjalo. Mariborska založba Obzorja se je zato odločila za ponatis. Tako je 2. izdaja Speerovih Spominov pred kratkim spet prišla na knjižne police, seveda pregledana in dopolnjena, kjer je bilo to nujno. Bralci bodo to dejanje prav gotovo pozdravili.

I. Z.

razmišljanj in dognanj izpred pol stoletja.

Za novo slovensko izdajo Učbenika življenja je poskrbela alternativna založba Domus, ki je knjigo izdala v zbirki Spotjta (v nje je npr. izšla tudi Trstenjakova knjiga Človek in njegova pisava). Kot zvezmo iz predgovora Simona Boruta Pogačnika, je bil Kojec odkrit čisto po naključju — med odležanimi knjigami v antikvariatu, tako da je do zdajšnje izdaje prišlo bolj po osebnih zaslugi kot pa iz kake velpotrebe ali zaradi zanimanja širokega kroga zainteresiranih. (No, pač še en dokaz slovenske nečimrnosti!) A zdaj je knjiga tu in z veseljem pišemo te vrstice o njej.

In kaj je v Učbeniku življenja tisto, zaradi česar je postala ta knjiga tako zanimiva za sodobnega človeka kjerkoli v svetu, zakaj je prava uspešnica? To je pravzaprav vsa njena vsebina, predvsem pa Kojčeva dognanja. Po avtorjevem trdnem in filozofsko utemeljenem prepričanju je bivanjsko oporišče človeka v njegovi miselni sferi. V tej sferi je tudi vir energije, ki jo vsakdo potrebuje v življenju. Kojec tako le pravi: »Vse veliko je imelo svoj začetek v sanjah, željah, slutnjah, ki so ostale dolgo časa brez vidnega uspeha. Toda neomajno zaupanje v prihodnost je ohranjalo živ pogum prikazovalo vse ovire kot lahke in samoumevne, dokler se slednjič miselne slike niso začele uresničevati.« Človekove misli so lahko torej ogromna ustvarjalna sila, njihova moč je neslutena, zato jih je treba uporabljati modro. Ali kot je moč prebrati v prvih stihih Dhamapade, temeljnega dela budistične filozofije: »Misel vodi vse stvari, / misel jih rodi in oblikuje.«

In nauk za nas: večna spoznanja ne zastarajo. Zato velja vzeti Kojčev Učbenik v roke in se učiti — življenja.

I. ZORAN

ENCIKLOPEDIJA OD E DO HRV

Enciklopedija Jugoslavije, ki sodi v vrsto tako imenovanih narodnih enciklopedij, je izšla v letih 1955 do 1971, in sicer v osmih zvezkih. Objavil oziroma izdal jo je Jugoslovanski leksikografski zavod v Zagrebu. Pobudnik za to pomembno dejanje je bil književnik in leksikograf Miroslav Krleža, ki je postal tudi glavni urednik enciklopedije.

Od leta 1980 izhajajo knjige spremenjene 2. izdaje Enciklopedije, Jugoslavije, in to vzporedno v vseh jezikih jugoslovanskih narodov ter v latinici in cirilici. Slovenci smo dobili prvi zvezek te enciklopedije v svojem jeziku leta 1983. Pomočnik (zdajšnjega) glavnega urednika dr. Jakova Širokovića za izdajo v slovensčini je dr. Avguštin Lah, ki vodi redakcijo za Slovenijo.

Pred kratkim je Jugoslovanski leksikografski zavod izdal že četrti zvezek Enciklopedije Jugoslavije v slovenskem jeziku. Zajetna, več kot 740 strani enciklopedijskih besedil in ilustracij obsegajoča knjiga objavlja gesla od črke E (kot prvo: Eberst, Anton) do črkovne skupine HRV (kot zadnje: Hrvati, južnoslovanski narod v SFRJ). Koliko časa so teklo priprave na izdajo te knjige, o tem ni podatkov, je pa na koncu navedeno, da so bili rokopisi zanj redakcijsko zaključeni 7. decembra 1988, tisk pri Mladinski knjigi v Ljubljani pa končan 20. junija letos.

Kdaj bomo dobili peti zvezek tega temeljnega priročnika o Jugoslaviji in potem še vse ostale, lahko samo ugibamo. Res pa je, da lahko upamo na hitrejšo izhajanje, kot so se zvezki Enciklopedije Jugoslavije vrstili do zdaj. K temu naj bi pripomogel lani poleti v zvezni skupščini podpisani družbeni dogovor o spremembah in dopolnitvah dotedanje dokumenta, ki nalaga obveznosti pri pripravi in financiranju druge izdaje Enciklopedije Jugoslavije.

Božič bo dela prost dan

Do nedavnega je bilo v javnosti slišati zahtevo, naj bo božič praznik, pri »odgovornih« pa odgovor, da 25. december ne more biti tudi dela prost dan. Zdaj je pred slovensko skupščino drugačen predlog: božič naj bo odslej dela prost dan, ne pa tudi republiški praznik. Tako piše v besedilu predloga zakona o praznikih in dela prostih dnevih v SR Sloveniji, ki ga je oblikoval republiški izvršni svet. Tako bodo, če bo skupščina SRS zakon sprejela, prazniki SR Slovenije: 8. februar — Prešernov dan in slovenski kulturni praznik, 27. april — dan ustanovitve OF slovenskega naroda, 22. julij — dan oborožene vstaje slovenskega naroda in 1. november — dan spomina na mrtve. Dela prosti dnevi v Sloveniji pa bodo 27. april, 22. julij, 1. november in posledje še 25. december.

O tem, kako praznovati božič, smo prelili že veliko tiskarskega črnila in, kot zdaj kaže, ne brez haska, saj bo predlagana odločitev ustregla vsem, tako vernikom kot tudi ljudem, ki jim božič pomeni družinski praznik.

V času, ko smo se javno pogovarjali, kam in kako s praznovanjem božiča, pa je postalo tudi bolj jasno, kakšen je odnos oblasti (po domače: komunistov) do vernih ljudi in občanov. Kot vemo, ni bil vedno najboljši. Vendar temu ni bila kriva »doktrina« socialističnega gibanja, kriva je bila nestrpnost (sekaštvu) do drugače mislečih. Zato ne bo odveč nekaj besed o tej temi.

Iz zgodovine delavskega gibanja je znano, da Zveza komunistov nima (bi ne smela imeti) nikakršnih posebnih interesov. V socialističnem gibanju si ne lasti nikakršnih pravic, ki ne bi bile hkrati pravice in interesi, potrebe in cilji

delavskega razreda in vseh delovnih ljudi, ne glede na možne razlike v svetovnonazorskih vprašanjih.

KPS je svoje razmerje do religije in cerkve načelno izrazila že pred NOB. S tem, ko je v Čebinskem manifestu zapisala, da »pravi borec za svobodo slovenskega naroda, v prvi vrsti pa vsak komunist, spoštuje versko prepričanje svojega sobojevnika«, se je opredelila za svobodo verskega prepričanja.

To usmeritev je Komunistična partija oziroma Zveza komunistov Slovenije uveljavljala med narodnoosvobodilnim bojem ter po njem in jo uveljavljala tudi danes, ob upoštevanju načela, da je religijski ali nereligijski svetovni nazor človekova zasebna stvar in vprašanje njegove osebne svobode. Komunisti kot marksisti se zavedajo (bi se morali zavedati) globokih družbeno-zgodovinskih korenin religije, s tem pa tudi potrebe, da je občan kot vernik svoboden. Zveza komunistov zato uradno zavrača vse poizkuse politizacije stičnih točk oziroma nasprotij med socializmom in religijo. Politizacija te problematike namreč usmerja k političnemu ločevanju vernih in neverujočih ljudi v škodo njihovih skupnih interesov in v specifičnih verskih interesov.

Komunisti se zavedajo, da so religiozni zaupniki, pa naj jih (o)vrednotimo zgodovinsko ali konkretno, lahko spodbuda ali ovira v narodnem in razrednem osvobodilnem boju. Temeljna izkušnja našega narodnoosvobodilnega boja in socialistične revolucije je, da vera ni ovirala in ne ovira enakopravnega vključevanja vernih delovnih ljudi v narodnoosvobodilni boj in samoupravno življenje družbe. Zato ni razlogov, zaradi katerih ne bi bil — kot eden izmed specifičnih interesov človeka — spoštovan interes vernika, da bi bil svoboden. Celo nasprotno: spoštovanje verskega interesa in njegovo usklajevanje z drugimi interesi, zlasti še v Socialistični zvezi, je eden izmed pomembnih pogojev za široko sodelovanje delovnih ljudi v upravljanju

družbe. Ovira za takšno sodelovanje, brez katerega ni samoupravnega socializma, je lahko le dogmatsko zasnovan in idealistično sekaški pojmovan marksizem na eni ali protisocialistični prizadevanji spolitiziranja in s posebnimi interesi cerkvenih struktur obremenjena religioznost (politični klerikalizem) na drugi strani.

S tem, ko komunisti sprejemajo marksizem v vseh njegovih, tudi svetovnonazorskih razsežnostih, nikakor ni rečeno, da vrednotijo (vidijo) svojo vlogo v družbi in zgodovini v razširjenju in uveljavljanju ateizma. Ateizem je za komunisti sam po sebi brez vsakršne cene — zgolj »negativna religija« (Marx). Komunisti si kot marksisti prizadevajo za brezrazredno družbo in osvoboditev človeka; ali pa bo takšna družba tudi družba brez religije in ali osvobajanje človeka pomeni tudi osvobajanje od religije, pa je stvar vernih ljudi samih in nikogar drugega. Kot vsi delovni ljudje, zato tudi verni delovni ljudje lahko brez zadržkov sodelujejo pri obrambi in razvoju samoupravne socialistične družbe. Prav zato lahko sprejemajo tudi marksizem — njegove humanistične vrednote, znanstvena spoznanja in metode družbene analize, teorijo razrednega boja in socialistične revolucije — kot napotilo za akcijo pri oblikovanju družbe, v kateri bo »svoboden razvoj vsakega posameznika pogoj svobodnega razvoja vseh« (Marx).

Načela, da vernih ljudi ne sprejemajo v Zvezo komunistov Jugoslavije, bi ljudje ne smeli razumeti kot dogmo, marveč kot rezultat zgodovinskih pogojev delovanja organiziranih socialističnih sil v jugoslovanskih razmerah. Bistvena sestavina teh razmer je bila tudi povezanost komunistov z vernimi delovnimi ljudmi v boju za narodno osvoboditev in socialistično preobrazbo družbe — v Ljudski fronti, Protiimperialistični in Osvobodilni fronti, kasneje in danes pa predvsem v Socialistični zvezi in v vseh oblikah samoupravnega organiziranja.

V. BLATNIK

Pričujoči zapisi temeljijo na resničnih dogodkih, ki so pred tremi in več desetletji razburjali dolensko javnost. Le osebe in kraji v njih so, ker so glavni junaki povedani že pošte- no odslužili svojo kazen, izmišljeni.

Zažgala moža

Miru v Logarjevi družini že dolga leta ni bilo več. Majda in Franci sta se prepirala vsakodnevno, vzrok številnim prerekanjem so bili otroci in njihova vzgoja. Franci je hotel vzgajati po svoje, strogo in dosledno, Majda je bila tolerantna, otrokom je dopuščala marsikaj, kar Franciju ni bilo pogosto. Spori so se iz domače hiše preselili celo na dopust. Franci je zahteval, da sin in hčerka po osmi uri zvečer nimata zunaj kaj iskati, hotel ju je videti doma, medtem ko je Majda otrokoma dovoljevala večerne izhode. Franci je zato predčasno odpotoval z morja. Tisto leto so bili prepripi še posebej pogosti. Med enim od prerekanj je Majda Francija celo polila z vrelo vodo, potem ko jo je on udaril po glavi. Življenje v družini je postajalo neznosno, oče je sinu, ki je v Ljubljani obiskoval strokovno šolo, prepovedal spanje v domači hiši, kadar je ob koncu tedna prišel domov. Majda je zaradi vsega tega vložila zahtevo za ločitev, toda na poravnavi sta se zakonca pobotala in Majda je tožbo umaknila. Toda mir je bil le začasen. Prepripi so bili znova vse pogostejši, naposled je Majda sinu priskrbelo stanovanje drugje. Kmalu se je za njim odselila še hči in poslej živel pri bratu. Majda in Franci sta v hiši ostala sama.

Da tudi poslej med njima ni bilo sloge, so vedeli povedati sosedje, ki so bili priče domala vsakodnevnemu vpitju in zmerjanju. Nihče pa ni mogel niti v sanjah predvideti, da

bodo imeli prepripi in prerekanja tako grozovit konec.

Konec junija je bil Franci na orožnih vajah. Domov se je vrnil v petek zvečer. Ženi je že pri vходу očital, da se grdo drži in razlogi za prepripi so bili tu. Majdi je očital, kako sta jo proti njemu nasčevala lastna otroka. Tudi večerje ni hotel pojesti, češ da je v njej strup. Zapolutnil je z vrati in odšel iz hiše.

Majdi je očitno že tisti hip v glavo šinila strašna ideja. Med časom, ko moža ni bilo doma, je odšla v garažo po bencin, kantino z gorivom pa zanesla na verando. Kasneje je povedala, da zgolj zato, ker je hotela uničiti zakonsko spalnico. Okoli 20. ure je mož prišel domov, Majda je takrat gledala televizijo. Franci jo je takoj izključil, rekoč, da televizije ne bo gledala, ker da je njegova. Oba sta nato odšla spat, s prerekanjem pa nadaljevala v postelji. Drug drugemu sta očitala, kakšno žlahto imata. Naposled je Francija le premagal spanec.

Dobro uro zatem je na novomeško UNZ prispelo sporočilo o požaru. Preiskovalni sodnik, ki se je napotil do Logarjeve hiše, je že na asfaltni poti do hiše našel drobce stekla, enako še potem pred gospodarskim poslopjem, ki je oddaljeno od hiše kar 15 metrov. Na vrtu je bil močno ožgan kavč, enako blazina, ožgan je bil tudi jogi vložek. V sobi na preprogi so preiskovalci našli 3-litrsko kantico. Ko so jo odprli, je iz nje močno zaudarjalo po bencinu. Kantico so preiskovalci vzeli s seboj. Majda je povedala, da takrat, ko je šla

spat, kante ni bilo v sobi. Kar do druge ure zjutraj je trajal ogled, vmes je bilo zaslišanih še nekaj sosedov. Eden od njih je povedal, kako je videl iz hiše priteči Majdinega moža. Ves je bil v plamenih. Gasil si je majico in tekel proti cesti. Z njega so padali celi kosi kože. Od bolečin je vpil: »Ubijte me, ubijte me!«

Naslednjega dne okoli 18. ure je Franci v bolnišnici poškodbam podlegel. Opečenega je imel kar 80 odstotkov telesa, bolečine, ki jih je trpel, so bile strašne. Periskovalci so bili kmalu na pravi sledi. Že 29. junija ob 3. uri so prišli po Majdo, ki so jo utemeljeno osumili umora svojega moža. To je naposled tudi priznala.

Kmalu zatem, ko je Franci tistega večera zaspal, je Majda vstala iz postelje in odšla na verando po kantino z bencinom. Kak liter goriva je polila po zakonski postelji, stopila do vrat in od tam na posteljo vrgla gorečo vžigalico. Bencin je eksplodiral, posteljo in spalnico je oženj zajel hipoma; kot rečeno, je imel Franci hudo opečenega kar 80 odstotkov telesa.

Senat novomeškega okrožnega sodišča je Majdo obsodil na 10 let zapora. Po njeni pritožbi na Višje sodišče je tudi to potrdilo prvostopenjsko sodbo in pritožbo zavrnilo. Majda je kaznen prestajala na lgu. Prosila je za pomilostitev, a je bila prošnja zavrnjena. Enako kot prošnja njenega sina, ki je prav tako vložil zahtevo za izredno pomilostitev svoje matere, češ da je sam in da težko vzdržuje hišo. Vrhovno sodišče je ostalo neizprosnost.

OBRAZI

Kočmur je še Kraljev

»Če že kaj za velika, naj bo vsaj ime sloveče, so včasih rekli oče, ko so še mislili, da bo nekoč brat prevzel ta kočmur, nama s sestro pa niso pustili, da bi se poročili. Tudi starejšemu bratu so dolgo branili, češ, kam jo boš pa dal. Pa se je brat ujezil in je šel.« Tako pripoveduje Kranjčanova Rezka, kakor ji pravijo po domače, sicer pa edina iz lesene hišice ali »kočmurja«, kakor jo ljubkavalno imenuje, ki še nosi sloveči priimek Kralj. Druge je iz nje odnesel čas. Očeta po stari šegi še onika, kot se spodobijo, spomine nanj pa drobi s pravo mero spoštovanja, strahu pa tudi očitkov, kakršni so pač še bili odnosi takrat v patriarhalni družini, v kateri je zagledala luč sveta pred triinosemdesetimi leti.

Rezka je doma iz Kota, vasi-ce, stisnjene v dolino med Mehovim in Gorjanci, in ko se pogovarjava kar tam na njivi, medtem ko se naslanja na motiko, s katero je še malo prej kopala krompir, bi ji človek nikakor ne prisodil osem križev in še nekaj čez. Živahno stopica sem in tja in mimogrede spusti med pripovedovanjem še kakšno šegavo, da se smeh razlega po zeljniku. »Takšna sem, bolj vesele narave, kadar sem med ljudmi. Saj ni treba, da vidijo, kako se mi znotraj v žalosti trga srce,« pravi in se zopet zasmeje.

Njena mati je rodila devet otrok, le štirje so preživeli. Zadnjega otroka, komaj rojenega, so ji položili v naročje na parah in ju skupaj pokopali.

Rezki je bilo takrat dve leti in je bila najmlajša med štirimi otroki, ki so ostali očetu. Lesena hiša pa je bila takrat skoraj taka kot danes: veža s črno šijo, soba s kmečko pečjo, v kateri so tudi kuhali, na desnem koncu pa hlev, ki je bil takrat še poln živine. »Vsi smo spali skupaj v istem prostoru, starejši brat pa se je najraje zaril kar v seno nad hlevom. Tudi pozimi, saj je od živine prihajala toplota,« se spominja Rezka tistih časov, »in nobenih omar nismo imeli, vso obleko smo imeli zloženo kar v skrinji. Pa saj je tako ali tako ni bilo dosti.«

Oče je bil strog in otroci so morali kar dobro poprijeti za delo. Pri hiši je bilo precej živine, ki jo je bilo treba krmiti ali pasti po košenicah, pa vinograd je bilo treba obdelati in listja nagrabiti za nastilo. Ko so se otroci že sami malo znašli, je oče večkrat ostajal zdoma. »Šli so v Dolž, kjer imamo vinograd, po vino s putrihom na rami. Pa je bilo toliko žejnih duš med potjo nazaj grede, da so imeli na pol poti že praznega. Kaj so hoteli. Šli so nazaj, in tako je trajalo včasih tudi po tri dni, da so prišli zopet do-

mov. Potem so se pa kregali na nas otroke, saj so se bali, da bomo mi prej začeli. Kuhali pa so tako redek močnik, da je bil kot juha.«

Starejši brat Martin je odšel od doma, jezen na očeta, ker se ni smel oženiti, že sedemindvajsetega leta. Enkrat je še prišel domov ponoči, ko očeta ni bilo doma, vzel stvari in odšel v noč. Od takrat ga Rezka ni več videla. Očeta so pri Koroški vasi po razpadu Italije, ko je šel pogledat, kaj je z bratom Johanom, ki je bil v delavskem bataljonu pri odstranjevanju ruševin v Novem mestu, ustrelili prodirajoči Nemci. Brat je iz mesta pred Nemci le ušel, potem pa so ga kmalu zvalili v mesto pod zaščito, kakor se je temu reklo. Ostal je pri belogardistih in po vojni je izginil.

»Saj sem hodila spraševati, kje da je, pa mi niso nič povedali. Eden, ki sem ga poznala, je rekel, da bo zunaj čez dve leti, da so tisti, ki niso nič zadržili, obsojeni na dve leti. Potem sem šla spet čez dve leti vprašati, pa je rekel, da so jim podaljšali na dvajset let. Po dvajsetih letih pa nisem šla več vprašati. Medtem sva s sestro sami gospodarili. Ona je bila za ženska dela, jaz pa za moška. Če bi nama vsaj takoj povedali, da je bil ubit. Tako bi se vsaj ena od naju poročila. Imela bi otroke in bi bilo življenje pri hiši. Ne bi bilo Kraljev, kakor so hoteli oče, bi pa bili drugi. Bolje kot sedaj. Sestra je umrla, jaz sem že stara, za mano pa ne bo nobenega,« razglablja o svoji usodi Rezka.

Se dobro, da je pri teh letih tako čila. Preživlja se s skromno kmečko pokojnino, s tem, kar pridelava na njivi, do pred kratkim pa je še vedno v gozdu vihtela sekuro in cepila derva, ki jih je prodajala v mesto. Njen »kočmur« je še vedno ves obložen z metriskimi poleni.

Preden se poslovim od živahne podgorske Rezke, me pospremi do svoje lesene hišice in mi jo razkaže: »Saj so že bili tukaj iz mesta in so si jo ogledali. Pravijo, da je sedaj že več vredna, kot pa nova zidana. Pa kaj bi s tako, sedaj, ko sem sama, imam tudi v tej dovolj prostora.«

TONE JAKŠE

trimo

TRIMO Trebnje p. o. razpisuje natečaj za zbiranje

PONUDBA ZA ČIŠČENJE POSLOVNIH PROSTOROV

Površina poslovnih prostorov znaša 3978 m². Zanimati se za zbiranje ponudnikov naj dostavijo svoje ponudbe v 15 dneh od dneva objave na: TRIMO Trebnje p.o., Prijateljstva 12, 68210 Trebnje.

469/34

AFORIZMI

Notranja politika je v bistvu kolektivno pometanje pred tujim pragom. Mnogi govorniki so kot pudljica, ki si domišlja, da bo z lajanjem postala volčjak.

Tudi v komunizmu mora marsikaj iti gora k Mohamedu. Najteže je ugrizniti v kislno jabolko, če imaš sladko življenje.

Cena teletine je tako visoka, ker jo določa telečja pamet.

Ko si enkrat na vrhu, te ne zanima delavska panorama.

Mnogi kritični pogledi prihajajo iz oči — kratkovidnih!

Očimo razbremenitev gospodarstva ne gre vstret z obremenitvijo zasebnih bančnih računov.

Vodne ujme so vse bolj podobne potezam državne administracije.

Tudi marsikateremu politiku bi lahko rekli: »Ne lajaj, če nisi prijazen!«

MARJAN BRADAC

Občinska raziskovalna skupnost Novo mesto

RAZPISUJE

A. NAGRADE ZA LETO 1989:

- 10 nagrad za dosežke na področju množične inventivne dejavnosti
- 10 nagrad za raziskovalne dosežke in pospeševanje raziskovalne dejavnosti
- 2 nagradi za raziskovalno delo mladih
- 2 nagradi za mentorsko delo z mladimi na področju razvojno-raziskovalne dejavnosti
- 1 nagrado za dolgoletno razvojno-raziskovalno delo

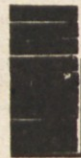
Organizacije združenega dela, delovne skupnosti, druge organizacije in skupnosti ter posamezniki iz občine Novo mesto naj do vključno 22. septembra 1989 pošljejo dokumentirane predloge na naslov: Občinska raziskovalna skupnost Novo mesto, Kidričev trg 3.

B. IZVAJANJE RAZISKAV ZA LETO 1990 na naslednjih področjih:

- a) usmerjanje družbenega razvoja
- b) energije
- c) varstva okolja
- d) surovin
- e) družboslovnih raziskav
- f) tehnološko-tehničnih raziskav

Prijave raziskovalnih nalog, pripravljenih v skladu s smernicami skupnosti, pošljite najkasneje do 15. oktobra 1989 na naslov: Občinska raziskovalna skupnost Novo mesto, Kidričev trg 3, kjer dobite tudi dodatna pojasnila (tel. 21-820). Prednost pri uvrstitvi v program bodo imele naloge, ki bodo služile nosilcu kot osnova za pridobitev magisterija ali doktorata.

474/34

Blagovno transportni center

BTC JAVNA SKLADIŠČA

ODDAJA V NAJEM V SVOJI POSLOVNI ENOTI V NOvem MESTU, Ljubljanska cesta 27, popolnoma opremljeno kuhinjo z jedilnico in bifejem.

Sodobna kuhinja zadostuje za pripravo okoli 130 obrokov dnevno. Jedilnica ima 28 sedežev. V novem bifeju so poleg gostinskega pulta štiri mize. Možen je najem za daljše obdobje.

Pisne ponudbe pričakujemo do 5. 9. 1989 na naslov: BTC Javna skladišča Ljubljana, POSLOVNA ENOTA NOVO MESTO, Ljubljanska c. 27, »za najem«.

Vsi zainteresirani bodo vabljeni na širši informativni razgovor.

PIONIR

GRADBENO INDUSTRIJSKO PODJETJE NOVO MESTO

zbira interesente za nakup

POSLOVNO TRGOVSKEGA CENTRA Z GARAŽNO HIŠO V KAREJU L NA NOvem TRGU V NOvem MESTU

1. BLAGOVNICA:

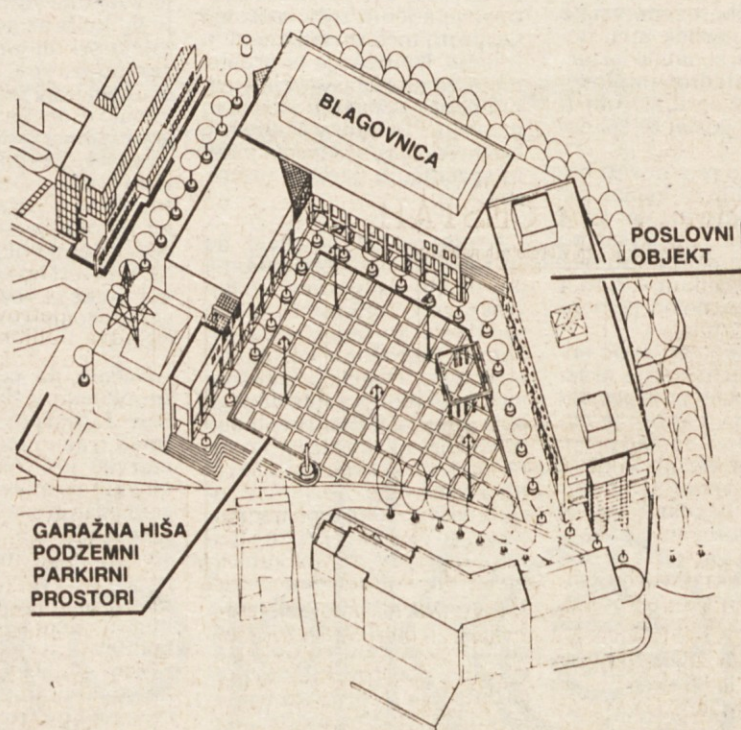
— klet	1735,05 m ²
— etaža A	1515,70 m ²
— etaža B	1525,85 m ²
— etaža C	1322,45 m ²
— etaža D	377,90 m ²

2. POSLOVNI OBJEKT B:

— klet	1206,55 m ²
— etaža A	679,65 m ²
— etaža B	820,25 m ²
— etaža C	1336,30 m ²
— etaža D	1392,30 m ²

SKUPAJ NETO POVRŠINA: 7476,95 m SKUPAJ NETO POVRŠINA: 5435,05 m

3. GARAŽNA HIŠA (dve etaži — 336 parkirnih prostorov)

INFORMACIJE: GIP PIONIR, Kettejev drevored 37, 68000 NOVO MESTO
tel.: (068) 21-826, 23-686 telex: 35710 yu pionir telefax: 068 23-213

D. ČOSIČ

SMRTNI DAVEK CEST — Poletje je čas turističnih potovanj, veselice, počitnic, nekoliko lahkotnejšega življenja. A tudi poleti naše ceste in ceste po svetu pobirajo hud krvni davek, zato velja ostati za volanom previden in pozoren tudi v počitniškem času. Graf tega tedna kaže, koliko mrtvih pride na sto tisoč avtomobilov v nekaterih državah. Žalostni rekorder v tem pogledu je Portugalska, pri vrhu so še Grčija in Španija. Slovenija se s povprečno 550 mrtvimi udeleženci v prometu in okrog 600 tisoč avtomobilov prav tako uvršča v sam vrh. Pomislite kdaj tudi na to, ko ste na cesti!

ŠE ENKRAT: MILČNIKI-GRADBINCI

V četrtek, 27. julija je bila v Dolenjskem listu objavljena kratka vest o tem, kako so si kočevski milčniki vse sami zgradili v enem tednu, poklicni zidarji pa da še vedno gradijo podobne garaže za stavbo občinske skupščine Kočevje. Ost je bila namenjena moji obrti, ker sem jaz s svojimi delavci gradil občinske garaže. Vašemu novinarju ne bi vze- lo veliko časa, da bi se sam prepiral, za- kake garaže gre. Zbiti leseno garažo je nekaj drugega, kakor pa zgraditi betonsko. Občinske garaže smo zgradili v enem mesecu, kakor sem se bil ob pod- pisu pogodbe tudi obvezal. Kočevski milčniki zaslužijo pohvalo, ker so si sami zgradili garaže. Da so milčniki bolj urni graditelji kot poklicni grad- binci, pa je strel v prazno.

RASIM SEDIČ

LAHKO BI ME NAPADEL MEDVED

Sedaj med počitnicami preživim veliko časa v Žužemberku, kjer gradimo hišo. Nekega počitniškega dne sem se s kole- som odpravil v gozd, kjer ima stara mama kup drv. Po poti so bile blatne luže, zato sem vozil počasi. Kmalu sem prišel do drv, potem sem se zapeljal še do Skorjace. Tam pa je bila tabla z napisom »Območje medveda«. Kmalu nato sem zagledal medveda, ki je šel čez pot. Bil je rjav mla- diček. Ker vem, da so medvedje tudi nevar- ni, sem obrnil kolo in se hitro odpravil domov. Malo sem se ustrašil medveda, zato sem se peljal čez luže in največje blato in sem bil ves umazan. Ni mi žal, da sem se zapeljal tja, saj sem takrat prvič videl medveda v naravi.

BOŠTJAN JERNEJČIČ
Soteska 17

DOMAČE TRNJE

• *Znajdi se tovariš, pa boš živel kot gospod!*
• *Točka je vse večja, standard pa vse manjši.*
• *Pohitimo s priključitvijo k Evropi. Samo ne v spalnem vagonu.*

D. STARČEVIČ

NA MEJI — Še zadnja navodila pred odhodom na zahtevno pot.

Preizkus kulture in ponosa

Spomin na Auschwitz — Predlog za seznam revežev

Razdeljevanje živil »revnim« potroš- nikom po nižji ceni (moka, sladkor in olje) je vsaj delno zaključeno. Prvi dan sem od daleč gledal to izredno »priredi- livo« oziroma prodajo. Pri tem sem se spomnil dogodkov, ki sem ga leta 1944 doživel v taborišču Auschwitz. Ko smo se tistega popoldneva vrnili iz dela v ta- borišče, sestradani in lačni, in ko so nas nehali preštevati, je prišel tja koman- dant taborišča in vrgel pred nas logora- re, ki smo se stali v vrstah, velik kos kruha. Stopil sem stran in gledal prei- ranje in trganje za kruh, ki je prehajal iz rok v roke ali pa za drobtine, ki so že bile pri ustih. Le nekaj je bilo tako sreč- nih, da so pogoltnili grizljaj. »Darova- lica« in poleg njega stoječi gestapovci so

se ironično smejali. Sotrpini, bil je Čeh, ki je v moji bližini tudi gledal »predsta- vo«, kakor jo je sam imenoval, si je otr- njal solze in me potrpežljivo po rami, rekoč: »Se eden, ki ne da užitek avtorju...« Ko sem ga vprašal, če bi on pobral kruh, ki bi mu ga vrgel in bi bil sam, mi je odloč- no rekel NE. »Moja čast in ponos, da sem tak, kakršen sem, mi tega ne dovoljujeta.«

Da je nekaj potrošnikov takih, kot omenjeni Čeh, tudi pri nas, je razvidno iz izjave prvega anketiranca v tej zadevi (Naša anketa — Tržnost ali socialna? DL od 17. 8.), dal pa jo je moj nekdanji sodelavec in prijatelj Lado Osolnik. Sprašujem se, ali niso imeli pri taki od- ločitvi pristojni — politiki ali gospodar- stveniki — razdeljevanje takih »do- brin« tudi za šalo oziroma za prepra- nje naše kulture in njene vrednosti(!). Pokazalo bi se, kdo se prištevja k rev- nim, le tako, da bi se vsakdo ob nakupu teh »dobrot« moral podpisati, na za to pripravljeni seznam — revežev! Trdno sem prepričan, da bi ne bilo gneče, kot je bila takrat. Tako bi dobili popust pri nakupu res socialno ogroženi. To bo potrdil vsakdo, ki ni sprt s srčno kulturo.

Tako pa se je dogajalo, kot pravi tisti stari pregovor: »Kaj me briga, če cigane zebe.« Kako se živi od pokojnine, če sta od nje odvisna dva, menda ni treba do- kazovati. Bil bi pa užaljen, če bi me uvr- stili med upravičence do teh dobrot, to je med reveže.

FRANC LUZAR
Gabrje 109

ZA DRAGE INSTRUMENTE

V sklad za drage medicinske instrumen- te pri OORR so prispevali: osnovna orga- nizacija sindikata Pionir TOZD MKI Novo mesto — namesto venca pokojne- mu očetu Alojzu Lovka din 400.000 din; nameste ulice Marjana Kozine Novo mesto — namesto venca na grob Alojza Lovka din 2.000.000, klub Maksa Perca Novo mesto — namesto venca na grob Jerneja Pavlina iz Trebnjega 400.000 din; GIP Pionir TOZD TKI Novo mesto — namesto venca Andrejinemu očetu Alojzu Lovku 500.000 din; družina Mazovec, V Brezov log 14, Novo mesto — nameste venca na grob Lojzetu Lovku 150.000 din. Vsem darovalcem iskrena hvala!

Iz »gradbene« v politično afero

Ob sodnem epilogu novomeške »gradbene afere« so nujne posledice

Sodni epilog novomeške »gradbene afere« je tak, kot ga je bilo pričakovati. Ker ni dokazov, da so obtoženi res stori- li očitana kazniva dejanja, je tožilec umaknil obtožnico in sodišče ustavilo preiskavo.

Obtožnico, ki je bila od samega za- četka na trilih nogah, so sestavili »stro- kovnjaki« v maniri Višinskega. To je bil potem kronski dokument, s katerim je novomeška politika s stalinističnimi metodami obračunala z Boštjanom Kovačičem in Božidarjem Zajcem. Obveljalo je staro stalinistično načelo, da ni pomembno, ali je nekdo kriv ali ne. Pomembno je, da je obtožen in kdo je tožnik. Potem je samo stvar tehnike, da se vnaprej sestavi obtožnica do- kaže. Da takšno »dokazovanje krivde ne bi bilo videti kot politični obračun, je v javno »psovanje« potrebno vključi- ti javnost, ki bo v imenu in na račun ohranjanja revolucionarne kontinuitete in boljševiške ideologije ter po meri oblasti zahtevala »glave«. Oblast in po- litika bosta samo izpolnjevala izraženo voljo. To je tudi njihovo opravilo in pokritje za početje in glavni razlog, da ne sprejema odgovornosti za svoja de- janja, ampak jih prelaga na to množič- no izraženo voljo. Javnost je tako ude- janjanje volje oblastnikov. Takih in podobnih scenarijev imamo v pretekli in polpretekli zgodovini, kot tudi danes v deželah socrealizma, nešteto, pa tudi v Sloveniji in Jugoslaviji. Pred našimi očmi tečejo tudi tukaj in danes, ne da bi se mi tega zavedali. Ti sistemi so res ne- verjetno trdoživ. Medtem ko si tisti, ki so spravili to Jugoslavijo na rob ban- krotja, delijo odlikovanja in zasluže- pokojnine, ko na mednarodnih konfe- rencah pozivajo na spoštovanje člove- kovih pravic in temeljnih svoboščin, doma s pomočjo dobro izšolanih na- slednikov neusmiljeno obračunavajo s svojimi nasprotniki. Imajo vse; oblast in moč.

Novomeška politično »gradbena afe- ra« se je razvijala po zakonitostih do se- danj znanih političnih programov, samo čas je bil spremenjen. In ravno ta čas, v katerem ni mogoče več pripeljati stali- stičnih metod popolnoma do konca, daje upanje, da ne bo nikoli več tako, kot je bilo.

Odstavljanje in etikiranje drugače mislečih ljudi ni in ne more biti privile- gij oblasti in politike. Če je to značilnost obdobja, ki ga radi imenujemo stali- zem, potem moramo zablode in zaslep- lenost posameznikov ali skupin (t. i. zdravih sil), ki to počenjajo danes, na pragu 21. stoletja in v imenu povsem določene »religije«, ne samo obsoditi kot nevedno človeške vrste, ampak tu- di storiti vse, da se samo misel in mož-

nost za takšna dejanja v kali zatro. To je seme, ki vodi k samouničenju.

Človeško dostojanstvo je nekaj, česar ni možno kupiti niti prodati, zato gorja, ki so ga doživeli odstavljeni in opljuvani v novomeški aferi in njihove družine, ni mogoče popraviti. Odgovornost je ne- kaj, česar naša oblast in politika ne po- znata, je nekaj, kar je samo na drugi strani. Toda čas je, da se začne odgo- vorno obnašati in za svoja dejanja nositi tudi posledice. Ne potrebujemo novih Golih otokov ali Sibirije. Potrebujemo samo pravno državo, katere vzpostavi- tev bo možna šele s spremembo politič- nega sistema. Na to pa bo potrebno še počakati. In da se ne bi sklicevali, da bodo obtoženi rehabilitirani, ko se bo- do vzpostavili normalni mehanizmi, ne moremo moralno odvezati tistih, ki so v tej politični igri sodelovali, kot tudi teh, ki danes zasedajo najodgovornejše po- ložaje v občini. Moralnih in povsem praktičnih posledic ne morejo nositi samo tisti, ki so bili obtoženi vnaprej, temveč tudi tisti, ki so pri tem sodelova- li. To ni slaba stvar, prav obratno, to je in bi moralo postati obče člo- veško ravnanje, posebno za oblast in politiko. To je moralna drža moralnih ljudi. In oblast in politika morata biti predvsem to. Seveda v sistemu, kjer »kadija tuži in kadija sudi«, to ni mogo- če. Kajti vodilni politični ljudje se v na- šem političnem sistemu obnašajo kot nadljudje, zato je ta v svojem bistvu ne- demokracičen in stalinističen.

Seje predsedstva OK SZDL in raz- prave, na katerih sem sodeloval, so bile zložne in so kulminirale v skladu z dnevnimi političnimi potrebami. Ne- sklepčne seje raznih organov so kar na- enkrat postale sklepne. Politične orga- nizacije so delovale kot stroj za uničenje. V slabih treh tednih je bilo vse odloče- no. O ključnih vprašanjih občine ni bilo razprave na organih.

Na sejah predsedstva OK SZDL so izstopale in bile odločilne, predvsem za prečiščenje seje nepravilnih, razprave Ivana Somraka, Naceta Stamcarja, Matjaža Verbiča, Francija Cvelbarja, Jožeta Florjančiča in Iva Longarja. Ljudi, ki še danes zasedajo ključne funkcije v občini.

Novomeška afere je bila dobro zreži- rana in temperatura se je spretno dvigova- la do samega finala, to je do odstavi- tve Boštjana Kovačiča. Vse je bilo pokrito s sklepi organov. Na videz po- šteno in korektno. Toda če pregledamo sklepe organov, predvsem sindikata in partije, je jasno, da je občinska skupš- čina bila samo orodje politike za izpelja- vo že davno sprejete obtožnice. Dru- gačnih sklepov po obdelavi terena in »baze« ni bilo pričakovati. Občinska oblast in politika sta s svojim ravnanjem in iskanjem grešnih kozlov v bistvu pri- krivali svojo nesposobnost, da se dvig- neta nad sivo. To je zakonitost tega si- stema, ki potrebuje občasna samoočišče- nja, da bi vladala sivina.

Po razpravah in stališčih »čelnih« funkcionarjev v občini je več kot jasno, da se morajo umakniti s svojih položaj- ev. In to na podlagi enakih stališč in argumentov, ki so bili kronski argu- menti za gonjo proti Boštjanu Kovačiču in Božidarju Zajcu. Njihovo javno de- lovanje in nastopanje je bilo nemoral- no, zato so naredili ogromno škodo, ne samo posameznikom, ampak je to seme nezaupanja veliko globlje. Jasno je bilo, da bo prišel čas, ko bodo vsi akterji te umazanije morali javno polagati račune.

HVALA ZA PRIJAZNOST

Med najrazličnejšimi vsakdanjimi do- godki so tudi še taki, ki nam potrjujejo, da je med ljudmi še tovarištvo. Tu bi omenil, da mi prenekatikrat, ko pešam v to ali ono smer, ustavijo avtomobilisti in mi ta- ko prihranijo marsikateri korak. Vsem voznikom motornih vozil, ki se me še spominjajo iz mojega aktivnega dela in mi ustavljajo ter me vzamejo v vozilo, se pri- srčno zahvaljujem za usluge.

Vaš
IVAN ŽUNIČ

Ubt, ubt, ubt!

Po naključju mi je prišla v roke junjska številka Valja, glasila novomeške mladinske organiza- cije. Prav ogorčen sem bil, ko sem na drugi strani v rubriki »Iz za- piskov UMB« lahko prebral, da je bilo na nekem sestanku v Novem mestu (menda ZB) med drugim rečeno dobesedno tole: »Še pre- malo smo jih pozaprli in postreli- li!« Prepričan sem, da je ta izjava morala prizadeti vsakega člove- ka, zlasti pa tiste borce, ki so se s poštenimi nameni pridružili na- rodnoosvobodilnemu boju. Izre- čeni stavek ni vreden resnega razmisleka ali komentarja, saj človeku zmanjka primernih besed zanj. Nehote pa sem se ob njem spomnil na knjigo Nevarna raz- merja, v kateri je Jože Javoršek tako dobro opisal pojav vojvod- stva med partizani.

F. D.

TRIJE ZVONOVI V OBNOVLJENI CERKVI — Preteklo nedeljo so ob cerkvi Marije vnebovzete v Zagordecu v Poljanski dolini pripravili proslavo ob dokončni obnovitvi več kot 300 let stare cerkve, ki je propadala kar pol stoletja. Ob tem so predali v uporabo tudi tri zvonove: eden je ostal od porušene cerkve v Dolu, za drugega so denar prispevali domačini in prijatelji Bele krajine, naj- večjega pa sta plačala Doris in Rudi Mihelič iz Švice. Največ zaslug za to, da bo cerkev v Zagordecu, ki je bila neuporabna, zopet služila svojem namenu, ima starotroški župnik Lojze Rajk. Prav z njegovo prizadevanostjo in delom so v Po- ljanski dolini obnovili še več cerkva, poleg zagodaške še v Vidmu, Predgradu, v Čepijah, Dolu, Radenci. Na fotografiji: trije zvonovi, obešeni pred cerkvijo, so zbujaali nemalo zanimanja, posebno lepo pa je zvenelo potrkavanje, čeprav sta se nova zvonova komaj dobro ohladila, saj sta bila slab teden pred slo- vesnostjo še v livarskih pečeh. (Foto: M. Bezek-Jakšič)

Oskar Kopitar

V Kočevju so 11. avgusta spremili na zadnjo pot na domače pokopališče Oskarja Kopitarja, nekdanjega uprav- nika kočevske Mlekarnice, ki je bil rojen pred 83 leti v Stopičah pri Novem me- stu v učiteljski družini. Dokončal je stu- dij agronomije in se zaposlil kot referent za kmetijstvo pri takratnem sreskem načelnstvu v Kočevju. Kot Slovenec je bil deležen raznih šikan, zato se je zapo- sil pri kočevskem Rudniku rjavega premoga, saj mu je življenje in delo v revolucionarnimi in borbenimi rudarji bolj ustrezalo.

Po italijanski okupaciji leta 1941 je postal aktivist OF in je delal v odporni- škem gibanju. 5. marca 1942 so ga Itali- jani zaprli, nato pa internirali. Do kon- ca vojne je bil v italijanskih in nemških taboriščih.

Po vojni je bil predavatelj na taktalni nižji kmetijski šoli v Kočevju in uprav- nik kmetijskega obrata Mlake. Nazad- nje je bil upravnik mlekarne v Kočevju, kjer je tudi dočkal upokojitve.

Deloval je v raznih družbenih orga- nizacijah in društvi, najbolj zagnano v turističnem društvu. Bil je rezervni ofi- cir. Za svoje delo je dobil več priznanj in odlikovanj, med drugim red zaslug za narod.

J. P.

PRAZNOVANJE OB TEDNU UPKOJENCEV

Trebanjsko društvo upokojencev pri- pravi vsako leto ob obletnici ustanovit- ve društev v Sloveniji tradicionalno sre- čanje svojih članov. Prisotne je na ne- davni slovesnosti med drugimi po- zdrazil tudi predsednik zveze društev upokojencev Slavko Kržan, ki je po- hvalil naše društvo, predvsem pa ke- gljaško in strelsko sekcijo ter mešani pev- ski zbor. Za veselo razpoloženje je s svojo harmoniko poskrbel Jože Sinko- vec. Naj ob tej priložnosti povabim vse, ki imajo posluh in veselje do petja, da se pridružijo našemu pevskemu zboru in pridejo v petek ob 20. uri na pevске vaje v kulturni dom.

REZKA MAJER

POMISLEKI ZARADI PROMETNE ZAPORE

KOČEVJE — Prometna zapora mesta, ki je uvedena od spomenika pad- lih borcev do poslopja tržnice na pred- log KS, samoupravne interesne skup- nosti za komunalno in cestno dejavnost občine Kočevje ter Komunale, je po- vzročila vrsto negodovanj. Prebivalci tega kraja menijo, da se izvedbe niso lo- tila načrtno. Sedanja zapora skozi mest- no središče povzroča vrsto nevšečnosti trgovcem in ostalim obiskovalcem. Mirno vzdusje nazivlj vsemu motijo vozniki motornih koles in mopedov. Zoper te pa nihče ne ukrepa.

V. D.

Stavka še ni napovedana

Pojasnilo republiškega sveta ZS Slovenije

Republiški odbor sindikata delavcev gostinstva in turizma je v torek, 8. avgu- sta, na seji izvršnega odbora med dru- gim razpravljati tudi o napovedi stavke delavcev dejavnosti, če zahteve za iz- boljšanje družbenoekonomskega polo- žaja dejavnosti ne bodo uresničene. Nekatera množična občila so sklep iz- vršnega odbora o napovedi stavke na- pačno povzela — da bodo slovenski go- stinstki in turistični delavci stavkali 15. septembra.

Izvršni odbor je sklenil, da bo repu- bliški odbor sindikata delavcev gostin- stva in turizma napovedal splošno stav- ko delavcev v gostinstvu in turizmu še septembra letos, če zahteve ne bodo uresničene do 15. septembra.

Izvršni odbor je namreč ugotovil, da že večkrat izrečene zahteve za izboljša- nje družbenoekonomskega položaja de- javnosti kljub zagotovilom pristojnih dejavnostnih komisij niso uresničene. Zato jih je navedel še enkrat: popraviti je treba položaj in obravnavo gostinstva in tu-

rizma ter ju izenačiti z drugimi izvozni- ki; znižati davčno osnovo za obračun davka na promet alkoholnih in brezal- koholnih pijač ali zmanjšati sedanje osnove; zmanjšati davke in prispevke iz dohodka iz že tako nizkih dohodkov delavcev dejavnosti; izenačiti pogoje dela v zasebnem in družbenem sektorju; sprejeti ukrepe, da bi bili lastniki novih objektov, pretežno namenjenih tujim turistom, v prvih treh letih oproščeni plačevanja davka iz dohodka; razbre- meniti davkov in dajatev del gostinstva, ki se pretežno ukvarja z družbeno pre- hrano; sprejeti ukrepe za zmanjšanje obveznosti za infrastrukturo pri gradnji novih objektov; sprejeti ukrepe za uki- nitev omejitve obratovalnega časa gos- tinskih obratov ter za ukinitve prepo- vedi točenja alkoholnih pijač v jutranjih urah; plačevanje prispevkov v sklad za nerazvite omejitve na plačevanje v sezo- ni; dosledno izvajati naloge, zapisane v srednjeročnem programu razvoja in re- solucijskih dokumentih Slovenije.

RS ZSS

Sredstvo protiv bolova

Metlika je zaenkrat še v Sloveniji

V metliški lekarni se je pojavil fenalgin zoper glavobol in v splošno zadovoljstvo proizvajalca so kolone hipohondrov drvele za prodajalno mizo. Proizvajalec si je omislil tudi zanimivo propagandno akcijo, saj so vsi kupci fenalgina dobili tudi li- stišč z anketnimi vprašanji: Kako pogosto jemljete analgetike? Zakaj jih uporabljate? Koliko minut po uporabi fenal- gina vam bolečina poneha? Itd.

Vse skupaj sploh ne bi bilo nič nenavadnega, če ne bi bil propa- gandni listič z anketnimi vprašanji napisan v brezhibni ijkavščini. Je že res, da je veliko kupcev v metliški lekarni hrvaško govorečih in res je tudi, da tudi vsi ostali nismo nikoli in verjetno tudi nikoli ne bomo dela- li težav zaradi tega, če neko govori bodisi slovensko bodisi srbohrvaš- ko. Zaradi meje je lahko napisan tudi v cirilici, vendar pa obstaja vedno neki »vendar«.

Če se je hrvaško govorečemu kupcu fenalgina ponudila možnost izpolnjevanja ankete v hrvaščini, naj se tudi nekemu Slovincu ponudi možnost v slovenščini, še posebej, če vemo, da je Metlika vendarle še vedno v SR Sloveniji.

Sam jezik, v katerem je napisan listič z anketo, niti ni toliko pomem- ben, saj resnično upam, da bo rešil glavobola tako Kranjce kot Hrvat- e in vse ostale kupce. Vendar pa za- dravilo zaenkrat še vedno plačujemo v dinarjih, na katerih je napis tako v slovenščini, kot tudi v vseh ostalih jezikih narodov SFRJ, mar ne!

Zagotavljam vam, da se ob anke- to v srbohrvaščini sploh ne bi spo- tikal, če bi bila proizvajalka fenal- gina Pliva ali Galenika. Ker pa je to ljubljanski Lek, se vendarle lahko vprašam, kje je meja republike za ti- ste iz slovenske metropole.

MATJAŽ RUS

tedenski koledar

Četrtek, 24. avgusta — Jernej Petek, 25. avgusta — Ludvik Sobota, 26. avgusta — Aleksander Nedelja, 27. avgusta — Monika Ponedeljek, 28. avgusta — Avgustin Torek, 29. avgusta — Sabina Sreda, 30. avgusta — Feliks

kino

BREŽICE: 25. in 26. 8. (ob 20. uri) ameriška komedija Zasvojen z luno. 25. in 26. 8. (ob 22. uri) japonski erotični film Ioran. 27. (ob 18. in 20. uri) in 28. 8. (ob 20. uri) ameriški film Smrt v avtokinu. 29. in 30. 8. (ob 20. uri) Ta naga stvarjenja.

CRNOMELJ: 24. 8. (ob 21. uri) ameriški pustolovski film Ostani z menoj. 25. 8. (ob 21. uri) ameriški erotični film Voajer. 27. 8. (ob 21. uri) ameriški erotični film Modri žamet. 29. 8. (ob 21. uri) ameriški znanstveno fant. film Zvezde steze IV.

službo dobi

POTREBUJEM akviziterje za prodajo knjig (območje Brežice — Krško — Novo mesto). Tel. (0608) 82-944, 82-842. (P34-4MO)

IŠČEMO sodelavce za prezentiranje posode AMC na območju Slovenije. Informacije na tel. (061) 341-349, od 9. do 12. in od 15. do 19. ure. (P34-34MO)

HONORARNO DELO za pomoč v kuhinji takoj dobi kuharica ali pridno dekle. Tel. (068) 84-688. (2862-SD-34)

ZAPOSLIM stavbnega kleparja in dva delavca. Kleparstvo Ivan Hvala, Dolenja vas 50 b, Krško, tel. (0608) 77-162. (P34-41MO)

SNAŽILKO in pomočnico za delo v kuhinji zaposlimo. Gostilna Brunske, Hrast, tel. (068) 50-125. (2871-SD-34)

DVA MIZARJA zaposlim redno ali honorarno. Ostalo po dogovoru. Mizarstvo BOBIČ, Belokranjska 15, Novo mesto. (P34-59MO)

službo išče

Z ZNANJEM TIPKANJA, obvladam tudi rač. program WORDSTAR, bi se rada zaposlila, najraje pri obrtniku. Naslov v upravi lista. (2881-SI-34)

HONORARNO ZAPOSLITEV v popoldanskem času iščem. Brez izbire del. Naslov v upravi lista. (2846-SI-34)

stanovanja

ENOSOBNO STANOVANJE ali garsonjero, lahko neopremljeno, vzememo v najem. Ponudbe pošljite na naslov »KREMEN« Novo mesto. (rač.-ST-34)

OPREMLJENO GARSONJERO ali enosobno stanovanje nujno iščem. Tel. 21-958. (2863-ST-34)

DEKLE sprejemam na stanovanje. Tel. 20-485. (2859-ST-34)

ENOSOBNO STANOVANJE oddam v novem mestu za dve leti. Predplačilo. Tel. (068) 26-274. (P34-46MO)

STANOVANJE pod nujno išče mlad zakonski par. Naslov v upravi lista. (2831-ST-34)

motorna vozila

MINI 1100, letnik 1980, modre barve, z vgrajenim 2 leti starim pogonskim motorjem, prodam. Tel. dopoldan (068) 23-611 popoldan pa 21-798.

Z 101, letnik 1978, kompletno obnovljeno, prodam. Piletič, Dol. Prekopa 19, Kostanjevica. (P34-55MO)

GILERO RV 200, cestna, letnik 1986, prodam ali menjam. Tel. (0608) 61-138. (P34-54MO)

W 1200 J, letnik 1975, registriran do julija 1990, prodam. Tel. 85-451. (2883-MV-34)

ZASTAVO 101 GTL, letnik 1986, in ZASTAVO 850, letnik 1982, neregistrirano, vozno, prodam. Milan Mlakar, Nad mlini 41, Novo mesto, po 17. uri. (2890-MV-34)

Z 128, staro dve leti, zelo dobro ohranjeno, prodam. Tel. 24-426. (črk-MV-34)

APN 6 prodam. Prečna 49, Novo mesto. (P34-56MO)

MOTORNO KOLO Tomos avtomatik 3 S, novo, prodam. Tel. 73-243.

KRŠKO: 25. 8. (ob 22. uri) ameriški erotični film Ljubezenski stroj. 27. 8. (ob 18. uri) ameriški akcijski film Teksaški graničar.

NOVO MESTO — DOM JLA: Od 25. do 27. 8. (ob 18. in 20. uri) ameriška komedija Policijska akademija — 5. del. Od 28. do 30. 8. (ob 18. in 20. uri) ameriški akcijski film Programirana za ubijanje.

NOVO MESTO — DOM KULTURE: 24. 8. (ob 10. uri) ameriška risanka Mišek, veliki detektiv. 24. 8. (ob 18. in 20. uri) ameriška komedija Nora invazija na Kalifornijo. Od 25. do 27. 8. (ob 18. in 20. uri) ameriški akcijski grozljivi film Krvi žejne ptice. Od 25. do 27. 8. (ob 22. uri) ameriški erotični film Začetnik v hiši ljubezni. 28. (ob 18. uri) in 29. 8. (ob 10. in 18. uri) avstralski pustolovski film Krokodil Dundee — 1. del. 28. in 29. 8. (ob 18. in 20. uri) ameriška komedija Policijska zaseda. MIRNA PEČ: 25. 8. film Nazaj v šolo.

126 P, letnik 1987, ugodno prodam. Tel. (0608) 33-559. (P34-58MO)

R 4, letnik 1979, registriran do 2. 8. 1990, prodam. Fink, Kettejev dvored 41, Novo mesto, tel. 21-826 int. 400. (P34-60MO)

KADET, letnik 1976, prodam. Branko Luzar, Dolenja vas 11, Raka. (P34-63MO)

Z 101, letnik 1985, prodam. Tel. 20-596. (P34-64MO)

PASSAT diesel, letnik 1980, registriran do avgusta 1990, prodam. Tel. (0608) 68-334. (P34-65MO)

Z 101 GTL, letnik 1985, prodam. Tel. 84-874. (P34-66MO)

126 P, star dve leti, prodam. Vintar, Šentjernej, tel. 42-159. (P34-68MO)

MINIJA 1100, letnik 1979, prodam. Tel. (068) 25-676. (2893-MV-34)

JUGO 55 GVL, star 5 mesecev, prodam. Cena po dogovoru. Prodajni medij električni mešalec za gnojeko. Tine Medle, Jugorje 12, Brusnice, tel. 85-928. (P34-70MO)

APN 6 in italijansko čelado ugodno prodam. Tel. (068) 65-233. (P34-71MO)

JUGO koral 45, nov, prodam. Tel. (0608) 75-632. (P34-72MO)

126 PGL, letnik 1987, ugodno prodam. Marija Košale, Potočna vas 23 a, Novo mesto. (2895-MV-34)

JUGO 45, letnik 1986, prodam. Markovič, Prapreče 3, Straža, tel. 86-102. (2896-MV-34)

126 P, letnik 1987, prodam. Tel. 85-394. (2898-MV-34)

JUGO koral 45, letnik 1989, ugodno prodam. Tel. 27-434. (2897-MV-34)

CITROEN super 1,3, letnik 1980, dobro ohranjen, ugodno prodam. Vuica, Pod vinogradi 36, Straža. (2847-MV-34)

R 4 GTL, letnik 1983, prevoženih 65000 km, dobro ohranjen, prvi lastnik, prodam. Tel. 56-766, popoldne. (P34-35MO)

ZASTAVO 101, letnik 1985, prodam. Ivan Zagar, Uršna sela 138, ogled po 15. uri. (2857-MV-34)

126 P, december 1987, prodam. Nataša Šušteršič, Zagrebška 21, Novo mesto, tel. 22-456. (P34-37MO)

126 PGL, letnik 1987, registriran do junija 1990, prodam. Brigita Rončelj, Soteska 29, tel. 65-714. (2860-MV-34)

R 4, letnik 1988, ter OPEL rekord diesel, letnik 1985, ugodno prodam. Tel. (068) 84-688. (2862-MV-34)

BMW R 65 LS, letnik 1982, motorno kolo prodam: Groblje 8, Novo mesto. (2866-MV-34)

Z 101, letnik junij 1981, prodam. Lukšič, Podgrad 12, Novo mesto. (2865-MV-34)

AUDI 80 L, letnik 1974, garažiran, prevoženih 80.000 km, odlično ohranjen, registriran do avgusta 1990, ugodno prodam. Tel. (068) 51-173, zvečer. (P34-38MO)

FIAT 126, letnik 1988, registriran do junija 1990, zelo ugodno prodam. Tel. 28-

051, 21-257, zvečer 23-659. (2867-MV-34)

ZASTAVO 101, letnik 1987, potrebno manjših kleparskih in ličarskih del, prodam. Tel. 49-488. (2868-MV-34)

126 P, letnik 1982, prodam. Tel. 65-136. (P34-40MO)

LADO 1200, letnik 1987, prodam. Tel. 26-434. (P34-42MO)

Z 101 GTL, letnik 1987, prodam. Tel. 20-460. (P34-43MO)

Z 128, 11/87, temno rdeče barve, kovinska platišča, ugodno prodam. Tel. 57-169. (P34-44MO)

FIAT 126 P, junij 1985, prodam. Tel. (068) 26-274. (P34-47MO)

GOLF diesel, 1985, prodam. Adamičeva 9, Novo mesto, tel. 28-446. (P34-45MO)

VW PASSAT, letnik 1976, in ojačevalac Pioneer SA-760 2 x 50 V sinusne moči, poceni prodam. Gliha, Dol. Kamence 44, Novo mesto. (črk-MV-34)

JUGO 45 AX, oktober 1987, 41.000 km, prodam. Tel. (068) 82-569. (P34-48MO)

Z 750, letnik 1984, prodam. Alojz Avguštin, Hrib pri Orehu 8, Stopiče. (2876-MV-34)

Z 101, letnik 1986, prodam. Darko Trlep, Dol 14, Trebnje, tel. 44-509. (2875-MV-34)

GOLF JGL, letnik 1982, prodam. Bevc, Šmalcja vas 7, Šentjernej. (2877-MV-34)

Z 750, letnik 1982, prodam. Tel. 42-953. (2877-MV-34)

LADO 1300 caravan, letnik 1985, po ugodni ceni prodam. Cvelbar, Male Poljane 16, Škočjan. (2874-MV-34)

WOLKSVAGEN »ŠIROKO«, letnik 1977, prodam. Marko Štamcar, Obrh 16, Dolenske Toplice, tel. (068) 65-506. (2872-MV-34)

126 P, maj 1987, 16000 km, ugodno prodam. Tomaž Barborič, Mačkovec 9, Novo mesto. (2873-MV-34)

R 4 GTL, 1984, prodam. Tel. (0608) 75-866. (2878-MV-34)

JUGO 55 A, 11000 km, letnik 1987, in Z 128, 31000 km, letnik 1986, prodam. Tel. 22-863. (P34-52MO)

JUGO 45, rdeče barve, letnik 1987, prodam. Telefon dopoldne od 7. do 14. ure (068) 58-254. (P34-51MO)

ETZ, letnik 1982, 1987 in 1986, s spojlerjem, ter jugo 45, 1987, prodam. Turk, Mali Orehek 5, Novo mesto. (2879-MV-37)

ZASTAVO 101, letnik 1980, prodam. Andrej Kovačič, Vrh 10, 68310 Šentjernej. (2822-MV-34)

R-4 GLT, letnik 1984, prodam. Tel. 22-217.

Osební avto HONDA PRELUDE in SIMCO 1300 6 GLS prodam. Tel. (068) 51-515. (P34-20MO)

Z 750 LE, letnik 1984, prodam. Leopold Zabukošek, Stranska vas 14, Novo mesto, tel. 43-541. (P34-22MO)

Z 101 GTL/5V, letnik 1986/11, prodam. Jože Berkopec, Zemelj 2, 68332 Gradac. (2844-MV-34)

GOLF JX diesel, letnik 1985, prodam. Cekuta, Mihovica 21, Šentjernej. (2845-MV-34)

OPEL KADET, letnik 1986, prodam. Tel. 27-556. (P34-26MO)

R 18, letnik 1983, prodam. Tel. 25-227, popoldne. (P34-28MO)

Z 126 P, letnik 1982, ugodno prodam. Tel. (0608) 33-234. (P34-29MO)

Z 101 de luxe, letnik 1979, registrirano do novembra, obnovljeno, prodam. Tel. 24-240, dopoldne. (P34-30MO)

MOTOR Tomos — colibri, pony expres — PUCH in čelado Boeri prodam. Tel. (068) 25-803. (2849-MV-34)

R 4, letnik 1979, registriran do avgusta 1990, prodam. Alojz Drab, Gornja Težka voda 15, Novo mesto. (2850-MV-34)

Z 128, 1987, prodam. Tel. 65-753. (2851-MV-34)

OPEL ASCONO, starejši letnik, v dobrem stanju, prodam ali menjam za manjši avto. Golob, Vel. Slatnik 15, Novo mesto. (2852-MV-34)

VESPO, 1987, rdečo, kot novo, prodam. Tel. 23-355. (2855-MV-34)

Z 750, letnik 1977, registrirano do marca 1990, prodam. Informacije: Marjan Miškovič, Slavka Gruma 6, Novo mesto, popoldne. (2854-MV-34)

JUGO 45, letnik 1984, prodam. Tel. 85-366. (P34-32MO)

GOLF diesel, letnik 1983, prodam. Tel. (0608) 60-207, popoldne. (P34-33MO)

JAVO 350, neregistrirano, letnik 12/87, prodam. Rugelj, Brezovica 21, Mirna. (P34-17MO)

OPEL REKORD sprint, letnik 1973, vozen, neregistriran, prodam. Janko Molan, Piršenbreg 25, Globoko. (P34-3MO)

AVTOMATIK prodam. Tel. 86-282, popoldne. (P34-6MO)

Z 750 LE, letnik 1984, prodam. Tel. (0608) 77-002. (P34-7MO)

AVTO VW 1300, letnik 1972, in čoln z motorjem prodam. Cena po dogovoru. Ogled možen na domu vsako popoldne. Vojko Sladič, Stan 45, Mirna. (P34-10MO)

OPEL MANTO, letnik 1978, prodam ali zamenjam za drug avto. Tel. (0608) 33-269. (P34-11MO)

126 P, letnik november 1987, in rezervne dele za kombi IMV 1900 D prodam. Informacije: Boris Žagar, Laze 12, tel. 65-725. (2833-MV-34)

Z 750, registrirano do avgusta 1990, prodam. Alojz Modic, Verdun 15, Stopiče. (2829-MV-34)

KADET 1,3, letnik 1980, prodam. Potočar, Gor. Vrhpole 23, Šentjernej. (2836-MV-34)

Z 101, staro 10 let, zamenjam za hrastovo in smrekovo hlovdino ali žagan les. Tel. (061) 852-030, zvečer. (P34-16MO)

JUGO 45 A, karamboliran, ugodno prodam. Ciril Može, Adamičeva 35, Novo mesto, tel. 43-790. (2839-MV-34)

BMW 316, metalik modra, 31000 km, letnik 1987, ugodno prodam. Jože Osterman, Cesta brigad 35, Novo mesto, tel. 25-136. (P34-18MO)

prodaj

KRAVO, staro 4 leta, brejo 7 mesecev, prodam. Slavko Poglavec, Gaj 6, Straža, telefon 86-132. (2880-PR-34)

BARVNI TV TOSHIBA ugodno prodam. Tel. 26-694. (2882-PR-34)

TELEVIZOR Gorenje, črno-beli, ugodno prodam. Tel. 28-706. (P34-69MO)

ZAMRZOVALNO OMARO (210 l) v garanciji prodam 30% ceneje. Prodajni priključek za prikolico za FIAT 126. Tel. 24-433. (2886-PR-34)

BARVNI TV Grundig prodam. Tel. 23-230. (P34-61MO)

DVA KAVČA, dobro ohranjena, ugodno prodam. Branko Stanc, Mestne njive 6, Novo mesto. (2891-PR-34)

UGODNO prodam računalnik Commodore 64 in Spectrum 48 K z vso dodatno opremo ter električno kitaro EKO. Mehič, Naselje Heroja Maroka 4, Sevnica, tel. (0608) 82-639, vsak dan. (P34-75MO)

BARVNI TV sprejemnik Iskra prodam. Tel. 44-294, popoldne. (P34-74MO)

PRODAM otroški voziček Knokn-kombinirani, otroško posteljo in zibelko, električno kitaro EKO-kopija Gibson. Tel. (0608) 70-461, popoldne. (P34-23MO)

BOJLER na drva za kopalnico, nov, prodam. Tel. 23-451. (P34-25MO)

PRODAM diatonično harmoniko Melodija C, F, B in Yamaha 80 cross. Mirana Jarca 35, Novo mesto. (2848-PR-34)

BUKOVA DRVA in peč za centralno (staro) prodam. Tel. 22-063. (2858-PR-34)

ZAMRZOVALNO OMARO (310 l), staro dve leti, prodam. Tel. 26-239. (2861-PR-34)

BARVNI TV Gorenje, star 9 let, prodam. Tel. 24-535. (2870-PR-34)

ŠTEDILNIK Kuepperbusch, dobro ohranjen, in električni štedilnik prodam. Tel. 26-988. (2870-PR-34)

KNJIGE za III. letnik pedagoške prodam. Tel. 85-041. (P34-49MO)

SURF za začetnike poceni prodam. Tel. (0608) 79-385. (P34-50MO)

KABINO, tovarniško novo, za traktor Steier (18 KM) in vinske hrastove kadi (500 in 700 l) prodam. Tel. 52-518. (P34-8MO)

PRODAM vinski kad (1000 litrov), lesena, in hidravlično stiskalico za grozdje. Informacije na tel. (0608) 81-259. (2828-PR-34)

NOVO MOTORNO ŽAGO 35 cm z rezervno verigo prodam v vrednosti 500 DEM. Tel. 25-827. (P34-1MO)

SPALNICO, rabljeno, z jogijem, po ugodni ceni prodam. Telefon 24-820. (2825-PR-34)

KOTLE za žganjekuho in alfa peči, nove, prodam. Erjavec, Smrekarjeva 44, Ljubljana. (P34-13MO)

PRODAM otroško posteljo in avto sedež, odlično ohranjeno. Tel. (0608) 32-474. (P34-15MO)

kupim

SMREKOVE PLOHE, suhe, 1 m³, kupim. Tel. 23-355. (2855-KU-34)

TAKOJ KUPIM Sipov dvoredni rabljen silokombajn in šore 402. Navedite ceno in stanje. Marjan Gorenc, Zbure 38, Šmarješke Toplice. (2864-KU-34)

FOTOAPARAT LEICA, razglednice do leta 1945 in predvojni radio kupim. Tel. (0608) 61-084. (2819-KU-33)

posest

PARCELO s starejšo hišo v okolici Novega mesta. Tel. 27-556. (P34-27MO)

GRABENO PARCELO na regskih kosenicah, vse urejeno, prodam. Telefon 25-645, popoldne. (P34-36MO)

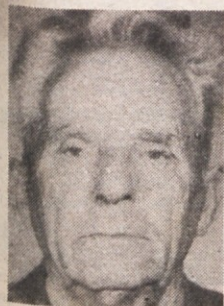
STANOVANJSKO HIŠO v centru Krškega, primerno za obrt, prodam. Tel. (0601) 81-749, zvečer. (P34-39MO)

NA BOHORJU prodam parcelo za vikend (4 a 32 m²). Tel. (0608) 70-088. (P34-50MO)

GOZD (80 a) v bližini Krškega (10 km) prodam. Tel. (068) 28-244. (2888-PO-34)

STAREJŠO HIŠO z njivo pri Novem mestu prodam. Tel. (066) 33-655, dopoldne. (P34-67MO)

HIŠO, kozolec, hleve, njive in gozd pri Sevnici prodam.

ZAHVALA

Ob bolečem slovesu od mojega moža, brata in strica

MIRKA MODICA

iz Lobetove 32

se zahvaljujem vsem, ki ste se od njega poslovili na zadnji poti, mu darovali vence in cvetje. Še posebej hvala sosedom za vso pomoč, Elektriku Novo mesto, kirurškemu oddelku bolnišnice v Novem mestu in župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: žena Marija in ostalo sorodstvo

Novo mesto, dne 16. 8. 1989

ZAHVALA

Ob nenadnem slovesu mojega dragega moža

IVANA GAZVODE

iz Straže

se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste se od njega poslovili na zadnji poti, mu darovali vence in cvetje ter sočustvovali z nami. Zahvaljujem se do-
brim sorodnikom in sosedom za denarno in ostalo pomoč. Še posebej se zahvaljujem dr. Dragici Dular, ki mi je pomagala v najtežjih trenutkih, ZB Straža za organizacijo pogreba, ŽTP kurilnici Novo mesto, govor-
niku za poslovlne besede ob odprtem grobu, godbi na pihala Novoles in pecem za zapete žalostinke.

Žalujoči: žena Angela, brat Franjo z ženo Ljubico, nečaki, nečakinje in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 79. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, stara mama in prababica

JOŽEFA KLOBUČAR

iz Gradca 80

Iskrena zahvala vsem, ki ste pokojno pospremili na njeni zadnji poti in ji podarili vence in cvetje. Posebej se zahvaljujem vsem sosedom za pomoč, govnornicama za poslovlne besede, pevkam za zapete žalostinke in župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: vsi njeni

Niti zbogom nisi rekel,
niti roke nam podal,
smrt te vzela je prerano,
a v srcih naših boš ostal.

ZAHVALA

V 32. letu starosti nas je nepričakovano zapustil naš dragi mož, očka, sin in brat

VLADIMIR HORVAT

s Ceste herojev 26

Iskreno se zahvaljujem vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, darovali cvetje in vence ter pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebej se zahvaljujem tovarni zdravil KRKA TOZD IZOLACIJE in PE GOSTINSTVO Novo mesto za vsestransko pomoč. Zahvaljujem se tudi pevskega zboru za zapete žalostinke in godbi na pihala iz Tuhlja ter gospodu Lapu in patru Luku za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: žena Ivanka, hčerka Danijela in ostalo sorodstvo

Ne morem iz zemlje kot drobna semena,
da znova bi segli si v tople dlani.
Ne morem, med nami je krsta lesena
in grob je med nami, tišina prsti,
le sveča ljubezni visoko gori.

ZAHVALA

V 28. letu starosti nas je tragično zapustil dragi mož, očka, sin, brat in stric

JANEZ JANEŽIČ

s Kristanove 34

Ob nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujem vsem, ki so v težkih trenutkih sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje, darovali cvetje in ga pospremili na njegovi zadnji poti. Predstavniku tovarne zdravil Krka in Jožetu Markeljcu se zahvaljujem za poslovlne besede. Prav tako se zahvaljujem tovarni zdravil Krka TOZD Izolacije in TOZD Zdravila, občini Brežice, PGE, Nuklearni elektrarni Krško za nesebično pomoč, duhovnikom pa za lepo opravljeni obred. Še enkrat vsem iskrena hvala.

Žalujoči: vsi njegovi

Če bi te solza obudila,
te ne bi črna zemlja krila.

ZAHVALA

V 82. letu starosti nas je zapustila naša najdražja mama, babica in prababica

TEREZIJA LUZAR

rojena GORIŠEK,

iz Cerovega loga 16

Iskreno se zahvaljujem vsem sorodnikom in znancem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, podarili cvetje ter pokojnico v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Še posebej se zahvaljujem govnorniku Jožetu Zagorcu za poslovlne besede, gospodu župniku za lepo opravljeni obred ter pevskega zboru Orehovica. Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči: vsi njeni

Siva pločevina in cesta kriva
zapeljala te je na drugi svet,
tiha, nema je globina,
kjer počivaš, očka, ti,
a v naših srcih za vedno ostala
bo praznina — sin Franci

VSPOMIN

17. avgusta je minilo leto, odkar je tragično preminil mož, oči, sin, brat, stric

FRANC OŠTIR

iz Krške vasi 7 a

Iskrena hvala vsem tistim, ki ste ga imeli radi, ki mu prinašate cvetje, prižigate sveče, postojite ob njegovem preranem grobu in z lepo mislijo počastite njegov spomin.

Vsi njegovi

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 4. do 11. avgusta so v brežiški porodnišnici rodile: Jasmin Ilc iz Krške vasi — Samija, Mateja Pajč s Senovega — Benjamina, Franciška Bogolin iz Sp. Dul — Sandija, Vesna-Lucija Krčelič iz Brdovca — Martino, Zdenka Bogovič iz Armovega sela — Tadeja, Marjana Sokol iz Brežic — Elviro, Mojca Turk iz Globokega — Bojana, Valerija Marcen iz Krškega — Špelo, Irena Železnikar s Studenca — Polono, Pavica Geušič iz Cerja — Nikolo, Darinka Žerjav iz Brežic — Ivana, Katarina Sikošek iz Gor. Pirošice — Leona, Mojca Županc iz Pleterja — Aleksandro. Čestitamo!

- Vse, kar je v življenju lepega, je nemoralno, nezakonito ali pa redi. (Murphyjev zakon neizbežnosti)
- Če je dobro, tega ne delajo več. Če ti je prav, je grdo. Če ti je všeč, nimajo tvoje številke. Če ti je prav in všeč, je predrago. (Murphyjevi nakupovalni zakoni)
- Če se počutiš dobro, ne skrbi, bo že minilo. (Murphyjeva filozofija)

Zaprta vrata za otroke

Zaradi prostorske stiske v metliškem vrtcu po novem letu ne bodo več sprejemali otrok

METLIKA — Kakšen je šok staršev, ki iz vzgojnovarstvene organizacije (VVO) dobijo obvestilo, da njihov otrok ne bo sprejet v jasli ali vrtce, vedo najbolj tisti, ki so tako hladno prho že doživeli. In takšnih bo, kot vse kaže, v metliški občini vse več. Vsi tisti, ki so zaprosili za sprejem otroka po 1. januarju 1990, so že dobili negativen odgovor s pojasnilom, da v tukajšnji VVO do 1. septembra prihodnjega leta zaradi zasedenosti oddelkov ne sprejemajo več otrok. Izjemo bodo naredili le, če se bo izpraznilo katero mesto.

V VVO predvidevajo, da bo do prihodnjega septembra zavrnjenih okrog 30 otrok za jaslične oddelke, seveda pa sem ne štejejo otrok staršev, ki so zaposleni v metliški občini, živijo pa na Hrvaškem. Teh prošelj pa tudi ni malo. V VVO ob tem ne stojijo križem rok, ampak se trudijo, da bi čimbolj ublažili prostorsko stisko. Že nekaj časa po Metliki iščejo prostor za zunanjo malo šolo, saj bi tako lahko sprejeli v jasli 15 enoletnih otrok. Nekoliko čudno se sliši, da takšnega prostora v mestu ni. Res, da nekateri, kot na primer bivši mladinski klub, niso najbolj primerni, ponekod pa je šlo najbrž samo za princip lastnikov, kot na primer v gasilskem domu. Tako zunanja mala šola še vedno ostaja v vrtcu in s tem zaseda dragocen prostor, ki bi ga lahko uporabljali za malčke.

Seveda pa je pomanjkanje prostora v VVO družbeni in ne le problem vrtca. Kako pa lahko družba rešuje ta problem, zgovorno pove že to, da na skupnosti otroškega varstva ne uspejo zbrati dovolj denarja niti za svojo redno dejavnost, kaj šele, da bi ga namenili za razširitev vrtca. V sedmih mesecih letos so zbrali na tej skupnosti za 306 odst. več denarja kot v enakem obdobju lani, medtem ko so samo osebni dohodki v VVO višji za 390 odst., da o rasti cen drugih materialnih izdatkov niti ne izgubljamo besed. Povrh vsega se je pri-

spevna stopnja za ta sis v letošnjem letu znižala, na račun občinskega programa pa je šla tudi povečana stopnja za republiški program. Glede na vse to ne vidijo na skupnosti otroškega varstva rešitve za otroke, ki bodo do septembra prihodnje leto odklonjeni v vrtcu. Vsaj v družbenem varstvu je ni.

Del naše družbe je tudi izvršni svet, na katerem pa zatrjujejo, da otroško varstvo ni samo njihov problem. Ni jim razumljivo, zakaj jim VVO in skupnost otroškega varstva nočejo ali ne znajo posredovati nekoliko dolgoročnejših potreb po varstvu otrok. Medtem ko v VVO zatrjujejo, da ne morejo napovedati, v kateri družini se bodo čez leto ali pet še odločili za naraščaj, so na izvršnem svetu prepričani, da bi se dalo izračunati vsaj približne podatke, saj obstajajo demografske zakonitosti. Šele na podlagi teh podatkov bi se na izvršnem svetu lahko odločili, ali bi se splačalo dograditi vrtce ali pa se bo tudi v Metliki čez nekaj let zgodilo to, kar je v večjih slovenskih mestih že običaj: da vrtci ostajajo prazni.

Toda staršev, ki so danes z malčki ostali pred zaprtimi vrati vrtca, gotovo ne zanima, kako bo čez nekaj let, ko bodo njihovi otroci že odrasli, ampak se sprašujejo, kam z naraščanjem danes. Pričakujejo odgovor, ki bo pravi odgovor, ne izmikanje.

M. BEZEK-JAKŠE

Brežiški dom učencev, ki to ni

Le četrtno postelj zase-dejo dijaki

BREŽICE — Dom učencev Brežice so pred leti zgradili za 240 dijakov, danes pa bi kar težko še rekli, da sploh za-
služi svoje ime. V lanskem šolskem letu je v njem bivalo samo 62 dijakov, za letos pa jih pričakujejo še manj. V domu bodo stanovali pretežno tisti, ki so v njem bivali že preteklo šolsko leto.

Uprava doma se mora znajti, kakor se pač da. Za eno celo nadstropje prostora so dali v najem različnim organizacijam, ki so si v sobah uredile pisarne. V učilnici imajo sejno sobo družbenopolitičnih organizacij, v trim kabinetu pa seje, konference, okrogle mize, javne razprave itd. Tudi kuhinja se rešuje tako, da razen za stanovalce doma kuha še za bližnjo šolo in za delavce.

Kljub vsemu ostaja v domu okrog 130 ležišč, ki niso stalno zasedena. Nekaj od teh jih v zimskih mesecih zapolnijo dijaki iz oddaljenih krajev, ki zaradi oddaljenosti in slabih avtobusnih zvez ne morejo drugače v šolo. Ostale proste prostore popolnijo v času generalnega remonta v Nuklearni elektrarni Krško, saj delavci pri njih prenočujejo tudi do dveh mesecev. Sicer pa sprejemajo tudi turistične skupine, pogosto so to avtobusi šolskih otrok.

V upravi Doma učencev Brežice zanekrat še nimajo kake trajne rešitve nezasedenosti ležišč. Vsekakor so prepričani, da določeni učenci nujno potrebujejo možnost bivanja v domu. Doklej bo še moč životariiti z občansko zasedenostjo, pa bo pokazal čas.

B. D.

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 26. avgusta, bodo v Novem mestu do 19. ure, drugod pa do 17. ure, kot dežurne odprte naslednje prodajalne živili:

- v Novem mestu: Potrošniški center na Zagrebški
- v Šentjerneju: Samopostrežba Mercator
- v Dolenjskih Toplicah: prodajalna Vrelec
- v Žužemberku: Market Dolenjka
- v Straži: Samopostrežba KZ
- v nedeljo bo v Novem mestu od 8. do 11. ure odprta prodajalna Pri vodnjaku na Glavnem trgu.

ZAHVALA

V 84. letu starosti nas je zapustila naša mama, babica, prababica, sestra in teta

MARIJA ŠIKONJA

iz Tribuč

Iskreno se zahvaljujem vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih kakorkoli pomagali, nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje in pokojno v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni DARINKI PRIJANOVIČ za poslovlne besede, DO BETI Metlika, DO BELT Črnomelj, IMV Črnomelj, godbi in g. župniku za tolažilne besede in lepo opravljeni obred.

Žalujoči: hčerke in sinova z družinami, sestre in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 57. letu starosti zapustil naš dragi

JOŽE ŠUŠTAR

iz Metlike, Župančičeva 10

Najlepše se zahvaljujem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, nam pomagali, darovali vence in cvetje ter pokojnika v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala zdravstvenemu osebju nevrološko-intenzivnega oddelka UKC Ljubljana in dr. Mlačku za lajšanje bolečin, delavcem in upokojevcem Novoteksa, TOZD Predilnica Metlika, DO Beti, govnornikom Mirku Čadoniču, Jožetu Matjašiču in Vladu Udovču za poslovlne besede, g. proštu za lepo opravljeni obred, cerkvenemu pevskega zboru in godbi. Posebej se zahvaljujem LD Gradac in njenemu predsedniku Vidu Kambiču za vso pomoč, pobrateni LD Žakanje, LD Metlika in prijateljem lovcom iz Italije. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

FRANC KOŠIR

NOB je bilo toliko, da bi Košir o njih lahko napisal debelo knjigo. Med vojno se je izšolal za radiotelegrafista, zato je bila po osvoboditvi njegova prva služba v PTT direkciji v Ljubljani. Njegova želja je bila, da se vrne v rodno Belo krajino. Uresničila se mu je, pa je moral že leta 1948 na oblastni komite v Ljubljano. Tam je bilo takrat zaposlenih sedem ljudi, leto pozneje pa stokrat več. Ko je komite razpadel, je Košir zopet postal predsednik črnomaljskega okraja. Leta 1962 pa drugi direktor semiške Iskre.

Četudi se je njegovo službovanje v Iskri pričelo na dan mrtvih, pa je bilo v njegovem vodenju kaj malo dogodkov, ki bi tudi celo samo simbolično spominjali na ta dan. Ko je prišel v Iskro, je bilo v njej zaposlenih 239 delavcev, ko je po 12 letih iz nje odšel v pokoj, pa petkrat več. Že nekaj mesecev po Koširjevem prihodu je postala Iskra samostojna, razširili so proizvodnjo, hkrati pa je tovarna prinesla boljše življenje v reven semiški konec. »V začetku so ljudje postrani in z nezaupanjem gledali na Iskro, pojavile so se govorice, da bomo le pokvarili ženske. A so kmalu spoznali, da so v zmoti in da je življenje v njihovem kraju odvisno od uspehov ali neuspehov v tovarni,« je zdaj zadovoljen Košir.

Čeprav so Koširju po upokojitvi zdravniki neoprestano svetovali, da mora izpreči delo in več časa posvetiti sam sebi, jih ni dosti poslušal. K počitku ga je sedaj prislila bolezen, pravega miru pa še vedno nima. Disciplin, ki ji je bil zvest vse življenje, da drži še danes. Četudi težko hodi, vsak dan telovadi in gre na sprehod. Pa v knjižnico, kjer so marsikdaj že v zadregi, ker težko najdejo knjigo, ki je Košir še ni prebral. Po šest jih prebere vsak teden. Njegov komentar ob vsakodnevnem spremljanju dogodkov v naši domovini pa je kratak: »Če bi se tisti moji borci, ki so kot prvi Belokranjci padli na Gornjih Lazah, spet vrnili v življenje, bi bili razočarani. Za to, kar je danes v Jugoslaviji, se niso borili.«

M. BEZEK-JAKŠE

Tradicionalni ribniški sejem bo 3. septembra

Priprave v teku — Pokrovitelj Dom Ljubljana

RIBNICA — Tradicionalni ribniški sejem suhe robe, lončarstva in obrti bo letos v nedeljo, 3. septembra. Minuli teden so se dokončno dogovorili, da bo pokrovitelj prireditve podjetje DOM Ljubljana, ki bo na sejmu postavilo pet stojnic svojih kooperantov — izdelovalcev predmetov domače obrti iz Ribniške doline.

Podpredsednik ribniškega turističnega društva Andrej Klemenc je povedal, da se organizatorji trudijo, da bi privabili čimveč izdelovalcev suhe robe in drugih predmetov domače obrti. Sejem bo potoval podobno kot vsa minula leta, začel se bo s parado in slavnostno otvoritvijo. Že po tradiciji bodo pripravili razstave ali vsaj svoje štante gobarji, lovci, ribiči, gasilci in drugi.

Dogovorili so se, da bo kulturni hram Miklova hiša sejma dobil vsaj streho. Začetek obnovitvenih del na znameniti Johanovi hiši bodo prestavili iz avgusta v september, da ne bi Ribnica prav za sejem dobila še dodatnega ozkega grla.

Sejem torej zagotovo bo in ni treba preveč resno jemati besed Andreja Klemenca, ki v slogu nekaterih jugoslovanskih govorcev zatrjuje: »Bistrica bo očistena ali pa sejma ne bo!« in dodaja, da je bila na najvišjem občinskem vrhu dana izjava, da bo Bistrica dvakrat na leto očistena, kljub temu pa je letos niso očistili niti enkrat.

J. P.

OTOŠKI TURISTIČNI UTRIP ŠE TRAJA

OTOČEC — Hotel Grad Otočec nadaljuje s prireditvami in akcijami za popestritev poletja. Tako še traja tamkajšnja reklamna akcija karlovske pivovarne »vsa četrt pivo zastoj«. Veliko žrebanje bogatih nagrad v okviru te akcije bo v soboto, 9. septembra, v motelski restavraciji. Tudi to nedeljo bodo hotelski delavci ponudili obiskovalcem živžav na terasi, ki so ga veseli zlasti malčki. Ti se bodo lahko po 16. uri posladkali s sladoledom, povzpeli na ponija in zabavali z ansamblom Miss Dior, ki za odrasle igra vsak večer razen ob ponedeljkih. V avli Garnija so še na ogled akvareli Janeza Ošabna. Ob tej priložnosti so obiskovalcem Otočca na voljo tudi plavalni bazen, savna in masaža v Garniju ter čolnarjenje po Krki. Ljubitelji konj lahko gredo na izlet s konji ali pa obiščejo šolo jahanja.

M. BEZEK-JAKŠE

MAJHNA CERKEV Z BOGATO DEDIŠČINO — Kot sta na predstavitvi fresk v nakliški cerkvi povedala Marinka Dražumerič iz Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine iz Novega mesta in Marko Butina iz Restavratskega centra Slovenije, so prav podružnične cerkve navadno bogate s poslikavo, ker je bilo v njih manj možnosti za predelave. To se je pokazalo tudi v cerkvi sv. Jakoba, kjer so si Belokranjci z zanimanjem ogledali freske neznane mojstra iz 15. stol. in tudi tisto Franceta Blaznika s konca preteklega stoletja, ki so jo sneli s stene. (Foto: M. B.-J.)

GOZDARSKA NOČ VNDARLE BO

DOLENJSKE TOPLICE — Gozdarska noč, ki je konec junija odpadla zaradi slabega vremena, bila naj bi uvodna prireditev v Srečanje v moji deželi, bo v soboto, 2. septembra. Tako so sklenili organizator Zdravilišče Dolenjske Toplice in gozdarji iz Podturna in Črmošnjic, ki sodelujejo na prireditvi. Prireditve bo na gozdni jasi ob 17. uri, vsebina pa je podobna, kot je bila že predvidena junija: gozdarska kopa, prikaz gozdarskega orodja in veččin, šaljive gozdarske igre, prikaz izdelave skodel pa seveda kulturno-zabavni program s folkloro in plesom, moč bo poskusiti stare domače jedi pa lovski golaš in še bi lahko naštevali. Dolenjska turistična zveza bo v okviru gozdarske noči v osnovni šoli Dolenjske Toplice priredila razstavo Gozd, gobe, cvetje. Razstava bo odprta v soboto, 2. septembra, od 9.30 do 20. ure in v nedeljo, 3. septembra, ob 8. do 20. ure.

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prislunili vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličite nas lahko vsak četrtek popoldan, med 19. in 20. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prislunil.

Mišja mrzlica tudi na Dolenjskem

Prvi primer bolezni že leta 1984, doslej pa skupno 10 — Tudi smrtna žrtev — Kako se varujemo pred okužbo, govori za naš list dr. Albin Pečaver

NOVO MESTO — Vse pogostejše beremo in slišimo o epidemiji mišje kuge ali mišje mrzlice. Poročila o obolelih in žrtvah te virusne bolezni prihajajo predvsem iz Črne gore, Bosne in Hercegovine ter južne Srbije. Primere so odkrili tudi v Sloveniji, predvsem na Dolenjskem in v Pomurju.

S spremljanjem te bolezni se pri nas ubada Zavod za socialno medicino in higieno iz Novega mesta. Po besedah njegovega direktorja dr. Albina Pečaverja pojav te bolezni na Dolenjskem ni nič novega. V Novem mestu so prvega okuženega odkrili že leta 1984. V tem času, do danes, je v vseh štirih dolenjskih občinah za mišjo mrzlico zbolelo 10 občanov, starih od 25 do 50 let. V občini Črnomelj so odkrili tri bolnike, v Metliki (Gradac), enega v Trebnjem

Obraz za film

Mojca Hotko kot najbolj filmski obraz potuje v Rim

NOVO MESTO — Dvajsetletna Mojca Hotko z Žibertovega hriba v Novem mestu je bila na tekmovalju prve dni avgusta izbrana za obraz za film. Prireditelj, kjer so jo izbrali, je bila v znanem turističnem kampu Šobec na Gorenjskem.

Še nikoli se niso udeležila lepotev in drugih podobnih tekmovalj. Brat Iztok in fant Tomaž sta me posnela in fotografije sem poslala na razpis revije Stop in turistične agencije Klas iz Ljubljane. Izbrali so me med 86 kandidatkami. Dvajset so nas poklicali pred stroge oči žirije in petnajst nas je ostalo za finalno prireditev v Šobcu. Prav nič izkušenj o obnašanju na takšnem tekmovalju nisem imela. Tik pred odhodom na oder smo se učili hoje, ličenja in drugega. Na koncu nas je na odru ostalo le šest. Izbrali so me za prvi obraz, miss Slovenije Anka Kocmur pa je bila šele tretja,« je povedala simpatična Mojca, ki bi rada pokukala tudi v svet mode, filma in drugega. Sedaj jo čaka Rim. Tam se bo med 10. in 15. septembrom srečala s tekmicami, ki so bile izbrane na italijanskih tekmovaljih za izbor obraza za film. Mojca je film že od nekdaj privlačil, doslej je kot statiska že grala v dveh slovenskih in enem ameriškem filmu.

Sicer pa Mojca ne bo pozabila na študij na ekonomski fakulteti, kjer sedaj obiskuje prvi letnik.

J. P.

(Zagorica, Dobrič, Mirna) tri bolnike, v občini Novo mesto pa tudi tri okužene, med katerimi je eden lani tudi umrl. Trenutno je v novomeški bolnišnici le en bolnik, ki se zdravi za to boleznijo.

prečevanje te bolezni. Samo lani so delavci Vojno-medicinske akademije iz Beograda na okuženem območju Dolenjske in Bele krajine polovili in pregledali prek sto miši in med njimi odkrili

• Hemoragična mrzlica z ledvičnim sindromom (HMLS), popularno imenovana mišja kuga, je akutna nalezljiva bolezen. Povzroča jo virus iz rodu Bunya-viridae-Hantaan virus. Prenašajo jo predvsem mali glodanci, med katerimi so najpogostejše prenašalke poljske miši. Človek se okuži slučajno, ko se zadržuje na okuženih območjih. Najbolj ogroženi so kmetje, gozdarji, lovci, taborniki, vojaki, brigadirji in drugi. Bolezen se ne prenaša s človeka na človeka. Med načini okužbe so najpogostejši primeri z vdihavanjem kontaminiranega prahu, uživanjem z virusom okužene hrane ali vode ali z neposrednim stikom z mišmi. Bolezen se pri ljudeh pojavlja v obliki manjših epidemij. Inkubacijska doba od okužbe do izbruha bolezni je 10 do 30 dni. Bolezen najpogostejše poteka blagih oblikah, možne pa so tudi težke okvare organizma s smrtnim izidom. Mišja mrzlica se prične z glavobolom, vnetjem oči, s povišano temperaturo in pritiskom, z bolečinami v trebuhu, z blago drisko, s hudimi bolečinami v križu in grlu. Ob hujših primerih in pri manj odpornem organizmu se pojavijo še krvavitve v koži, sluznicah in notranjih organih. Zdravljenje spremlja okvara ledvic in v hujših primerih, kjer bolnik preživi, je potrebna stalna hemodializa.

V novomeškem Zavodu za socialno medicino in higieno so v zadnjih letih naredili že precej za odkrivanje in pre-

li deset in več okuženih z virusom mišje kuge. Res je, da je vse miši nemogoče poloviti in pregledati, okužbe se lahko obranimo le z redno higieno, umivanjem po vsakem delu na polju ali ob drugem stiku z naravo. »Veliko bi koristila tudi deratizacija, ki je v novomeški občini zadnja leta ne jemljejo več tako resno, saj jo opravljajo v zmanjšem obsegu in le enkrat na leto. Za preventivno očitno vedno manjka denarja, ko je bolezen tu, pa je največkrat prepozno,« pripominja dr. Albin Pečaver.

J. PAVLIN

SREČANJE HARMONIKARJEV V ZABUKOVJU

ZABUKOVJE — V soboto, 26. avgusta, ob 15. uri bo v Zabukovju pri gostih koč srečanje harmonikarjev, ki ga prireja Kulturno prosvetno društvo Alojz Kolman — Marok. Organizator bo pripravil tudi razstavo ljudskih instrumentov. Za zabavo bo poskrbel ansambel Vihar.

ROMEO V ČRNOMLJU

ČRNOMLJ — Jutri ob 21. uri bo nastopil v diskoteki Grad v Črnomlju ansambel Romeo, ki ta hip sodi gotovo med najbolj priljubljene skupine s tovrstno glasbo.

MARTIN KRPAN NA LOKI

NOVO MESTO — Jutri ob 20. uri bo nastopila v Novem mestu na Loki skupina Martin Krpan. Koncert znanih glasbenikov, ki bodo z omenjenim nastopom popestrili bližajoči se začetek novega šolskega leta, organizira OK ZSMS Novo mesto.

V NEDELJO SEJEM

NOVO MESTO — V nedeljo, 2. avgusta, bo od 9. do 12. ure pred Športno dvorano sejem malih živali. Ker se pojavlja nevarna kunicja bolezen, tokrat kuncev na sejmu ne bodo prodajali.

Lestvica narodnozabavne glasbe Studia D in Dolenjskega lista

Žreb je nagradi Studia D za ta teden dodelil MARTINI ZUPANČIČ iz Podlipa in JOŽICI MAJEN iz Ivančne Gorice. Lestvica za ta teden je takšna:

- (1) Časa sreče — TONI VERDERBER
- (2) Kadar si sam — TOPLAR
- (3) Vračam se k materi zemlji — ANSAMBEL B. KLAVŽARJA
- (4) Več ne bom čakala — HENČEK
- (5) Če ženka krega te — SLOVENIJA
- (6) Polka ples je za Slovenca — LIPA
- (7) Sestavljena polka — KARLI GRADIŠNIK
- (8) Pozabi skrbi — ANSAMBEL B. KOVAČIČA
- (9) Za naš prijatelj — ANSAMBEL V. MUZIČIČA
- (10) Piši mi — SLOVENSKI MUZIKANTJE

Predlog: Ti boš pozabil — ANSAMBEL M. KAPŠA

Glasujem za:
Moj naslov:
Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68060 Novo mesto

TOP LESTVICA DOLENJSKEGA LISTA

Top lestvico sestavljajo v uredništvu radia Glas Ljubljane in teleteksta ljubljanske televizije. Po valovih studia D jo lahko slišite vsako soboto ob 11. uri, preberete pa vsak četrtek v Dolenjskem listu.

- (1) Lorelei — POGUES
- (2) Have I told you lately — VAM MORRISON
- (3) Nothing ever happens — DEL AMITRI
- (4) Everybody knows — WASHINGTON SQUARES
- (5) How bad do you want it — DON HENLEY
- (6) Writing on the wall — ONE 2 MANY
- (7) Bible and gun — JASON & THE SCORCHERS
- (8) Love units — WIN
- (9) King of the New York Street — DION
- (10) Under the god — TIN MACHINE

NE VEM, KOGA NAJ MRZIM

Vseskozi berem in poslušam, da se ljudje mrzimo med seboj. Slovenci da smo zoper Srbe, ti so proti Šiptarjem in Makedoncem, Albanci da ogrožajo Srbe in Črnogorce, Črnogorci imajo nekaj proti Vojvodincem, Hrvati proti Srbom, Srbi proti Hrvatom. In tako naprej in tako dalje.

V krog mržnje bi radi potegnili tudi mene. Toda, lepo vas prosim, kako naj mrzim Hrvate? Predsednik izvršnega sveta skupščine Repičeva draga, kjer prebivam, delam in živim, je Hrvat. Naj ga mrzim?

Predsednik skupščine občine Repičeva draga je Srb. Naj mrzim njega? Direktor Hitrokal, kamor se vedno zatečem po dobitke za srečelov,

je Makedonec. Naj ga mrzim?

Šef notranje uprave v Repičevi dragi, tej najmanjši občini celotne Repičevine, je Črnogorec. Skupaj ho- diva loviti ribe v Zeleno reko. Če ujam večji kos, ga da meni. Nepošteno in nespametno bi ga bilo mrziti.

Naj mrzim Nuhija, Šiptarja, ki prodaja zelenjavo pri repički avtobusni postaji? Še ne sedemletni hčerki Jasmini je naročil, da mi mora vedno postreči z najboljšim sadjem in z najsočnejšimi lubenicami. »Ta stric je učitelj pa še v časopise piše,« ji je zažugal.

Da stanujem v bloku, je nepomembno, morda pa bo zanimivo to, da bivo tu tako Bosanci kot Slovenci, da celo družino Romov imamo v pri-

ličju. Janez, Suljev sin, se igra z mojim sinom. Skupaj sta od jutra do večera, sponjajata si igrače, vozita se z istim kolesom. Janez je lepo vzgojen otrok, je tovariški in pozoren. Je Bosanec. Če bi se tako iskal vzrok, da ga našenem iz stanovanja ali da mu prisolim zaušnico, ga ne bi našel.

Z ženo rada zaideva v gostilno Pri razbiti buči. Dolga leta nisem niti pomislil, da je lastnik lepo urejenega lokala Srb. Pri razbiti buči imajo dobro hrano, še boljše pijačo, in kar je najvažnejše: prijazni so. Čika Jovo naju pozdravi z besedami: »Došli su maji Kranjci, pripravite najboljšo mizu.« Nikoli mi ni prišlo niti na kraj pameti, da bi mu rekel žal besedo, kaj šele, da

bi ga mrzil...

Repičeva draga je tik ob hrvaški meji. Še dobro, da je, sicer ob nedeljah Repičani ne bi imeli kam v trgovino, kajti repičke trgovine so ob nedeljah zaprte. Pa ne samo to: hrvaški otroci hodijo v repiško osnovno šolo in obratno. Pa nikjer nikakršne mržnje...

Ob vseh mržnjah, ki naj bi bile med nami samo zato, ker je nekdo Slovenec, Hrvat, Srb, Makedonec, Albanec ali Črnogorec, bom dobil kompleks, ker na tej osnovi nikogar ne mrzim. O, pač. Vsak trenutek bom pričel mrziti tiste, ki me prepričujejo, da se moramo med seboj mrziti.

TONI GAŠPERIČ